

Participatiebeleid Noordenveld

Bijlagen Participatieverslag

29-11-2023

GEMEENTE NOORDENVELD

Bijlage 1 – Participatieplan Participatiebeleid

Doel participatie
In Noordenveld is er behoefte aan een nieuw participatiebeleid. Dit bleek onder andere uit het rapport van de rekenkamercommissie ('Natuurlijk samen') en een manifest ('Tegenstellingen overbruggen') geschreven door een aantal inwoners. Daarnaast worden er vanuit de Omgevingswet straks ook eisen gesteld aan het participatiebeleid van de gemeente. Tot slot wordt het wetsvoorstel 'versterking participatie op decentraal niveau' momenteel behandeld in de Tweede Kamer.

Het doel is om de inwoners en andere partijen op een betere manier bij de gemeente te betrekken. In het coalitieakkoord ('Samen bouwen aan Noordenveld' 2022-2026) staat: "Inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden worden tijdig en op een adequate manier betrokken. Zij kunnen op een laagdrempelige en toegankelijke manier reageren op plannen, meedenken met plannen óf met hun eigen ideeën naar de gemeente stappen." Participatie kan zorgen voor meer draagvlak, stimuleert actief inwonerschap, kan leiden tot betere (kwaliteit) van besluiten, en is een manier om tegemoet te komen aan de belangen en wensen van inwoners. Het beleid wordt eenmalig volledig geschreven, daarna wordt het beleid wel bijgewerkt op basis van ervaringen.

De gemeenteraad is de trekker van dit beleid, maar uiteindelijk gaat participatie om de inwoners, ondernemers, belangenorganisaties, en alle andere partijen die belang hebben bij of gevolgen ondervinden van nieuwe initiatieven. Op dit moment zijn we bezig met zowel beeldvorming als beleidsvorming. Er moet opgehaald worden waar de verschillende partijen behoefte aan hebben en dit wordt ook meteen verwerkt in concreet beleid.

Op dit moment is er al een voorzet gemaakt voor het beleid. Deze is opgezet door de raadswerkgroep participatie en voornamelijk ingegeven door onderzoek bij andere gemeenten. De voorzet zal als basis dienen van dit participatieproces. Om tot een echt Noordenvelds beleid te komen, vinden we het van belang informatie op te halen uit de samenleving en dit mee te nemen.

Achtergrond
In het verleden zijn al verscheidene notities geschreven, maar deze zijn inmiddels verouderd. Participatie gebeurt op dit moment vooral naar eigen inzicht van de projectleider of initiatiefnemer. Uit het geschreven manifest blijkt dat niet alle inwoners tevreden zijn over de manier waarop participatie nu plaats vindt. Zij geven aan zich niet serieus genomen te voelen en het idee te hebben dat ze niet gehoord, geïnformeerd en betrokken worden.

Voor januari 2024 moet er een nieuw participatiebeleid ingestemd zijn in het kader van de Omgevingswet. Door het betrekken van de verschillende partijen op wie dit beleid van toepassing is, hopen we een beter beleid te creëren, dat goed aansluit op de behoeften. Hiervoor is het belangrijk om op te halen waar die behoeften liggen.

Participatievraag
Wat we op willen halen is antwoord op de vraag "Hoe moet participatie in de gemeente Noordenveld vormgegeven worden?". Daarbij is het wenselijk om te achterhalen waar behoefte aan is en waar nu eventueel nog in tekort geschoten wordt.

Beïnvloedingsruimte/Kaders

- Er ligt al een conceptbeleid, maar dit kan wel aangepast worden.
- De participatie moet uitvoerbaar blijven voor de gemeente/initiatiefnemer.
- Er moet ruimte zijn voor maatwerk: niet elk project vraagt om of leent zich voor even uitgebreide participatie.
- Er moet ruimte zijn voor flexibiliteit binnen het participatieproces.
- Er moet rekening gehouden worden met het feit dat bij sommige projecten wet- en regelgeving leidend is.

Participanten

Iedereen die in de toekomst te maken kan gaan hebben met participatie, mag deelnemen aan dit traject. Hierbij is een onderscheid te maken tussen participanten en initiatiefnemers. Concrete groepen die uitgenodigd zullen worden zijn:

- Inwoners
- Ondernemers
- Belangenorganisaties
- Dorpsbelangenverenigingen / Wijkbelangenverenigingen
- Initiatiefnemers

Werkvormen

Inwonersbijeenkomst

Er zullen vier bijeenkomsten georganiseerd worden. In Roden, Peize en Norg elk één, en een digitale bijeenkomst (via Teams). Op deze manier kan een zo groot en divers mogelijke groep bereikt worden. Iedereen die in de toekomst deelnemer van een participatietraject kan worden, mag aansluiten bij deze bijeenkomsten. Dit kunnen dus inwoners zijn, maar ook ondernemers en de dorps- en wijkbelangenverenigingen.

De uitnodiging voor deze avonden zal verspreid worden via sociale media, de kranten en de website van de gemeente. De dorps- en wijkbelangenverenigingen zullen per mail uitgenodigd worden. De indieners van het manifest zullen persoonlijk uitgenodigd worden aan te haken bij (een van deze) sessies.

Tijdens de bijeenkomst wordt uitleg gegeven over het proces tot nu toe. Waarom doen we dit? Wat is er tot nu toe gedaan? Hoe willen we nu verder? Daarbij wordt de rol van de deelnemers toegelicht: ze kunnen nu via deze weg adviseren over de manier waarop de gemeente participatie aan moet pakken.
Er zal uitgelegd worden dat er al een conceptversie geschreven is, maar dat hierin zeker nog ruimte is voor aanpassingen. De conceptversie zal gepresenteerd worden, met tussendoor ruimte voor interactie. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een mentimeter. De presentatie zal vergelijkbaar zijn met de presentatie die eerder ook gegeven is aan het college van burgemeester & wethouders en de gemeenteraad.

Tijdens de presentatie zullen onderstaande thema's in ieder geval aan bod komen:

- Wat is volgens u participatie?
- Waarom vindt u participatie belangrijk?
- Wat moet er opgehaald worden uit een participatieproces?
- Wanneer spreekt u van een succesvol participatieproces?
- Welke aspecten vragen extra aandacht in een participatietraject?
- Welke verwachtingen heeft u van de gemeente tijdens participatietrajecten?

Na afloop van het presentatie-gedeelte zal er nog ruimte zijn om informatie op te halen over onderstaande thema's. Deze thema's zullen in kleine groepen op interactieve wijze besproken worden (bijvoorbeeld aan de hand van een praatplaat).

- Zijn er dingen die u mist in participatietrajecten?
    - Bijvoorbeeld: bepaalde kennis of informatie
- Hoe wordt u het liefst uitgenodigd?
- Hoe wordt u het liefst op de hoogte gehouden van ontwikkelingen?
- Welke werkvormen van participatie vindt u het prettigst?
- Wat maakt dat u sneller deel zou nemen aan een participatietraject?
    - Bijvoorbeeld: tijd/locatie, uitleg over onderwerpen, manier van terugkoppeling

De avonden zullen begeleid worden door een communicatieadviseur van de gemeente. De communicatieadviseur kan hierdoor de interactie bevorderen en helpen het goede gesprek te voeren. De presentatie zal gegeven worden door de beleidsmedewerker participatie. Daarnaast zullen de burgemeester en een of twee leden van de raadswerkgroep participatie aanwezig zijn. De avond zal met dezelfde gedachtegang ingestoken worden als die we proberen te bereiken met het nieuwe beleid: met een open houding naar elkaar luisteren.

Vragenlijst
Om een grotere groep potentiële deelnemers te bereiken, zal er naast de inwonersbijeenkomsten ook een vragenlijst uitgezet worden. Deze zal verspreid worden via de website van de gemeente, sociale media en de kranten. Om het invullen aantrekkelijker te maken zal er een prijs verloot worden onder de deelnemers.

Enkele thema's die aan bod zullen komen tijdens de vragenlijst zijn:

- Doel van participatie
- Belangrijke aspecten van participatie
- Benodigde informatie voor trajecten
- Gewenste kanalen en vormen

Via Instagram kan periodiek een story geplaatst worden met één van onderstaande vragen. Er kan dan een 'antwoord box' toegevoegd worden voor reacties. Dit biedt tevens een aanknooppunt om door te linken naar de gehele vragenlijst.

- Waarom vind jij participatie belangrijk?
- Wat moet er opgehaald worden uit een participatieproces?
- Wanneer spreek je van succesvolle participatie?
- Wat zijn aandachtspunten bij participatie?

Met de inzet van zowel sociale media als conventionele media wordt een meer diverse groep mensen bereikt. Via sociale media zal vooral een jongere doelgroep bereikt worden. Om deze groep nog verder uit te breiden, zal de vragenlijst op sociale media betaald gepromoot worden. Dit maakt dat mensen die de pagina van de gemeente *niet* volgen ook het bericht te zien krijgen.

Individuele gesprekken
Naast beleid voor de uitvoering binnen de gemeente, kan het beleid straks ook dienen als leidraad voor externe initiatiefnemers: dit is hoe wij goede participatie voor ons zien. Het is daarom van belang dat het beleid ook bij hen aansluit. Om hun visie op participatie op te halen, zullen individuele gesprekken ingepland worden.

Adviesvraag
Omdat inclusie een belangrijk punt is, zowel gemeente-breed als in dit beleid, is het goed om Toegankelijk Noordenveld uit te nodigen om mee te denken hoe hier extra aandacht aan besteed kan worden binnen het beleid.

Terugkoppeling
Na de inwonersbijeenkomst en vragenlijst krijgen deelnemers de gelegenheid hun gegevens achter te laten als ze op de hoogte gehouden willen worden. Met hun zal zo snel mogelijk een samenvatting van de opgehaalde input gedeeld worden. Op basis van het gehele traject zal er een participatieverslag geschreven worden. Hierin staat opnieuw welke input opgehaald is, met de toevoeging van wat er met deze input gedaan is. Dit verslag zal met de deelnemers die hun gegevens achtergelaten hebben gedeeld worden zodra het conceptbeleid klaar is voor besluitvorming. Wanneer het uiteindelijke beleid ingestemd is door de gemeenteraad, zal tevens het beleid gedeeld worden met de deelnemers.

Bijlage 2 – Presentatie mentimeter

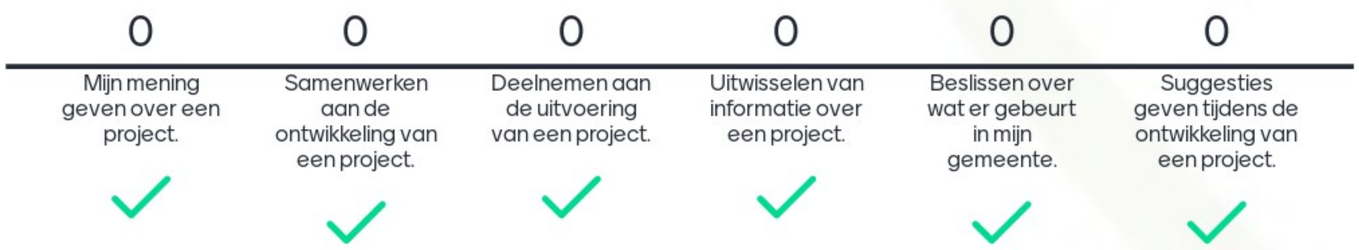
Mentimeter

Participatiebeleid

Mentimeter

Instructies

Wat is participatie volgens u?

Mentimeter

Voorbeelden participatie

Beaumont
Communicatie & Management

Gemeente Amsterdam: Pop-up

Mentimeter

Gemeente Maastricht: Burgerbegroting

Mentimeter

Definitie Noordenveld

Participeren gaat over het betrekken van inwoners bij hun samenleving: ze denken mee en doen mee. Meedenken is het raadplegen van inwoners en daarbij hun mening ophalen over onderwerpen die van invloed zijn op hen. Meedoen is meer dan enkel een stem geven, inwoners zijn hierbij onderdeel van de besluitvorming en/of nemen deel aan de uitvoering.

Wat is het belang van participatie?

- Actief inwonerschap
- Betere (kwaliteit) besluiten
- Draagvlak
- Kans om tegemoet te komen aan belangen en wensen van inwoners

Mentimeter

Waarom vindt u participatie belangrijk?

0
Ik wil graag zeggenschap.

0
Het is een recht.

0
Ik wil een actieve inwoner zijn.

0
Ik wil medeverantwoordelijk zijn voor mijn leefomgeving.

0
Het leidt tot betere besluiten.

0
Zo leer ik nieuwe informatie en vaardigheden.

0
Het heeft financiële voordelen.

Mentimeter

Wat moet volgens u het doel van participatie zijn?

Succesvolle participatie

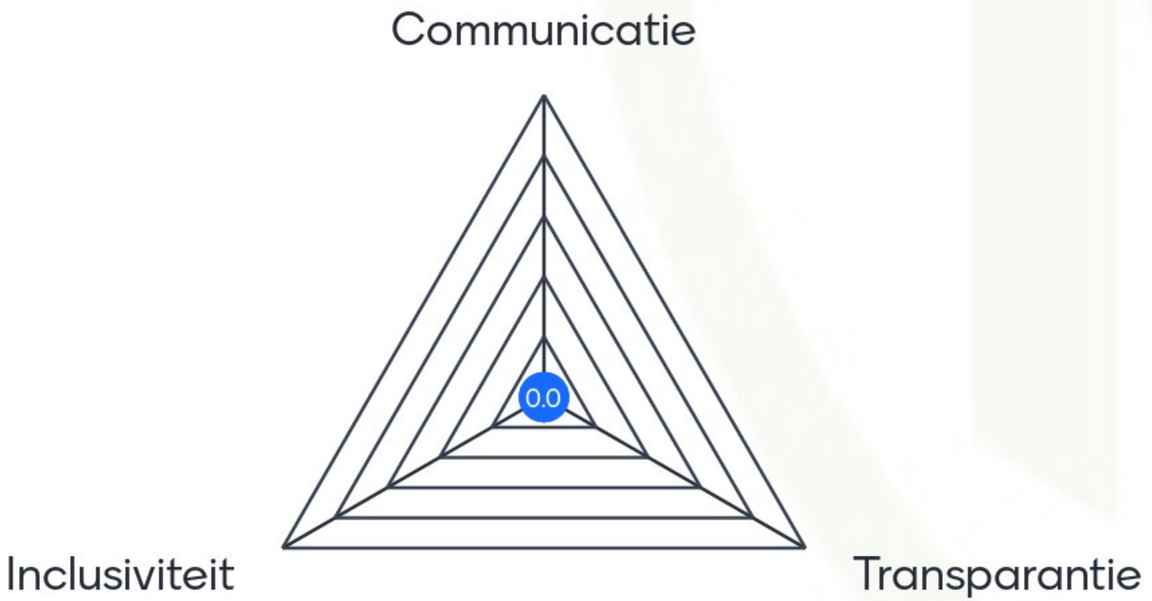
- Alle inwoners voelen zich gehoord en worden ook daadwerkelijk gehoord.
- Er wordt daadwerkelijk rekening gehouden met de opgehaalde input.
- Er wordt maximaal draagvlak bereikt, terwijl het algemeen belang voorop blijft staan.

Aandachtspunten

- Communicatie
- Transparantie
- Inclusiviteit

Mentimeter

Hoe belangrijk zijn deze punten voor u?

"Spelregels"

→ Zie posters

GEMEENTE NOORDENVELD

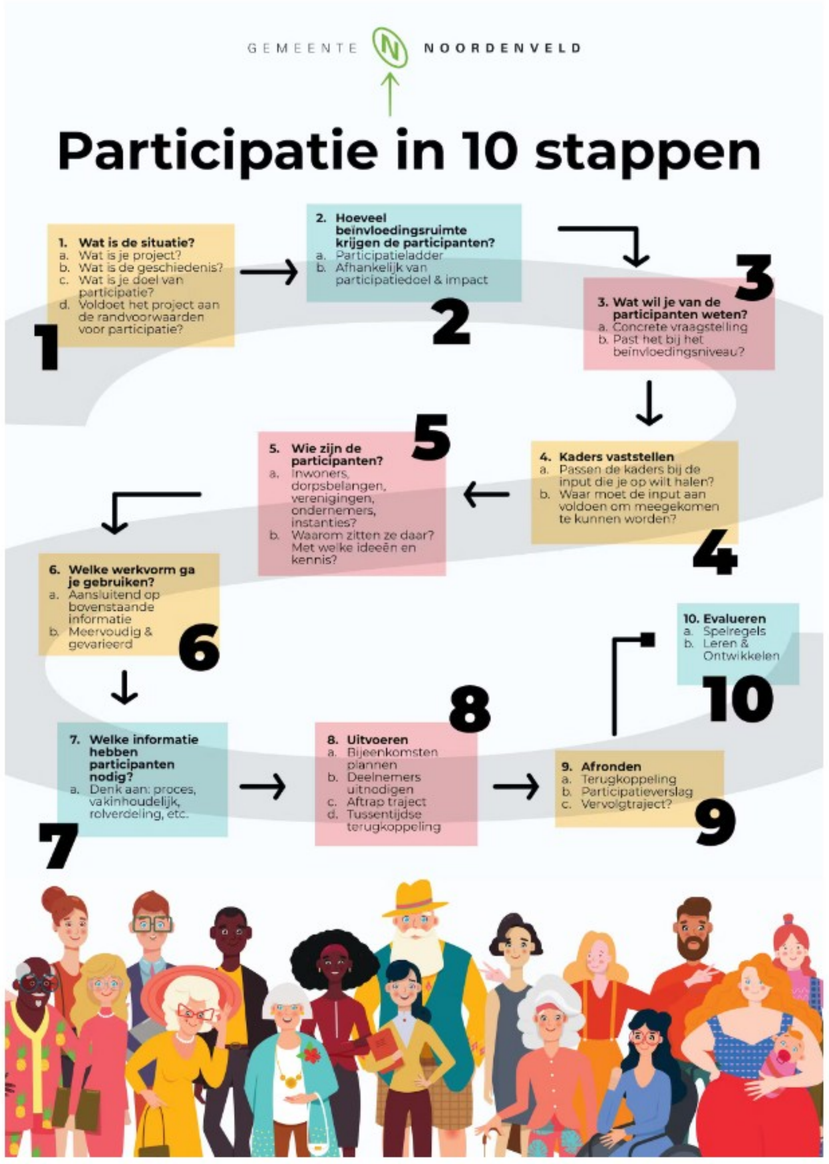
De spelregels van participatie

1. Alle betrokken partijen, van deelnemers tot ambtenaren tot raadsleden, stellen zich open op en luisteren naar elkaar.
2. De gemeente is oprecht geinteresseerd in hetgeen inwoners naar voren brengen.
3. We betrekken inwoners en andere belanghebbenden zo vroeg mogelijk in het proces. Hiervoor hoeft de opdracht nog niet helemaal duidelijk te zijn.
4. We streven ernaar om een diverse en representatieve groep inwoners te betrekken.
5. We besteden aan de start van een traject expliciet aandacht aan:
   - De vastgestelde kaders
   - De beinvloedingsruimte van de deelnemers
   - De rolverdeling
   - Het verloop en de planning van het traject
   - Het uitleggen van het besluitvormingsproces
6. We zorgen ervoor dat de deelnemers alle benodigde informatie hebben en begrijpen om een weloverwogen advies te geven of keuze te maken.
7. We zorgen voor regelmatige terugkoppeling naar de deelnemers. Wanneer er geen ontwikkelingen zijn, geven we dit ook aan.
8. We nemen het resultaat van het participatietraject mee op de wijze die van tevoren afgesproken is.
9. We koppelen terug wat we doen met de uitkomsten van het traject. Juist ook wanneer dit afwijkt van de gegeven input. Deze eventuele afwijkingen worden gemotiveerd.
10. We evalueren het traject na afloop. Hierin worden de deelnemers opnieuw meegenomen.

Participatie in 10 stappen

→ Zie poster

Vragenronde

Mentimeter

Definitie Noordenveld

Participeren gaat over het betrekken van inwoners bij hun samenleving: ze denken mee en doen mee. Meedenken is het raadplegen van inwoners en daarbij hun mening ophalen over onderwerpen die van invloed zijn op hen. Meedoen is meer dan enkel een stem geven, inwoners zijn hierbij onderdeel van de besluitvorming en/of nemen deel aan de uitvoering.

Mentimeter

Word Cloud

Waiting for responses ...

Bijlage 3 – Resultaten en reactie Mentimeter

Deelnemers

Roden	19
Peize	13
Norg	14
Digitaal	4
Totaal	*50*

Vragen

Wat is participatie volgens u?
(Twee antwoorden mogelijk)

Samenwerken aan de ontwikkeling van een project.	32
Suggesties geven tijdens de ontwikkeling van een project.	24
Beslissen over wat er gebeurt in mijn gemeente.	13
Mijn mening geven over een project.	10
Uitwisselen van informatie over een project.	10
Deelnemen aan de uitvoering van een project.	7

➔ *Terugkoppeling*
Allen zijn vormen van participatie. De twee meest voorkomende antwoorden zijn terug te brengen naar de twee hoofdpunten uit onze definitie: meedenken en meedoen. ‘Suggesties geven tijdens de ontwikkeling van en project’ gaat over meedenken. ‘Samenwerken aan de ontwikkeling van een project’ is meedoen.

Waarom vindt u participatie belangrijk?
(Meerdere antwoorden mogelijk)

Ik wil medeverantwoordelijk zijn voor mijn leefomgeving.	39
Het leidt tot betere besluiten.	30
Ik wil een actieve inwoner zijn.	24
Ik wil graag zeggenschap.	17
Zo leer ik nieuwe informatie en vaardigheden.	13
Het is een recht.	7
Het heeft financiële voordelen.	5

➔ *Terugkoppeling*
Dezelfde top drie kwam naar voren uit de enquête over het participatiebeleid. In de paragraaf over het belang van participatie worden dan ook expliciet deze drie redenen benoemd.

Wat moet volgens u het doel van participatie zijn?
(Meerdere antwoorden mogelijk)

Gezamenlijk tot een oplossing komen	39
Betrokkenheid creëren	37
Betere besluiten nemen	34
Draagvlak peilen en vergroten	33

Problemen en belangen in kaart brengen	31
Van elkaar leren	19
Zeggenschap creëren	15
Kosten besparen	11
Tijdwinst behalen	7

➔ *Terugkoppeling*
Bij zowel de enquête als de mentimeter is een duidelijke terugname in het aantal stemmen na de top 5 te zien. Daarom zijn al deze doelen overgenomen in het participatiebeleid.

Hoe belangrijk zijn deze punten voor u?
(Schaal 1-10)

Aandachtspunt	*Gemiddelde*	*Variatie*
Communicatie	9,4	3 – 10
Transparantie	9,2	1 – 10
Inclusiviteit	8,3	1 – 10

➔ *Terugkoppeling*
Uit de resultaten blijkt dat bijna iedereen het er wel over eens is dat dit belangrijke aandachtspunten zijn bij participatie. Deze zijn dan ook als dusdanig gebleven in het participatiebeleid.

Bijlage 4 – Posters World Café

GEMEENTE NOORDENVELD

Welke communicatievormen/-middelen zijn gewenst?

Wat voor informatie wilt u krijgen om goed te kunnnen participeren?

Heeft u ideeën over hoe de gemeente de betrokkenheid van inwoners kan verbeteren?

GEMEENTE NOORDENVELD

Welke groepen, typisch voor Noordenveld, moeten we betrekken in een participatietraject?

Welke werkvormen ziet u het liefst in Noordenveld?

Waarom zouden mensen niet participeren?

GEMEENTE NOORDENVELD

Wat vindt u goed aan de definitie van participatie?

Wat vindt u slecht aan de definitie van participatie?

Welke suggesties heeft u voor de definitie van participatie?

GEMEENTE NOORDENVELD

Welke suggesties heeft u voor de spelregels?

Wat vindt u goed aan de spelregels?

Wat vindt u slecht aan de spelregels?

Definitie participatie

Participeren gaat over het betrekken van inwoners bij hun leefomgeving: ze denken mee en doen mee. Meedenken is het raadplegen van inwoners en daarbij hun mening ophalen over onderwerpen die van invloed zijn op hen. Meedoen is meer dan enkel een stem geven, inwoners zijn hierbij onderdeel van de besluitvorming en/of nemen deel aan de uitvoering.

Kenmerken van succesvolle participatie

1. Alle inwoners voelen zich gehoord en worden ook gehoord. Alle inwoners op wie het besluit van toepassing is, worden betrokken. Dit gebeurt op tijd en met volledige informatie.

2. Er wordt echt rekening gehouden met ideeën en wensen. Deze staan duidelijk en volledig op papier. Het is uit te leggen waarom bepaalde input wel óf niet gebruikt is.

3. Er wordt maximaal draagvlak bereikt, binnen de kaders van het algemeen belang.

Aandachts-punten

- **Communicatie**
  Heldere informatie en goede bege-leiding van gesprekken
- **Transparantie**
  Openbaar maken van (volledige) informatie
  Ook commu-niceren als er tijdelijk geen ontwikkelingen zijn
- **Inclusiviteit**
  Informatie is duidelijk en te begrijpen voor iedereen
  Speciale aandacht voor bepaalde doelgroepen

GEMEENTE NOORDENVELD

GEMEENTE NOORDENVELD

De spelregels van participatie

1. Alle betrokken partijen, van deelnemers tot ambtenaren tot raadsleden, stellen zich open op en luisteren naar elkaar.

2. De gemeente is oprecht geïnteresseerd in hetgeen inwoners naar voren brengen.

3. We betrekken inwoners en andere belanghebbenden zo vroeg mogelijk in het proces. Hiervoor hoeft de opdracht nog niet helemaal duidelijk te zijn.

4. We streven ernaar om een diverse en representatieve groep inwoners te betrekken.

5. We besteden aan de start van een traject expliciet aandacht aan:
- De vastgestelde kaders
- De beïnvloedingsruimte van de deelnemers
- De rolverdeling
- Het verloop en de planning van het traject
- Het uitleggen van het besluitvormingsproces

6. We zorgen ervoor dat de deelnemers alle benodigde informatie hebben en begrijpen om een weloverwogen advies te geven of keuze te maken.

7. We zorgen voor regelmatige terugkoppeling naar de deelnemers. Wanneer er geen ontwikkelingen zijn, geven we dit ook aan.

8. We nemen het resultaat van het participatietraject mee op de wijze die van tevoren afgesproken is.

9. We koppelen terug wat we doen met de uitkomsten van het traject. Juist ook wanneer dit afwijkt van de gegeven input. Deze eventuele afwijkingen worden gemotiveerd.

10. We evalueren het traject na afloop. Hierin worden de deelnemers opnieuw meegenomen.

GEMEENTE NOORDENVELD

Participatie in 10 stappen

1. Wat is de situatie?
a. Wat is je project?
b. Wat is de geschiedenis?
c. Wat is je doel van participatie?
d. Voldoet het project aan de randvoorwaarden voor participatie?

1

2. Hoeveel beïnvloedingsruimte krijgen de participanten?
a. Participatieladder
b. Afhankelijk van participatiedoel & impact

2

3. Wat wil je van de participanten weten?
a. Concrete vraagstelling
b. Past het bij het beïnvloedingsniveau?

3

4. Kaders vaststellen
a. Passen de kaders bij de input die je op wilt halen?
b. Waar moet de input aan voldoen om meegekomen te kunnen worden?

4

5. Wie zijn de participanten?
a. Inwoners, dorpsbelangen, verenigingen, ondernemers, instanties?
b. Waarom zitten ze daar? Met welke ideeën en kennis?

5

6. Welke werkvorm ga je gebruiken?
a. Aansluitend op bovenstaande informatie
b. Meervoudig & gevarieerd

6

7. Welke informatie hebben participanten nodig?
a. Denk aan: proces, vakinhoudelijk, rolverdeling, etc.

7

8. Uitvoeren
a. Bijeenkomsten plannen
b. Deelnemers uitnodigen
c. Aftrap traject
d. Tussentijdse terugkoppeling

8

9. Afronden
a. Terugkoppeling
b. Participatieverslag
c. Vervolgtraject?

9

10. Evalueren
a. Spelregels
b. Leren & Ontwikkelen

10

Bijlage 5 – Reactiematrix Roden

Definitie participatie

Opmerking	Reactie	Aanpassing
Niet betrekken, maar betrokkenheid	Betrekken hebben we gewijzigd in betrokkenheid.	“Participeren gaat over de tijdige betrokkenheid van inwoners en belanghebbenden bij hun leefomgeving.”
Wat is leefomgeving? Wonen, werken recreëren	Er is een extra paragraaf toegevoegd over wannéér er geparticipeerd gaat worden. Hierbij is ook aangegeven wat bedoeld wordt met leefomgeving. Dit wordt hier aangegeven om te voorkomen dat de definitie te lang wordt.	Paragraaf 2.4 “Wanneer participatie?”
Goed: Weinig moeilijke woorden	De definitie is op enkele punten aangepast i.v.m. de overige input. Geprobeerd is om de woorden zo simpel mogelijk te houden.	-
Goed: Bewoners worden gehoord/mening geven	Dit staat nog steeds in de definitie, dan wel de omschrijving van succesvolle participatie.	-
Nee is ook een antwoord, mits argumentatie erbij.	Dit stond al in de paragraaf over het terugkoppelen na een participatietraject. Dit is nu ook expliciet opgenomen in het hoofdstuk van de participatievisie, bij de definitie van participatie.	“Dit meedenken en meedoen kan binnen de vooraf aangegeven kaders.” “Participatie is dan ook niet hetzelfde als draagvlak. Bij het ophalen van meningen zal altijd een afweging gemaakt moeten worden. Ook meedoen kan alleen binnen bepaalde kaders. Uiteindelijk is het de bedoeling dat, zelfs als niet iedereen het eens is met het resultaat, er wel begrepen wordt hoe we tot het resultaat zijn gekomen.”
Tekst is compleet	Er zijn op basis van andere input enkele toevoegingen gedaan. De hoofdlijn is wel hetzelfde gebleven.	-
Definitie is gesloten vanuit de gemeente	Dat komt omdat dit beleid gaat over de manier waarop de gemeente Noordenveld	-

	uitvoering wil geven aan participatie. De manier waarop we om willen gaan met initiatieven vanuit de samenleving zullen we apart vast gaan leggen.	
Wordt gemist: uitvragen en doorvragen	Uitvragen en doorvragen is wat ons betreft onderdeel van 'meningen ophalen'. Uitvragen en doorvragen is nu nog wel expliciet toegevoegd aan de paragraaf over 'Houding & Gedrag'.	"Voorop staat het belang van luisteren: naar elkaar, maar vooral naar de inhoud en argumenten. Het is daarom belangrijk om bij elkaar uit te vragen en door te vragen."
"Leefomgeving" is te beperkt. Ook beleid…	Beleid gaat uiteindelijk óók over de leefomgeving. In de definitie hebben we leefomgeving laten staan, maar verderop in het hoofdstuk participatievisie wordt extra uitgelegd wat bedoeld wordt met leefomgeving.	"Hierbij wordt leefomgeving in de breedste zin van het woord bedoeld. De leefomgeving is het stukje Noordenveld waarin mensen leven, wonen, werken, reizen en recreëren. Dit heeft fysieke onderdelen, zoals woningen en wegen, maar ook sociale, zoals sportvoorzieningen of ouderenhulp."
"Raadplegen" eruit.	Om de definitie te versimpelen, is er voor gekozen om het woord raadplegen uit de definitie te laten.	"Meedenken is het ophalen en meewegen van hun meningen over onderwerpen die van invloed zijn op hen."
Te lang	We willen graag voorkomen dat er misverstanden ontstaan over wat participatie precies inhoudt. Daarom hebben we wel voor een uitgebreide definitie gekozen. Uiteraard hoeft in de communicatie niet altijd de volledige definitie genoemd te worden, dan kan bijvoorbeeld 'meedenken en meedoen' voldoende zijn.	-
Bewoners geen onderdeel van de besluitvorming, wel van het proces	Besluitvorming gewijzigd in besluitvormingsproces.	"Meedoen is ze ook onderdeel laten zijn van het besluitvormingsproces en/of de uitvoering."
Verduidelijk "leefomgeving"	Er is een extra paragraaf toegevoegd over wannéér er geparticipeerd gaat worden. Hierbij is ook aangegeven wat bedoeld wordt met leefomgeving. Dit wordt hier	"Hierbij wordt leefomgeving in de breedste zin van het woord bedoeld. De leefomgeving is het stukje Noordenveld waarin mensen leven, wonen, werken,

	aangegeven om te voorkomen dat de definitie te lang wordt.	reizen en recreëren. Dit heeft fysieke onderdelen, zoals woningen en wegen, maar ook sociale, zoals sportvoorzieningen of ouderenhulp.”
Stop bij eerste punt.	Voor een simpele definitie zou dat inderdaad volstaan. Het is alleen zo dat we willen voorkomen dat er misverstanden ontstaan over wat het nou precies inhoudt. Daarom hebben we ervoor gekozen om de overige zinnen wel te laten staan. Uiteraard hoeft in de communicatie niet altijd de volledige definitie genoemd te worden, maar kan ‘meedenken en meedoen’ voldoende zijn.	-
Geen valse beloftes/verwachtingsmanagement	Geen valse beloftes en verwachtingsmanagement gaat meer over de uitvoering van participatie dan de definitie ervan. Door het beleid heen wordt al continu aandacht besteed aan het belang van verwachtingsmanagement en het stellen van duidelijke kaders.	-
Participeren is het uitnodigen van inwoners om hun verantwoordelijkheid te nemen en in te vullen.	In de definitie hebben we ‘het betrekken van inwoners’ veranderd in ‘de betrokkenheid van inwoners’ om meer de eigen verantwoordelijk van inwoners te benadrukken. Toch zijn we van mening dat het ook onze taak als gemeente is om inwoners te betrekken bij wat we doen. Participatie gaat namelijk niet enkel om verantwoordelijkheid nemen en invullen. Participatie is ook om aansluiting te zoeken op de praktijk.	-
Suggestie voor aangepaste definitie: “Participeren gaat over het betrekken van inwoners: ze denken mee en doen mee.	Deze suggestie is grotendeels overgenomen. Op andere punten is de	“Participeren gaat over de tijdige betrokkenheid van inwoners en belanghebbenden bij hun leefomgeving: ze

Meedenken is het ophalen van hun mening over onderwerpen die van invloed zijn op hen. Meedoen is inwoners onderdeel laten zijn van de besluitvorming en/of uitvoering.	definitie weer verder uitgebreid in verband met andere gegeven suggesties. In de communicatie zal het uiteindelijk gaan om de essentie: meedenken en meedoen.	denken mee en doen mee. Meedenken is het ophalen en meewegen van hun meningen over onderwerpen die van invloed zijn op hen. Meedoen is ze ook onderdeel laten zijn van het besluitvormingsproces en/of de uitvoering. Dit meedenken en meedoen kan binnen de vooraf aangegeven kaders.”

Spelregels participatie

Opmerking	**Reactie**	**Aanpassing**
Ik mis de communicatie naar alle inwoners (echte participatie, verantwoording)	Verantwoording over besluiten ligt uiteindelijk in het besluitvormingsproces bij het College van Burgemeester & Wethouders en/of de Gemeenteraad. Per project zal gekozen worden wie de doelgroep is. Dat zal niet altijd álle inwoners zijn. In het beleid is nu wel expliciet opgenomen dat resultaten met een breder publiek gedeeld moeten worden.	“Deel de resultaten en het eindverslag niet alleen met de deelnemers, maar ook breder. Er zijn mensen die om diverse redenen niet gekozen hebben om deel te nemen aan het traject, maar toch geïnteresseerd zijn in de uitkomst.”
(6) in begrijpelijk Nederlands	De formulering is aangepast zodat het makkelijker te begrijpen is.	“De gemeente zorgt ervoor dat de deelnemers alle benodigde informatie hebben én begrijpen. Op deze manier kunnen de deelnemers een goed advies geven of keuze maken.”
Communicatie is ook verwachtingsmanagement	Dat klopt helemaal. Daarom wordt er in spelregel 5 expliciet aandacht besteed aan het communiceren over kaders, beïnvloedingsruimte en rolverdeling.	-
Wie is ‘we’?	In de meeste gevallen werd met ‘we’ de gemeente bedoeld. De spelregels zijn nu zo aangepast dat er geen ‘we’ meer in staat.	Spelregels: “We” naar “De gemeente”
SMART maken	Helaas is dat als het om participatie gaat bijna niet te doen. ‘Zo vroeg mogelijk’ is	-

	bijvoorbeeld in het ene proces anders dan in het andere proces.	
Vindbaarheid	Dit gaat niet alleen om de spelregels, maar om alle communicatie/informatie omtrent een project. Er zal gekeken moeten worden hoe we dit beter kunnen faciliteren.	Opgenomen in de 'Lijst nader te overwegen suggesties'
Initiatiefnemer: ook die heeft spelregels.	Dat komt omdat dit beleid gaat over de manier waarop de gemeente Noordenveld uitvoering wil geven aan participatie. Voor initiatiefnemers zal een aparte handreiking ontwikkeld worden. Deze zal uiteraard wel in lijn zijn met het beleid zoals dat voor de gemeente geldt.	"In dit document leest u hoe de gemeente Noordenveld tegen participatie aan kijkt en daar uitvoering aan wil geven. Het gaat om initiatieven (denk aan projecten of nieuw beleid) die vanuit de gemeente zelf komen. In dit stuk leest u niet hoe de gemeente Noordenveld om wil gaan met ideeën en initiatieven vanuit de samenleving. Voor deze initiatiefnemers wordt een aparte handreiking ontwikkeld. Deze handreiking zal wel gebaseerd zijn op het gedachtegoed van dit beleid."
Communicatie/Hoe bereik je de groep?	Dit gaat met name over de *uitvoering* van de spelregels. Hierin is in paragraaf 5.8 'Uitvoeren' aandacht aan besteed, onder het kopje 'Deelnemers uitnodigen'.	-
Verantwoording hoort bij de raad	Afhankelijk van wie verantwoordelijk is voor het besluit, hoort de verantwoording bij het College van Burgemeester en Wethouders of de Gemeenteraad. Zie hoofdstuk 3 'Rolverdeling'.	-
'we' > andere zinsopbouw Gemeente / Initiatiefnemer(s)	In de meeste gevallen werd met 'we' de gemeente bedoeld. De spelregels zijn nu zo aangepast dat er geen 'we' meer in staat. Dit beleid gaat over de manier waarop de gemeente Noordenveld uitvoering wil geven aan participatie. Voor initiatiefnemers zal een aparte handreiking ontwikkeld worden. Deze zal uiteraard wel in lijn zijn	Spelregels: "We" naar "De gemeente" Inleiding: "In dit document leest u hoe de gemeente Noordenveld tegen participatie aan kijkt en daar uitvoering aan wil geven. Het gaat om initiatieven (denk aan projecten of nieuw beleid) die vanuit de gemeente zelf komen. In dit stuk leest u niet hoe de gemeente Noordenveld om wil

	met het beleid zoals dat voor de gemeente geldt.	gaan met ideeën en initiatieven vanuit de samenleving. Voor deze initiatiefnemers wordt een aparte handreiking ontwikkeld. Deze handreiking zal wel gebaseerd zijn op het gedachtegoed van dit beleid.”
Goed dat ze er zijn!	De spelregels zijn op basis van de input enigszins gewijzigd, maar nog steeds een essentieel onderdeel van het beleid.	-
Goed: omschrijft cultuur	De spelregels zijn op basis van de input enigszins gewijzigd. Daarnaast staat er in het beleid een aparte paragraaf over ‘Houding & Gedrag’.	-
Goed: 5 + 9	Deze spelregels zijn iets uitgebreid op basis van de input van anderen. Wat er in stond staat er wel nog steeds in.	-
Regels goed, maar gaat om houding en gedrag!	In het beleid is een aparte paragraaf dat gaat over Houding en Gedrag (zie hoofdstuk 5 ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’).	-
Goed: Zo vroeg mogelijk betrekken	Dit staat nog steeds in de spelregels.	-
Ik mis alle inwoners “abstract”	Het zal per participatietraject verschillen welke mensen uitgenodigd moeten worden. Dit is afhankelijk van bijvoorbeeld het onderwerp en de procesfase. Dit kan daarom niet in concretere termen opgenomen worden.	-
Slecht: Borging/handhaving van de spelregels	De spelregels zijn straks beleid. Dat betekent dat deze straks in principe gewoon nageleefd moeten worden. De gemeenteraad gebruikt de spelregels o.a. om de participatietrajecten te beoordelen. In het beleid is nu een extra uitleg opgenomen over de status van de spelregels en de rol van de gemeenteraad in de handhaving ervan.	“De spelregels hebben geen formele status. Uiteindelijk gaat participatie om samenwerken waarbij wederzijds vertrouwen van belang is. De gemeente mag ervan uit gaan dat inwoners belanghebbenden op een constructieve wijze bij willen dragen. Andersom mag ervan uit gegaan worden dat de gemeente integer handelt. Desondanks kan er door inwoners altijd teruggevallen worden op de

		gemeenteraad. Het is de taak van de gemeenteraad om de lokale overheid te controleren. Zij zullen in hun beoordeling van besluiten dus ook rekeninghouden met het naleven van de spelregels."
Wie zijn belanghebbend en wie selecteert?	Bij het opzetten van het participatieplan wordt onderzocht welke belanghebbenden er zijn in het project. Dit is stap 5 ('Wie zijn de deelnemers?') van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren'. Aangezien dit beleid gaat over de participatietrajecten van de gemeente, is het ook de gemeente die bepaalt wie de belanghebbenden zijn. Aan de hand van de opgehaalde input is nu wel aan het beleid toegevoegd dat belangenorganisaties kunnen ondersteunen in het in kaart brengen van de verschillende belanghebbenden.	"Belangenverenigingen kunnen een goede rol spelen in het in kaart brengen van de belanghebbenden. Nodig ze dus ook vooral uit om hierin mee te denken."

Contact met de gemeente

Gewenste communicatievormen/-middelen

Opmerking	**Reactie**	**Aanpassing**
Sociale media	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Huis-aan-huis	Wij begrijpen dat dit misschien wel de meest effectieve manier is om inwoners te bereiken. Helaas is het i.v.m. de ambtelijke capaciteit niet mogelijk om dit voor ieder individueel traject te doen. Het zal dus per keer bekeken moeten worden of dit haalbaar is.	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
"Persoonlijke" brief	Wij begrijpen dat dit misschien wel de meest effectieve manier is om inwoners te bereiken. Helaas is het i.v.m. de ambtelijke	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'

	capaciteit niet mogelijk om dit voor ieder individueel traject te doen. Het zal dus per keer bekeken moeten worden of dit haalbaar is.	
Communicatiekanaal voor bewoners	Dit is een interessante, vernieuwende suggestie. Er zal gekeken moeten worden of dit haalbaar is voor de gemeente.	Opgenomen in de lijst 'Nader te overwegen suggesties'
Vindbaar op gemeentesite	Dit gaat niet alleen om participatie, maar om alle communicatie/informatie omtrent een project. Er zal gekeken moeten worden hoe we dit beter kunnen faciliteren.	Opgenomen in de 'Lijst nader te overwegen suggesties'
Face-to-face	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen' als informatiebijeenkomsten
Actief opzoeken, persoonlijk contact	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen' als informatiebijeenkomsten Stap 8 'deelnemers uitnodigen': "Zorg dat het duidelijk is waar deelnemers en belanghebbenden terecht kunnen voor vragen. Het is fijn als ze bijvoorbeeld weten waar ze naartoe kunnen bellen als ze extra toelichting nodig hebben."
QR-code op locatie met informatie	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Buurtwerker/Wijkagent	We erkennen dat de gemeente niet elke groep inwoners altijd even goed weet te bereiken. Verschillende ketenpartners zoals buurtwerkers of wijkagenten kunnen hier mogelijk in ondersteunen.	"Maak bij het uitnodigen ook gebruik van het netwerk van de gemeente. Vraag bijvoorbeeld aan belangenverenigingen of maatschappelijke organisaties om de uitnodiging in hun netwerk te verspreiden. Op deze manier bereik je mogelijk mensen die de gemeente niet (meer) bereikt."
RTV Zulthe	RTV Zulthe is een publieke omroep. Zij mogen zelf bepalen wat zij wel of niet delen. Het is wel mogelijk om vaker een	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen' als persbericht

	persbericht te delen over projecten. Hierin kan dan ook een uitnodiging opgenomen worden voor het participatietraject. Het is wel zo dat, ook dan, RTV Zulthe zelf kan bepalen of zij dit willen plaatsen of niet.	
Fysieke nieuwsbrief	Wij begrijpen dat dit misschien wel de meest effectieve manier is om inwoners te bereiken. Helaas is het i.v.m. de ambtelijke capaciteit niet mogelijk om dit voor ieder individueel traject te doen. Het zal dus per keer bekeken moeten worden of dit haalbaar is.	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Eén centraal aanspreekpunt	Het is begrijpelijk dat hier behoefte aan is. Daarom is hier nu ook extra aandacht aan besteed in het beleid.	"Zorg dat het duidelijk is waar deelnemers en belanghebbenden terecht kunnen voor vragen. Het is fijn als ze bijvoorbeeld weten waar ze naartoe kunnen bellen als ze extra toelichting nodig hebben."

Informatievoorziening

Opmerking	**Reactie**	**Aanpassing**
Geen verrassingen voor bewoners	Door belanghebbenden zo vroeg mogelijk te betrekken en van tevoren een participatieplan op te stellen is het de bedoeling om verrassingen zo veel mogelijk te beperken. Helaas is niet alles te voorspellen. Dat betekent dat ook de gemeente soms voor verrassingen staat. Op dat moment zal de gemeente hier open en transparant over moeten zijn. Evenals dat dit duidelijk gecommuniceerd moet worden. Transparantie en communicatie zijn dan ook twee specifieke aandachtspunten in het beleid. Daarnaast is in de spelregels opgenomen dat belanghebbenden zo vroeg mogelijk betrokken moeten worden (nummer 3) en	-

	dat de gemeente alle belangrijke informatie moet delen (nummer 6).	
Duidelijke en directe antwoorden (niet wollig)	Het is zeer begrijpelijk dat hier behoefte aan is. Dit is nu dan ook expliciet opgenomen in het beleid.	Stap 8 'informatievoorziening': "Wees ook duidelijk en direct in de beantwoording. Op deze manier weet iedereen waar ze aan toe zijn."
Tijdige informatie	In de spelregels staat opgenomen dat belanghebbenden zo vroeg mogelijk betrokken moeten worden (nummer 3) en dat zij alle benodigde informatie moeten hebben en begrijpen om een goede afweging te kunnen maken (nummer 6).	-
Eenduidig antwoord	Het is zeer begrijpelijk dat hier behoefte aan is. Dit is nu dan ook expliciet opgenomen in het beleid.	Stap 8 'informatievoorziening': "Wees ook duidelijk en direct in de beantwoording. Op deze manier weet iedereen waar ze aan toe zijn."
Voortgangscorrespondentie	Sommige participatietrajecten en projecten kunnen erg lang duren. Daarom is het belangrijk om belanghebbenden op de hoogte te houden van de voortgang. Hier is op twee manieren aandacht aan besteed in het beleid. In spelregel nummer 7 staat dat de gemeente moet zorgen voor regelmatige terugkoppeling (ook wanneer er geen ontwikkelingen zijn). Dit is nogmaals benoemd in het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren', stap 8 'uitvoeren'.	-
Alle informatie beschikbaar	In het beleid is transparantie opgenomen als een van drie aandachtspunten. Hierbij wordt benoemd dat informatie openbaar en volledig moet zijn. Daarnaast is in spelregel nummer 6 benoemd dat de gemeente ervoor moet zorgen dat alle benodigde informatie beschikbaar en te begrijpen is.	-

Alléén redactie toegestaan.	Het is onduidelijk wat hiermee bedoeld wordt.	-
Wie, wat, waar, wanneer, waarom?	Met (grote) projecten kan er soms veel onduidelijk zijn. In het beleid is opgenomen dat er expliciet aandacht moet zijn voor de informatievoorziening. Dit is stap 7 ‘Welke informatie hebben deelnemers nodig?’ van het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’.	-
Cultuur veranderen	Een essentieel onderdeel van participatie is houding en gedrag. Dit is dan ook een aparte sectie in het beleid. In 2024 zal de gemeente aan de slag gaan met het implementeren van het beleid. Het doel hiervan is het creëren van een participatieve cultuur waarin communicatie en samenwerking centraal staan.	Hoofdstuk 5 ’Participatieplan opstellen & uitvoeren’ - ‘Houding en gedrag’
Welke ruimte is er nog?	Dit zal per traject verschillen. Daarom zal hier van tevoren duidelijk over gecommuniceerd moeten worden. Dit is opgenomen in spelregel 5, en stap 7 ‘Welke informatie hebben deelnemers nodig?’.	-

Verbeteren betrokkenheid

Opmerking	**Reactie**	**Aanpassing**
Bewoners het gevoel geven dat het ook in hun belang is.	Het is belangrijk dat van tevoren een participatiedoel geformuleerd wordt en hier duidelijk over gecommuniceerd wordt. Daarnaast wordt in het beleid onder het kopje ‘Deelnemers uitnodigen’ aangegeven dat het belangrijk is om uit te gaan van het perspectief van de deelnemer: waarom zouden zij wel of niet deel willen nemen?	-
Op tijd aankondigen en herhalen.	Tijdigheid is een onderwerp dat vrij veel terug komt in het beleid. Een van de spelregels is dat belanghebbenden zo vroeg	-

	mogelijk in het proces betrokken moeten worden. Daarnaast moet de gemeente ervoor zorgen dat deelnemers alle benodigde informatie hebben en begrijpen.	
Inloop spreekuren in de wijk. Meer zichtbaarheid.	Wij begrijpen dat dit een goede manier is om inwoners te bereiken. Helaas is het i.v.m. de ambtelijke capaciteit niet mogelijk om dit voor ieder individueel traject te doen. Het zal dus per keer bekeken moeten worden of dit haalbaar is.	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Inloop spreekuren: van wie, voor wie, door wie?	Wij begrijpen dat dit een goede manier is om inwoners te bereiken. Helaas is het i.v.m. de ambtelijke capaciteit niet mogelijk om dit voor ieder individueel traject te doen. Het zal dus per keer bekeken moeten worden of dit haalbaar is.	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Overzicht van contactmogelijkheden met de gemeente	Dit zou goed kunnen helpen met de vindbaarheid en informatievoorziening. We zullen moeten onderzoeken hoe we zo'n overzicht het beste kunnen faciliteren.	Opgenomen in de lijst 'Nader te overwegen suggesties'
Onderzoek doelgroep in breedste zin (gebruikers)	Het identificeren van de groep belanghebbenden is een aparte stap in het opstellen van het participatieplan (stap 5). Hierbij werd al benoemd dat er veel verschillende belanghebbenden kunnen zijn. Dit is nu explicieter gemaakt.	"Niet alle belanghebbenden wonen in Noordenveld. Sommige werken er, anderen reizen er doorheen. In de bijlage is een uitgebreidere lijst te vinden met belangrijke doelgroepen in Noordenveld. Let wel: deze lijst is ter inspiratie en niet volledig."
Nu geformuleerd als: gemeente heeft plan, inwoners haken aan. Draai dit om!	Dat komt omdat dit beleid gaat over de manier waarop de gemeente Noordenveld uitvoering wil geven aan participatie. De manier waarop we om willen gaan met initiatieven vanuit de samenleving zullen we apart vast gaan leggen.	-
Zie inwoners met wensen/ideeën niet als bedreiging, maar als kans.	Dat is zeker de intentie achter participatie. Dit wordt nu ook expliciet benoemd in de paragraaf over het belang van participatie.	2.2 Belang van participatie: "Participatie biedt kansen. Kansen om tegemoet te komen aan de belangen en

		wensen van inwoners. Kansen om samen tot een oplossing te komen. Kansen voor inwoners om een actieve inwoner te zijn en verantwoordelijkheid te dragen voor hun leefomgeving.”
Goed met netwerkpartners afstemmen.	Netwerkpartners kunnen een ondersteunende rol hebben in het verbreden van het bereik van de gemeente. Dit hebben we op twee manieren meegenomen in het beleid. Netwerkpartners kunnen zowel meedenken in de doelgroepen als het uitnodigen ervan.	Stap 5 – Wie zijn de deelnemers? “Belangenverenigingen kunnen een goede rol spelen in het in kaart brengen van de belanghebbenden. Nodig ze dus ook vooral uit om hierin mee te denken.” Stap 8 – Uitvoeren: “Maak bij het uitnodigen ook gebruik van het netwerk van de gemeente. Vraag bijvoorbeeld aan belangenverenigingen of maatschappelijke organisaties om de uitnodiging in hun netwerk te verspreiden. Op deze manier bereik je mogelijk mensen die de gemeente niet (meer) bereikt.”
Plaatselijke bekendheid van ambtenaren.	We kunnen ons voorstellen dat de plaatselijke bekendheid van ambtenaren ervoor zorgt dat belanghebbenden zich beter begrepen en serieus genomen voelen. Dit is dan ook opgenomen in de paragraaf over houding en gedrag.	“Deze eigenschappen kunnen aangevuld worden door gedrag. Leer de omgeving en mensen kennen. Het is makkelijker samenwerken wanneer je het idee hebt dat iemand je begrijpt.”
Doe wat je zegt en zeg wat je doet.	Dit is essentieel om het vertrouwen tussen inwoner en gemeente te versterken. Dit is nu expliciet opgenomen in de paragraaf over houding en gedrag.	“Tot slot: zeg wat je doet, en doe wat je zegt. Dit versterkt het vertrouwen dat zo belangrijk is voor goede participatie.”

Organiseren van participatie

Belangrijke doelgroepen

Opmerking	Reactie	Aanpassing
Wijkbelangen/Dorpsbelangen	-	Opgenomen in de lijst ‘Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen’

Doelgroep dat wel/geen belang heeft bij specifiek project (jeugd, ouderen, hengelsport, voetbalvereniging, etc.)	Het is van belang dat er per project gekeken gaat worden wat de diverse belangen zijn en welke doelgroepen daar aan hangen. Op basis hiervan kan een passend participatietraject opgericht worden.	-
In- en aanwonenden bij ruimtelijk project	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Ondernemers	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Buurtwerkers (WiN)	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Voor- en tegenstanders	Participatie hoort georganiseerd te worden voor alle belanghebbenden. Daarnaast is het van belang dat participatietrajecten zo representatief mogelijk zijn. Daarvoor is het belangrijk om zowel voor- als tegenstanders aan tafel te hebben.	"Men is snel geneigd om na te denken over de negatieve impact die een project mogelijk kan hebben. Zorg dat je ook de groep in kaart hebt die baat heeft bij het desbetreffende project."
COA/Vluchtelingenwerk	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Opbouw van de bevolking (demografisch)	In spelregel 4 is opgenomen dat de gemeente zich actief in moet zetten om een zo divers mogelijke groep inwoners te betrekken. Dat gaat dan o.a. over de demografische kenmerken van inwoners.	-
Langjarig/Lange termijn visie	Het is niet geheel duidelijk wat hiermee bedoeld wordt. Bij het in kaart brengen van de belanghebbenden zal in ieder geval ook nagedacht moeten worden over de 'toekomstige' belanghebbenden. Denk bijvoorbeeld aan de nieuwe bewoners van een wijk.	-
Mensen die hier wel werken, maar niet wonen	Het klopt dat niet alle belanghebbenden ook inwoners zijn. Dit wordt nu benoemd in het stap 5 'Wie zijn de deelnemers?' van het	"Niet alle belanghebbenden wonen in Noordenveld. Sommige werken er, anderen reizen er doorheen. In de bijlage is een uitgebreidere lijst te vinden met belangrijke

	hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren'.	doelgroepen in Noordenveld. Let wel: deze lijst is ter inspiratie en niet volledig."
Door-gangers (toeristen)	Het klopt dat niet alle belanghebbenden ook inwoners zijn. Dit wordt nu benoemd in het stap 5 'Wie zijn de deelnemers?' van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren'.	"Niet alle belanghebbenden wonen in Noordenveld. Sommige werken er, anderen reizen er doorheen. In de bijlage is een uitgebreidere lijst te vinden met belangrijke doelgroepen in Noordenveld. Let wel: deze lijst is ter inspiratie en niet volledig." Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Nuts/infra/hulpdiensten	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
De witte jassen	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Wat zijn nou de onderwerpen?	Het verschilt per project in hoeverre het wenselijk is om participatie te organiseren. Evenals de doelgroep voor het participatietraject per project verschilt. Dit is uitgelegd in de paragraaf 'Wanneer participatie'.	Paragraaf 2.4 'Wanneer participatie?'

Werkvormen

Opmerking	**Reactie**	**Aanpassing**
Projecten vanaf bepaalde omvang altijd breed en integraal oppakken ➔ Meekoppelkansen	Dit is een terechte opmerking, maar gaat over de manier waarop de gemeente projecten in het algemeen aanpakt, niet zozeer het participatietraject. Dit kan daarom niet vastgelegd worden in het participatiebeleid. Dat gezegd hebbende wordt dit vaak ook al wel gedaan (zeker bij woningbouwprojecten).	-
"Mutial gains"	Uiteindelijk is het de bedoeling dat zowel belanghebbenden als de gemeente als organisatie baat hebben bij de participatie.	"Participatie vinden we in Noordenveld belangrijk. Dat geldt zowel voor de gemeentelijke organisatie als de Noordenveldse samenleving. Participatie

	Dit wordt gereflecteerd in de paragraaf ‘Belang van participatie’.	biedt kansen. Kansen om tegemoet te komen aan de belangen en wensen van inwoners. Kansen om samen tot een oplossing te komen. Kansen voor inwoners om een actieve inwoner te zijn en verantwoordelijkheid te dragen voor hun leefomgeving. Daarnaast zorgt participatie voor betere besluiten. De diverse belangen worden beter in kaart gebracht. De uitkomst sluit beter aan bij de praktijk. Het kan *mogelijk* zelfs leiden tot meer draagvlak.”
Deep democracy ➔ Mitigatie negatieve effecten	Deep democracy gaat over inclusieve besluitvorming. Er wordt daarbij extra aandacht besteed aan meningen die vaak onderbelicht zijn. Hier wordt binnen het beleid op verschillende manieren rekening mee gehouden. Spelregel 4 schrijft voor dat de gemeente zich actief inzet om een diverse groep inwoners te betrekken. Daarnaast worden er velen suggesties gegeven om trajecten representatiever en toegankelijker te maken in het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’.	-
Kampvuur gesprekken	-	Opgenomen in de lijst ‘Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen’
Op locatie gesprek voeren (Wijk in, geen zaaltjes)	-	Opgenomen in de lijst ‘Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen’
Via kinderen/maatjes (ambassadeurs)	Op dit moment heeft de gemeente al een Kinderadviesraad. Daarnaast worden er op de basisscholen lessen gegeven over democratie. Kinderen zijn ook opgenomen als expliciete doelgroep in het beleid.	Opgenomen in de lijst ‘Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen’
Niet deep democracy ➔ Niemand vergeten?	Deep democracy gaat over inclusieve besluitvorming. Er wordt daarbij extra	-

	aandacht besteed aan meningen die vaak onderbelicht zijn. Hier wordt binnen het beleid op verschillende manieren rekening mee gehouden. Spelregel 4 schrijft voor dat de gemeente zich actief inzet om een diverse groep inwoners te betrekken. Daarnaast worden er velen suggesties gegeven om trajecten representatiever en toegankelijker te maken in het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren'.	

Waarom zouden mensen niet participeren?

Opmerking	**Reactie**	**Aanpassing**
Laag geletterd	Hier wordt in de spelregels expliciet aandacht aan besteed: "De gemeente zorgt ervoor dat de deelnemers alle benodigde informatie hebben én begrijpen. Op deze manier kunnen de deelnemers een goed advies geven of keuze maken." Daarnaast worden er in het gehele beleid veel suggesties gedaan hoe trajecten toegankelijker gemaakt kunnen worden. Dan gaat het ook om mensen die het bijvoorbeeld moeilijk vinden om teksten tot zich te nemen.	"Zorg dat de informatie begrijpelijk is voor alle deelnemers. Er is veel behoefte aan gebruik van beelden en visualisaties. Dit maakt informatie makkelijker te begrijpen ongeacht je taalniveau. Presenteer het besluitvormingsproces bijvoorbeeld in de vorm van een tijdlijn en plaats een pijl op de plek waar het project nu staat. Gebruik zo veel mogelijk "Jip- en Janneke-taal" en houd het kort en bondig."
Nieuwkomers	Hier wordt in de spelregels expliciet aandacht aan besteed: "De gemeente zorgt ervoor dat de deelnemers alle benodigde informatie hebben én begrijpen. Op deze manier kunnen de deelnemers een goed advies geven of keuze maken." Daarnaast worden er in het gehele beleid veel suggesties gedaan hoe trajecten toegankelijker gemaakt kunnen worden.	Stap 7 – Welke informatie hebben deelnemers nodig? "Sommigen zullen wat extra ondersteuning nodig hebben om de informatie überhaupt tot zich te kunnen nemen. Waanneer je met vluchtelingen werkt, kan een tolk bijvoorbeeld wenselijk zijn."

	Dan gaat het ook om mensen die de Nederlandse taal niet beheersen.	
Geen mail/computer	Dit is nu ook expliciet opgenomen in het beleid. Dit is waarom het belangrijk is om in te zetten op verschillende communicatiekanalen en werkvormen.	“Maak gebruik van verschillende kanalen voor het uitnodigen en de informatievoorziening. Niet iedereen leest de krant, bezit een computer of heeft een mailadres.”
Geen vertrouwen, luisteren niet	Door goed te participeren hopen we dit weer wat terug te kunnen winnen. Het belang van luisteren is opgenomen in de sectie ‘Houding & gedrag’.	“Voorop staat het belang van luisteren: naar elkaar, maar vooral naar de inhoud en argumenten. Het is daarom belangrijk om bij elkaar uit te vragen en door te vragen.”
“Is toch al besloten”	Door goed te participeren hopen we het vertrouwen terug te winnen dat dit zeker niet het geval is. In participatieplannen wordt straks vastgelegd waar wel en niet over geparticipeerd kan worden. Daarnaast staat er in het beleid nu een paragraaf over wanneer er geparticipeerd moet worden. In deze paragraaf wordt expliciet benoemd dat er zo vroeg mogelijk geparticipeerd moet worden.	“Over participatie moet al nagedacht worden wanneer het besluit genomen is dat er iets aan een “probleem” gedaan moet worden. Bijvoorbeeld: we willen iets doen aan het woningtekort. Zo voorkom je dat er al gekozen is voor een specifieke oplossingsrichting. In elke daarop volgende fase van het project wordt dan weer opnieuw een traject opgestart: beeldvorming, beleidsvorming, besluitvorming, uitvoering, evaluatie.”
Eerdere teleurstellingen	Door goed te participeren hopen we het vertrouwen weer iets terug te kunnen winnen. Door van tevoren heldere participatieplannen op te stellen kunnen aan de voorkant ook beter de verwachtingen gemanaged worden, en hopelijk teleurstellingen voorkomen worden.	-
Ver van mijn bed show	Bij het uitnodigen wordt geprobeerd in te spelen op de reden waarom iemand er belang bij zou hebben om te participeren.	-
Geen behoefte aan	Bij het uitnodigen wordt geprobeerd in te spelen op de reden waarom iemand er misschien wél behoefte aan zou hebben.	-

	Wanneer iemand er echt geen behoefte aan heeft, hoeven ze uiteraard niet te participeren.	
Kleine gemeenschap is niet meer	Participeren gaat uiteindelijk om het uit kunnen oefenen van invloed op de eigen leefomgeving. Dit kan ook wanneer er geen kleine gemeenschap is, maar het maakt het inderdaad wel moeilijker. Het met elkaar in gesprek gaan over verschillende belangen kan mensen ook juist weer dichter bij elkaar brengen.	-
Te “druk”	Door in te zetten op verschillende werkvormen wordt geprobeerd om tegemoet te komen aan verschillende mensen hun behoefte qua tijdsinzet.	-
24/7 al op aan staan	Door in te zetten op verschillende werkvormen wordt geprobeerd om tegemoet te komen aan verschillende mensen hun behoefte qua tijdsinzet.	-
Anderstaligen	Hier wordt in de spelregels expliciet aandacht aan besteed: “De gemeente zorgt ervoor dat de deelnemers alle benodigde informatie hebben én begrijpen. Op deze manier kunnen de deelnemers een goed advies geven of keuze maken.” Daarnaast worden er in het gehele beleid veel suggesties gedaan hoe trajecten toegankelijker gemaakt kunnen worden. Dan gaat het ook om mensen die de Nederlandse taal niet beheersen.	Stap 7 – Welke informatie hebben deelnemers nodig? “Sommigen zullen wat extra ondersteuning nodig hebben om de informatie überhaupt tot zich te kunnen nemen. Waanneer je met vluchtelingen werkt, kan een tolk bijvoorbeeld wenselijk zijn.”
Eenzamen	Door in te zetten op verschillende werkvormen en verschillende communicatiekanalen proberen we een zo divers en breed mogelijke groep te bereiken.	-

Geen krant	Dit signaal is bekend en hier wordt aan gewerkt. De krant is een belangrijk communicatiekanaal, maar bij het uitnodigen van deelnemers zetten we expliciet in op verschillende communicatiekanalen om een zo groot mogelijke groep te bereiken.	-

Bijlage 6 – Reactiematrix Peize

Definitie participatie

Opmerking	Reactie	Aanpassing
Goed: Meedenken vs. Meedoen	Deze tweeduiding staat nog steeds in de definitie.	-
Goed: Duidelijk begrip	Er zijn op basis van andere input enkele toevoegingen gedaan. De hoofdlijn is wel hetzelfde gebleven.	-
Goed: Prachtig geformuleerd	Er zijn op basis van andere input enkele toevoegingen gedaan. De hoofdlijn is wel hetzelfde gebleven.	-
Term “leefomgeving” is nog te vaag	Er is een extra paragraaf toegevoegd over wannéér er geparticipeerd gaat worden. Hierbij is ook aangegeven wat bedoeld wordt met leefomgeving. Dit wordt hier aangegeven om te voorkomen dat de definitie te lang wordt.	Paragraaf 2.4 “Wanneer participatie?”
Moet ook gaan over het besluitvormingsproces.	‘Besluitvorming’ is gewijzigd in ‘besluitvormingsproces’.	“Meedoen is ze ook onderdeel laten zijn van het besluitvormingsproces en/of de uitvoering.”
Jip en Janneke taal	Om misverstanden te voorkomen over wat participatie inhoudt, is gekozen voor een uitgebreide definitie. In de communicatie kan simpelweg gesproken worden over ‘meedenken en meedoen’.	-
Bij het punt meedenken mist een actie/uitkomst.	De actie ‘meewegen’ is aan de definitie toegevoegd.	“Meedenken is het ophalen en meewegen van hun meningen over onderwerpen die van invloed zijn op hen.”
In plaats van meedenken … raadplegen veranderen in betrekken.	Raadplegen is, mede door andere suggesties, uit de definitie gehaald. Participatie in elke vorm gaat uiteindelijk over het betrekken van inwoners en andere belanghebbenden.	“Participeren gaat over de tijdige betrokkenheid van inwoners en belanghebbenden bij hun leefomgeving: ze denken mee en doen mee. Meedenken is het ophalen en meewegen van hun

		meningen over onderwerpen die van invloed zijn op hen.”
Bredere definitie van “inwoner”. Kan ook een bedrijf zijn of medewerker van school. Wonen niet in Peize, maar worden wel geraakt door de besluiten.	Aan de definitie is nu ook ‘belanghebbenden’ toegevoegd.	“Participeren gaat over de tijdige betrokkenheid van inwoners en belanghebbenden bij hun leefomgeving: ze denken mee en doen mee.”
“Raadplegen” wijzigen in: “Actief betrekken bij…”	Raadplegen is, mede door andere suggesties, uit de definitie gehaald. Participatie in elke vorm gaat uiteindelijk over het betrekken van inwoners en andere belanghebbenden.	“Participeren gaat over de tijdige betrokkenheid van inwoners en belanghebbenden bij hun leefomgeving: ze denken mee en doen mee. Meedenken is het ophalen en meewegen van hun meningen over onderwerpen die van invloed zijn op hen.”
In de definitie aandacht geven aan de tijdigheid	Dit is toegevoegd aan de definitie.	“Participeren gaat over de tijdige betrokkenheid van inwoners en belanghebbenden bij hun leefomgeving: ze denken mee en doen mee.”
Initiatief van burger steviger in de nota	Dit beleid gaat over de manier waarop de gemeente Noordenveld uitvoering wil geven aan participatie. De manier waarop we om willen gaan met initiatieven vanuit de samenleving zullen we apart vast gaan leggen.	-
Vooral houding en gedrag (Dit is theoretisch gemorrel)	Een goede houding en gedrag is essentieel bij participatie, maar dat gaat over de uitvoering niet over de definitie. In het beleid is een aparte sectie opgenomen over het belang van de juiste houding en gedrag.	Paragraaf ‘Houding & gedrag’ in het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’.

Spelregels participatie

Opmerking	**Reactie**	**Aanpassing**
Representatief definiëren	Representatief is afhankelijk van de groep belanghebbenden. In de spelregels is nu	“De gemeente zet zich actief in om een diverse groep inwoners te betrekken. Dat wil zeggen mensen met verschillende

	wel explicieter opgenomen dat het o.a. gaat over een verschil in belangen.	achtergronden, maar ook verschillende belangen.”
Wie bepaalt voor welke projecten participatie van toepassing is/zijn?	Dat zal de gemeente zijn. In hoeverre en in welke mate participatie mogelijk is, is afhankelijk van verschillende factoren. Om meer duidelijkheid te geven over wanneer participatie te verwachten valt, is hier een nieuwe paragraaf over opgenomen in het beleid.	Paragraaf 2.4 ‘Wanneer participatie?’
Hoe worden niet betrokkenen geïnformeerd? -> Communicatie…	De communicatie zal ook per situatie verschillen. Dit kan niet op één vaste manier gedaan worden. In het beleid is nu wel expliciet opgenomen dat er gecommuniceerd moet worden met de mensen die niét deelnemen aan het traject.	“Deel de resultaten en het eindverslag niet alleen met de deelnemers, maar ook breder. Er zijn mensen die om diverse redenen niet gekozen hebben om deel te nemen aan het traject, maar toch geïnteresseerd zijn in de uitkomst.”
Wat als iemand (ambtenaar of bewoner) zich niet aan de spelregels houd.	De spelregels zijn straks beleid. Dat betekent dat deze straks in principe gewoon nageleefd moeten worden. De gemeenteraad gebruikt de spelregels o.a. om de participatietrajecten te beoordelen. In het beleid is nu een extra uitleg opgenomen over de status van de spelregels en de rol van de gemeenteraad in de handhaving ervan. Wanneer inwoners zich niet aan de spelregels houden, zullen zij hierop aangesproken worden door de gemeente.	“De spelregels hebben geen formele status. Uiteindelijk gaat participatie om samenwerken waarbij wederzijds vertrouwen van belang is. De gemeente mag ervan uit gaan dat inwoners belanghebbenden op een constructieve wijze bij willen dragen. Andersom mag ervan uit gegaan worden dat de gemeente integer handelt. Desondanks kan er door inwoners altijd teruggevallen worden op de gemeenteraad. Het is de taak van de gemeenteraad om de lokale overheid te controleren. Zij zullen in hun beoordeling van besluiten dus ook rekeninghouden met het naleven van de spelregels.”
Wat duidelijk is wie de doelgroep is	Als het beleid straks van kracht is, zullen er van tevoren participatieplannen geschreven moeten worden. In die plannen wordt duidelijk aangegeven wie de doelgroepen zijn.	-

(10) Nadere invulling: Raad bewaakt uitvoering beleid door evaluatie --> Wanneer is het goed?	Deze nadere invulling is terug te vinden in stap 10 van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren'. Hierin is opgenomen dat het beleid tweejaarlijks geëvalueerd moet worden.	-
Suggestie: Elkaar aanspreken op het uitvoeren van de spelregels	Dit is toegevoegd aan de spelregels.	"Alle betrokken partijen, van deelnemers tot ambtenaren tot raadsleden, stellen zich open op, luisteren naar elkaar en kunnen flexibel omgaan met omstandigheden. Ze zijn hierop aanspreekbaar."
Goed: Compleet	De spelregels zijn iets uitgebreid op basis van de input van anderen. Wat er in stond staat er wel nog steeds in.	-
Goed: Dat ze er überhaupt zijn!	De spelregels zijn op basis van de input enigszins gewijzigd, maar nog steeds een essentieel onderdeel van het beleid.	-
Goed: Duidelijkheid	De spelregels zijn iets uitgebreid op basis van de input van anderen. Wat er in stond staat er wel nog steeds in.	-
Goed: Goed verhaal/compleet	De spelregels zijn iets uitgebreid op basis van de input van anderen. Wat er in stond staat er wel nog steeds in.	-
Niets mis mee	De spelregels zijn iets uitgebreid op basis van de input van anderen. Wat er in stond staat er wel nog steeds in.	-
Woord deelnemers vervangen door intern/externe partijen	In principe zijn alle deelnemers externe partijen. We geven de voorkeur aan de term deelnemers, omdat 'partijen' formeel en afstandelijker klinkt. Uiteindelijk gaat het om de samenwerking.	-
Alles gaat om houding & gedrag	In het beleid is een aparte paragraaf dat gaat over Houding en Gedrag (zie hoofdstuk 5 'Participatieplan opstellen & uitvoeren').	-

Contact met de gemeente

Gewenste communicatievormen/-middelen

Opmerking	Reactie	Aanpassing
Afhankelijk van de doelgroep	Per project zal een participatieplan opgesteld worden, juist omdat elke situatie en daarmee de doelgroepen anders zijn. Hier wil je op in kunnen spelen.	-
Digitaal (mail)	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Fysiek	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen' als informatiebijeenkomsten
Social media (app / facebook)	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Papier (huis aan huis)	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
RTV Zulthe	RTV Zulthe is een publieke omroep. Zij mogen zelf bepalen wat zij wel of niet delen. Het is wel mogelijk om vaker een persbericht te delen over projecten. Hierin kan dan ook een uitnodiging opgenomen worden voor het participatietraject. Het is wel zo dat, ook dan, RTV Zulthe zelf kan bepalen of zij dit willen plaatsen of niet.	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen' als persbericht
Tent bijeenkomsten	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Flyer	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'

Informatievoorziening

Opmerking	Reactie	Aanpassing
Welke vorm van participatie is er mogelijk? Transparant zijn over het effect.	Dit verschilt per project, daarom moet er straks van tevoren een participatieplan geschreven worden. In spelregel 5 is	-

	opgenomen dat er duidelijk gecommuniceerd moet worden over o.a. de kaders en de beïnvloedingsruimte van deelnemers.	
Terugkoppeling geven	Terugkoppeling is essentieel voor een geslaagd participatietraject. In de spelregels is opgenomen dat de gemeente tussentijds terugkoppeling moet geven. Daarnaast moet de gemeente duidelijk communiceren over de uitkomsten. Hierbij moet uitgelegd worden waarom dingen wel of niet meegenomen zijn.	-
Tijdig informeren aan de voorkant	Dit is opgenomen in de spelregels. Belanghebbenden moeten zo vroeg mogelijk in het proces betrokken worden (nummer 3). Daarnaast moet de gemeente de zorg dragen dat alle benodigde informatie gedeeld en begrepen wordt (nummer 6).	-
Als je fouten maakt dat toegeven voor zowel de burger als gemeente	In de paragraaf over 'Houding & Gedrag' in het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' wordt aandacht geschonken aan de "genereuze grondhouding". Kwetsbaarheid is een van de kenmerken van deze houding. Met andere woorden: wees eerlijk.	-
Heldere procedure	Om onduidelijkheid te voorkomen is het van belang dat er van tevoren een participatieplan geschreven wordt. Hier moet vervolgens ook duidelijk over gecommuniceerd worden. In spelregel 5 is opgenomen dat er van tevoren expliciet aandacht besteed moet worden aan o.a. het verloop en de planning van het traject, evenals het besluitvormingsproces.	-

Goed stappenplan	Voor het opstellen van een participatieplan is een stappenplan opgenomen in het beleid (zie het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren'). Over de inhoud van dit plan moet vervolgens ook duidelijk gecommuniceerd worden. In spelregel 5 is opgenomen dat er van tevoren expliciet aandacht besteed moet worden aan o.a. het verloop en de planning van het traject, evenals het besluitvormingsproces.	-
Transparant	Transparantie is opgenomen als een van de aandachtspunten bij de sectie 'Kenmerken succesvolle participatie'. In de spelregels staan ook diverse afspraken over de open houding en het delen van informatie (nummers 1, 3, 5, 6, 7 en 9).	-

Verbeteren betrokkenheid

Opmerking	**Reactie**	**Aanpassing**
Directe en tijdige benadering van mogelijke betrokkenen (manier waarop varieert per casus)	In spelregel 3 is opgenomen dat belanghebbenden zo vroeg mogelijk in het proces betrokken moeten worden. De manier waarop zal inderdaad per project verschillen. Daarom moet er iedere keer opnieuw een participatieplan geschreven worden, zodat dit aansluit op de verschillende aspecten van het project.	-
Integer gedrag van ambtenaren	Integer gedrag mag hoe dan ook verwacht worden van een ambtenaar. Om extra nadruk te leggen op de rol die gedrag speelt in participatie, is een paragraaf 'Houding & Gedrag' opgenomen in het beleid.	-
Reageren op brieven/communicatie van bewoners. Serieus nemen van bewoners. Onderbouwd, niet slechts een mening.	In het beleid wordt expliciet aandacht besteed aan het belang van een goede houding en goed gedrag. In zowel de	-

	spelregels als het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' is vastgelegd dat de input van deelnemers zorgvuldig overwogen moet worden, en dat het gemotiveerd moet worden wanneer iets niet meegenomen wordt.	
Training, instructie en toetsing van gedrag ambtenaren	Houding en gedrag is zeer bepalend voor goede participatie. Hier zal tijdens de implementatie van het beleid dan ook aandacht aan besteed worden. In het beleid is opgenomen dat zowel de trajecten als het beleid geëvalueerd worden. Hierin zijn ook vragen op genomen over de houding van de gemeente.	-
Transparantie ambtenaren	Transparantie is opgenomen als een van de aandachtspunten bij de sectie 'Kenmerken succesvolle participatie'. In de spelregels staan ook diverse afspraken over de open houding en het delen van informatie (nummers 1, 3, 5, 6, 7 en 9).	-
Kennis + Empathie	Het delen van kennis was al een essentieel onderdeel van het beleid. Zo staat er in de spelregels dat er aan het begin van een traject expliciet aandacht besteed moet worden aan uitleg over het participatieproces (nummer 5). Daarnaast moet ervoor gezorgd worden dat de deelnemers de benodigde informatie hebben en begrijpen (nummer 6). Empathie was nog niet opgenomen in het beleid. Dat is nu toegevoegd aan de paragraaf 'Houding & Gedrag'.	"Naast flexibiliteit vraagt goede participatie ook om empathie. Het is aannemelijk dat niet iedereen het eens zal zijn met het voorgenomen project. Toon begrip en bied een luisterend oor aan deze mensen."
Duidelijke verhaallijn	Om onduidelijkheid te voorkomen is het van belang dat er van tevoren een participatieplan geschreven wordt. Hier moet vervolgens ook duidelijk over	-

	gecommuniceerd worden. In spelregel 5 is opgenomen dat er van tevoren expliciet aandacht besteed moet worden aan o.a. het verloop en de planning van het traject, evenals het besluitvormingsproces.	
Houding en gedrag + Mindset	In het beleid is een aparte paragraaf dat gaat over Houding en Gedrag (zie hoofdstuk 5 'Participatieplan opstellen & uitvoeren').	-
Rolverdeling raad/college	De rolverdeling tussen de raad en het college is situatie-afhankelijk. Sommige verantwoordelijkheden liggen bij het college, anderen bij de raad. In het hoofdstuk 'Rolverdeling' zijn drie verschillende situaties gedefinieerd waarbij de verschillende rolverdelingen benoemd worden.	-
Alle inwoners/bewoners/betrokkenen informeren (niet alleen de participanten)	Dit is toegevoegd aan het beleid (zie stap 9 'Afronding' in het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren').	"Deel de resultaten en het eindverslag niet alleen met de deelnemers, maar ook breder. Er zijn mensen die om diverse redenen niet gekozen hebben om deel te nemen aan het traject, maar toch geïnteresseerd zijn in de uitkomst."
Gemeente zichtbaar vaste gezichten/aanspreekpunt	Het is begrijpelijk dat hier behoefte aan is. Daarom is hier nu ook extra aandacht aan besteed in het beleid.	"Zorg dat het duidelijk is waar deelnemers en belanghebbenden terecht kunnen voor vragen. Het is fijn als ze bijvoorbeeld weten waar ze naartoe kunnen bellen als ze extra toelichting nodig hebben."
Zeggen wat je doet, doen wat je zegt (vertrouwen)	Dit is essentieel om het vertrouwen tussen inwoner en gemeente te versterken. Dit is nu expliciet opgenomen in de paragraaf over houding en gedrag.	"Tot slot: zeg wat je doet, en doe wat je zegt. Dit versterkt het vertrouwen dat zo belangrijk is voor goede participatie."

Organiseren van participatie

Belangrijke doelgroepen

Opmerking	Reactie	Aanpassing
Het ligt eraan welk onderwerp.	Het is van belang dat er per project gekeken gaat worden wat de diverse belangen zijn en welke doelgroepen daar aan hangen. Op basis hiervan kan een passend participatietraject opgericht worden.	-
Dorpsbelangen	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Per onderwerp verschillende projecten.	Het is van belang dat er per project gekeken gaat worden wat de diverse belangen zijn en welke doelgroepen daar aan hangen. Op basis hiervan kan een passend participatietraject opgericht worden.	
Verschillende leeftijden.	Als spelregel is opgenomen dat de gemeente streeft naar een zo divers mogelijke groep inwoners. Hier valt leeftijd ook onder.	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Voor welke doelgroep is het.	Het is van belang dat er per project gekeken gaat worden wat de diverse belangen zijn en welke doelgroepen daar aan hangen. Op basis hiervan kan een passend participatietraject opgericht worden.	-
Direct belanghebbenden + nabije omgeving	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
De jongeren + forensen + middengroep	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Bewoners met wateroverlast	Dit is een zeer belangrijke doelgroep. Uiteindelijk is het de bedoeling dat dit probleem opgelost wordt en dat dit geen specifieke doelgroep meer is. Daarom wordt	-

	deze nu niet op de lijst van doelgroepen gezet. Deze doelgroep moet uiteraard wel in kaart gebracht worden bij stap 5.	
Via Welzijn in Noordenveld ➔ Verbindende schakels binnen het dorp Vertrouwen	Netwerkpartners, zoals Welzijn in Noordenveld, kunnen een ondersteunende rol spelen in het verbreden van het bereik van de gemeente. Dit hebben we op twee manieren meegenomen in het beleid. Netwerkpartners kunnen zowel meedenken in de doelgroepen als het uitnodigen ervan.	Stap 5 – Wie zijn de deelnemers? “Belangenverenigingen kunnen een goede rol spelen in het in kaart brengen van de belanghebbenden. Nodig ze dus ook vooral uit om hierin mee te denken.” Stap 8 – Uitvoeren: “Maak bij het uitnodigen ook gebruik van het netwerk van de gemeente. Vraag bijvoorbeeld aan belangenverenigingen of maatschappelijke organisaties om de uitnodiging in hun netwerk te verspreiden. Op deze manier bereik je mogelijk mensen die de gemeente niet (meer) bereikt.”
Geen checklist	In het beleid is expliciet opgenomen dat de lijst niet toereikend is. Het kan echter wel ondersteuning bieden bij het nadenken over de verschillende doelgroepen.	“In de bijlage is een uitgebreidere lijst te vinden met belangrijke doelgroepen in Noordenveld. Let wel: deze lijst is ter inspiratie en niet volledig.”

Werkvormen

Opmerking	**Reactie**	**Aanpassing**
De toon “at the top” is belangrijk om een en ander voor elkaar te krijgen qua invoering	Een participatieve houding wordt van iedereen gevraagd, inclusief gemeentebestuur (zie spelregel 1).	-
Aandacht voor op scholen	-	Opgenomen in de lijst ‘Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen’
De wijk in	-	Opgenomen in de lijst ‘Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen’
Aanspreekpunten persoonlijk	Het is begrijpelijk dat hier behoefte aan is. Daarom is hier nu ook extra aandacht aan besteed in het beleid.	“Zorg dat het duidelijk is waar deelnemers en belanghebbenden terecht kunnen voor vragen. Het is fijn als ze bijvoorbeeld weten waar ze naartoe kunnen bellen als ze extra toelichting nodig hebben.”

Sociale media	-	Opgenomen in de lijst ‘Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen’
Een kraam of een tent	-	Opgenomen in de lijst ‘Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen’
Laagdrempelig	In het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’ zijn verschillende keren de kopjes ‘Representativiteit & Toegankelijkheid’ terug te vinden. In deze kopjes wordt onder andere toegelicht hoe de gemeente ervoor kan zorgen dat trajecten zo laagdrempelig mogelijk georganiseerd kunnen worden.	-
Vragen stellen over wat er speelt	Vragen stellen is een belangrijk onderdeel van de houding van de gemeente. Dit is nu ook expliciet zo benoemd in de paragraaf ‘Houding & Gedrag’.	“Voorop staat het belang van luisteren: naar elkaar, maar vooral naar de inhoud en argumenten. Het is daarom belangrijk om bij elkaar uit te vragen en door te vragen.”
Meedenken over een probleem	Meedenken over problemen is de definitie van participatie: “Participeren gaat over de tijdige betrokkenheid van inwoners en belanghebbenden bij hun leefomgeving: ze denken mee en doen mee.”	-
(Digitale) nieuwsbrief	-	Opgenomen in de lijst ‘Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen’
Enquête op onderwerp bijvoorbeeld: wateroverlast	-	Opgenomen in de lijst ‘Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen’
Burgerbegroting, staat de raad daarvoor open?	De burgerbegroting is wel opgenomen als mogelijke werkvorm. Dat is geen garantie dat dit ook gaat gebeuren, dat is namelijk situatie afhankelijk. Of het ook in Noordenveld wenselijk is, zal onderzocht moeten worden. Daarom is het nu als suggesties opgenomen in de lijst ‘nader te overwegen suggesties’.	Opgenomen in de lijst ‘Nader te overwegen suggesties’

Planning op dorpsniveau	Het idee van een participatie-planning is opgenomen op de lijst 'Nader te overwegen suggesties uit het participatietraject'. We vinden het een goed idee om de participatiemogelijkheden meer integraal te delen, maar op dit moment is het voor ons nog niet mogelijk om dat op die manier te doen. Wat wel mogelijk is en of we toe willen werken naar bijvoorbeeld een agenda wordt nader onderzocht.	Opgenomen in de lijst 'Nader te overwegen suggesties'
Hoe jongeren bereiken?	Als jongeren een doelgroep zijn, wordt dit in kaart gebracht bij stap 5 'Wie zijn de deelnemers?'. Jongeren vragen om andere werkvormen en andere manieren van contact leggen (net als elke doelgroep zijn voorkeuren heeft). In de kopjes 'Representativiteit & Toegankelijkheid' worden al enkele suggesties gedaan.	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen' als doelgroep

Waarom zouden mensen niet participeren?

Opmerking	**Reactie**	**Aanpassing**
Individualisering van de maatschappij	Participeren gaat uiteindelijk om het uit kunnen oefenen van invloed op de eigen leefomgeving. Dit kan ook in een individualistische maatschappij, maar het maakt het inderdaad wel moeilijker. Het met elkaar in gesprek gaan over verschillende belangen kan mensen ook juist weer dichter bij elkaar brengen.	-
Vrees voor overheid	Door goed te participeren hopen we weer wat vertrouwen terug te kunnen winnen.	-
Laag opgeleid	Het is belangrijk dat iedereen deel kan nemen aan de participatietrajecten. Daarom staat in de spelregels het volgende: "De gemeente zorgt ervoor dat de deelnemers alle benodigde informatie	-

	hebben én begrijpen. Op deze manier kunnen de deelnemers een goed advies geven of keuze maken." Daarnaast worden er in het gehele beleid veel suggesties gedaan hoe trajecten toegankelijker gemaakt kunnen worden. Dan gaat het ook om mensen die het bijvoorbeeld moeilijker vinden om teksten tot zich te nemen.	
Omdat het al beslist is	Door goed te participeren hopen we het vertrouwen terug te winnen dat dit zeker niet het geval is. In participatieplannen wordt straks vastgelegd waar wel en niet over geparticipeerd kan worden. Daarnaast staat er in het beleid nu een paragraaf over wanneer er geparticipeerd moet worden. In deze paragraaf wordt expliciet benoemd dat er zo vroeg mogelijk geparticipeerd moet worden.	"Over participatie moet al nagedacht worden wanneer het besluit genomen is dat er iets aan een "probleem" gedaan moet worden. Bijvoorbeeld: we willen iets doen aan het woningtekort. Zo voorkom je dat er al gekozen is voor een specifieke oplossingsrichting. In elke daarop volgende fase van het project wordt dan weer opnieuw een traject opgestart: beeldvorming, beleidsvorming, besluitvorming, uitvoering, evaluatie."
Omdat het al aan de gang is	In spelregel 3 is opgenomen dat belanghebbenden zo vroeg mogelijk in het proces betrokken moeten worden. In het beleid is nu ook extra uitleg gegeven over wat dat precies betekent (paragraaf 2.4 'Wanneer participatie?').	"Over participatie moet al nagedacht worden wanneer het besluit genomen is dat er iets aan een "probleem" gedaan moet worden. Bijvoorbeeld: we willen iets doen aan het woningtekort. Zo voorkom je dat er al gekozen is voor een specifieke oplossingsrichting. In elke daarop volgende fase van het project wordt dan weer opnieuw een traject opgestart: beeldvorming, beleidsvorming, besluitvorming, uitvoering, evaluatie."
Onduidelijk wat er verwacht wordt	Het is belangrijk om van tevoren goed te communiceren wat er verwacht mag worden van een traject. Dit gaat o.a. over de kaders en beïnvloedingsruimte. Dit is ook zo opgenomen in spelregel 5.	-

Teleurstelling uit het verleden	Door goed te participeren hopen we het vertrouwen weer iets terug te kunnen winnen. Door van tevoren heldere participatieplannen op te stellen kunnen aan de voorkant ook beter de verwachtingen gemanaged worden, en hopelijk teleurstellingen voorkomen worden.	-
Geen interesse	Bij het uitnodigen wordt geprobeerd in te spelen op de reden waarom iemand misschien wél zou willen participeren. Wanneer iemand er echt geen interesse in heeft, hoeven ze uiteraard niet te participeren.	-
Geen aansluiting	Bij het uitnodigen wordt geprobeerd in te spelen op de reden waarom iemand er belang bij zou hebben om te participeren. Door in te zetten op verschillende werkvormen en verschillende communicatiekanalen proberen we een zo divers en breed mogelijke groep te bereiken.	-
Verwachting teleurgesteld/niet serieus te worden genomen	Door goed te participeren hopen we het vertrouwen weer iets terug te kunnen winnen. Door van tevoren heldere participatieplannen op te stellen kunnen aan de voorkant ook beter de verwachtingen gemanaged worden, en hopelijk teleurstellingen voorkomen worden.	-
Duurt te lang – Trage besluitvorming	Voor een groot deel is dit helaas niet vast te leggen in het participatiebeleid. Het tempo van projecten is van vele factoren afhankelijk. Dit is voor delen ook door de manier waarop ons democratisch stelsel is ingericht.	-

	Als een project lang duurt moet dat geen reden zijn om niet aan participatie te doen. Daarom is wel in het beleid opgenomen dat er regelmatige terugkoppeling moet zijn over de gang van zaken, ook wanneer er geen ontwikkelingen zijn. Om ervoor te zorgen dat besluiten in de praktijk ook uitvoerbaar zijn moeten er in het participatieplan kaders worden gesteld.	
Voor sommige mensen te ingewikkeld	Het is belangrijk dat iedereen deel kan nemen aan de participatietrajecten. Daarom staat in de spelregels het volgende: “De gemeente zorgt ervoor dat de deelnemers alle benodigde informatie hebben én begrijpen. Op deze manier kunnen de deelnemers een goed advies geven of keuze maken.” Daarnaast worden er in het gehele beleid veel suggesties gedaan hoe trajecten toegankelijker gemaakt kunnen worden. Dan gaat het ook om mensen die het bijvoorbeeld moeilijker vinden om teksten tot zich te nemen.	-
Simpele tekst/toelichting nodig.	Hier wordt aandacht voor gevraagd in stap 7 ‘Welke informatie hebben deelnemers nodig?’ van het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’.	“Zorg dat de informatie begrijpelijk is voor alle deelnemers. Er is veel behoefte aan gebruik van beelden en visualisaties. Dit maakt informatie makkelijker te begrijpen ongeacht je taalniveau. Presenteer het besluitvormingsproces bijvoorbeeld in de vorm van een tijdlijn en plaats een pijl op de plek waar het project nu staat. Gebruik zo veel mogelijk “Jip- en Janneke-taal” en houd het kort en bondig.”

Bijlage 7 – Reactiematrix Norg

Definitie participatie

Opmerking	Reactie	Aanpassing
Eerste zin is voldoende dekkend voor de definitie	Voor een simpele definitie zou dat inderdaad volstaan. Het is alleen zo dat we willen voorkomen dat er misverstanden ontstaan over wat het nou precies inhoudt. Daarom hebben we ervoor gekozen om de overige zinnen wel te laten staan. Uiteraard hoeft in de communicatie niet altijd de volledige definitie genoemd te worden, maar kan 'meedenken en meedoen' voldoende zijn.	-
Definitie met duiding is goed	De toelichting bij de definitie is gebleven. De duiding zelf is wel iets aangepast op basis van andere ontvangen input.	-
Mis: invloed geven binnen kaders	De kaders hebben we opgenomen als 'voorwaarden'. Dit om het taalgebruik simpel te houden.	"Dit meedenken en meedoen kan binnen de vooraf aangegeven kaders."
Prima	Er zijn op basis van andere input enkele toevoegingen gedaan. De hoofdlijn is wel hetzelfde gebleven.	-
Belangrijke woorden: - Betrekken - Denken mee - Raadplegen van - Mening ophalen - Onderdeel van de besluitvorming - Nemen deel aan de uitvoering	Deze woorden staan nog steeds in de definitie.	-
Toevoegen: invloed geven binnen kaders	De kaders hebben we opgenomen als 'voorwaarden'. Dit om het taalgebruik simpel te houden.	"Dit meedenken en meedoen kan binnen de vooraf aangegeven kaders."

Toevoegen: Tijdig betrekken	Dit is toegevoegd aan de definitie.	“Participeren gaat over de tijdige betrokkenheid van inwoners en belanghebbenden bij hun leefomgeving: ze denken mee en doen mee.”
Toevoegen: Tijdig betrekken door volledige en tijdige communicatie	Tijdig betrekken is toegevoegd aan de definitie. Volledige en tijdige communicatie gaat met name over de uitvoering van participatie. Hier wordt apart aandacht voor gevraagd. Zowel als specifiek aandachtspunt, als binnen de spelregels.	“Participeren gaat over de tijdige betrokkenheid van inwoners en belanghebbenden bij hun leefomgeving: ze denken mee en doen mee.”
Veranderen: De zin “Participeren gaat over het betrekken”	Op basis van de verschillende input die gegeven is, is deze zin aangepast.	“Participeren gaat over de tijdige betrokkenheid van inwoners en belanghebbenden bij hun leefomgeving: ze denken mee en doen mee.”
Participatie = deelnemen (eenvoudiger maken taal)	We willen graag voorkomen dat er misverstanden ontstaan over wat participatie precies inhoudt. Daarom hebben we wel voor een uitgebreide definitie gekozen. Uiteraard hoeft in de communicatie niet altijd de volledige definitie genoemd te worden, dan kan bijvoorbeeld ‘meedenken en meedoen’ voldoende zijn.	-
Houd het kort, simpel en bondig: Denk en doe mee met de gemeente	We willen graag voorkomen dat er misverstanden ontstaan over wat participatie precies inhoudt. Daarom hebben we wel voor een uitgebreide definitie gekozen. Uiteraard hoeft in de communicatie niet altijd de volledige definitie genoemd te worden, maar kan ‘meedenken en meedoen’ voldoende zijn.	-

Spelregels participatie

Opmerking	Reactie	Aanpassing
Wie zijn de betrokkenen bij een project? Wie zijn representatief? Wie bepaalt dat?	Bij het opzetten van het participatieplan wordt onderzocht welke belanghebbenden er zijn in het project. Dit is stap 5 ('Wie zijn de deelnemers?') van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren'. Aangezien dit beleid gaat over de participatietrajecten van de gemeente, is het ook de gemeente die bepaalt wie de belanghebbenden zijn. Aan de hand van de opgehaalde input is nu wel aan het beleid toegevoegd dat belangenorganisaties kunnen ondersteunen in het in kaart brengen van de verschillende belanghebbenden. Representatief is afhankelijk van de groep belanghebbenden. In de spelregels is nu wel explicieter opgenomen dat het o.a. gaat over een verschil in belangen.	"Belangenverenigingen kunnen een goede rol spelen in het in kaart brengen van de belanghebbenden. Nodig ze dus ook vooral uit om hierin mee te denken." "Representatief is afhankelijk van de groep belanghebbenden. In de spelregels is nu wel explicieter opgenomen dat het o.a. gaat over een verschil in belangen."
Het grijze gebied, wie vult dat in?	De gemeente is verantwoordelijk voor het participatietraject. De gemeente is ook degene die de besluiten neemt over het participatietraject. De gemeenteraad speelt hier een controlerende rol in.	-
Onderbouwing van de spelregels!!!	De spelregels vloeien logisch voort uit de omschreven kenmerken van succesvolle participatie. Dit wordt nu ook zo benoemd in het beleid. In het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' wordt toelichting gegeven op de uitvoering van de spelregels.	"De essentie van een goed participatietraject is samen te vatten in onderstaande spelregels. Wanneer deze spelregels nageleefd worden, zou er gesproken moeten kunnen worden van een succesvol participatietraject. Ze vloeien dan ook logisch voort uit de eerder omschreven kenmerken van succesvolle participatie."

Speelsheid, niet star!	Speelsheid is een mooi woord voor het omschrijven van de samenwerking tussen inwoners en de gemeente. De speelsheid is op twee manieren terug te vinden in het beleid. Aan de ene kant in de omschrijving van de spelregels, aan de andere kant in de paragraaf 'Houding & Gedrag'.	Spelregels: "De spelregels hebben geen formele status. Uiteindelijk gaat participatie om samenwerken waarbij wederzijds vertrouwen van belang is. De gemeente mag ervan uit gaan dat inwoners belanghebbenden op een constructieve wijze bij willen dragen. Andersom mag ervan uit gegaan worden dat de gemeente integer handelt." Houding & Gedrag: "De gemeente is verantwoordelijk voor het uitvoeren van het participatieproces en het uiteindelijke resultaat. Dit maakt dat de belanghebbende en gemeente in een ongelijke positie zitten. Dit vraagt daarom extra aandacht voor een goede houding vanuit de gemeente. De belangrijkste eigenschap hierbij is flexibiliteit en "speelsheid". Dat zie je op twee manieren terug. Een participatietraject is altijd maatwerk en vraagt dus ruimte voor leren en improvisatie. Daarnaast gaat een participatietraject zijn doel voorbij wanneer er niet daadwerkelijk iets gedaan gaat worden met de input. Inwoners brengen relevante kennis en ervaring met zich mee. Wees hier oprecht geïnteresseerd in en wees bereid samen naar een uitkomst toe te werken."
Start is vaag, start moet tijdig zijn.	In spelregel 3 is opgenomen dat belanghebbenden zo vroeg mogelijk in het proces betrokken moeten worden. Dit zal per traject verschillen. Daarnaast is in het beleid zelf nu een paragraaf overgenomen	Paragraaf 2.4 'Wanneer participatie?' "Over participatie moet al nagedacht worden wanneer het besluit genomen is dat er iets aan een "probleem" gedaan moet worden. Bijvoorbeeld: we willen iets doen

	over wanneer participatie plaats moet vinden. Hierbij is expliciet aangegeven dat participatie zo vroeg mogelijk moet starten.	aan het woningtekort. Zo voorkom je dat er al gekozen is voor een specifieke oplossingsrichting. In elke daarop volgende fase van het project wordt dan weer opnieuw een traject opgestart: beeldvorming, beleidsvorming, besluitvorming, uitvoering, evaluatie.”
Spelregels is geen wetgeving	De spelregels zijn straks beleid. Dat betekent dat deze straks in principe gewoon nageleefd moeten worden. De gemeenteraad gebruikt de spelregels o.a. om de participatietrajecten te beoordelen. In het beleid is nu een extra uitleg opgenomen over de status van de spelregels en de rol van de gemeenteraad in de handhaving ervan.	“De spelregels hebben geen formele status. Uiteindelijk gaat participatie om samenwerken waarbij wederzijds vertrouwen van belang is. De gemeente mag ervan uit gaan dat inwoners belanghebbenden op een constructieve wijze bij willen dragen. Andersom mag ervan uit gegaan worden dat de gemeente integer handelt. Desondanks kan er door inwoners altijd teruggevallen worden op de gemeenteraad. Het is de taak van de gemeenteraad om de lokale overheid te controleren. Zij zullen in hun beoordeling van besluiten dus ook rekeninghouden met het naleven van de spelregels.”
Borging: welke juridische regels gelden?	De spelregels zijn straks beleid. Dat betekent dat deze straks in principe gewoon nageleefd moeten worden. De gemeenteraad gebruikt de spelregels o.a. om de participatietrajecten te beoordelen. In het beleid is nu een extra uitleg opgenomen over de status van de spelregels en de rol van de gemeenteraad in de handhaving ervan.	“De spelregels hebben geen formele status. Uiteindelijk gaat participatie om samenwerken waarbij wederzijds vertrouwen van belang is. De gemeente mag ervan uit gaan dat inwoners belanghebbenden op een constructieve wijze bij willen dragen. Andersom mag ervan uit gegaan worden dat de gemeente integer handelt. Desondanks kan er door inwoners altijd teruggevallen worden op de gemeenteraad. Het is de taak van de gemeenteraad om de lokale overheid te controleren. Zij zullen in hun beoordeling van besluiten dus ook rekeninghouden met het naleven van de spelregels.”

Evalueren: hoe & door wie (aanwijzen door inwoners)	De nadere uitwerking hiervan staat in stap 10 'Evaluatie' van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren'. Het is de bedoeling dat elk participatietraject geëvalueerd gaat worden. Dit kan door een externe partij gebeuren, maar daar zal niet altijd budget voor zijn. Eens in de twee jaar wordt de algemene impact van het beleid geëvalueerd – worden de achterliggende doelen ook daadwerkelijk behaald? Bij beiden evaluaties zullen inwoners uiteraard betrokken zijn.	-
Houding	Spelregels 1 en 2 gaan over de houding en gedrag van zowel de gemeente als inwoners. Daarnaast staat er in het beleid een aparte paragraaf dat gaat over Houding en Gedrag (zie hoofdstuk 5 'Participatieplan opstellen & uitvoeren').	Spelregel 1 "Alle betrokken partijen, van deelnemers tot ambtenaren tot raadsleden, stellen zich open op, luisteren naar elkaar en kunnen flexibel omgaan met omstandigheden. Ze zijn hierop aanspreekbaar." Spelregel 2 "De gemeente is geïnteresseerd in hetgeen inwoners naar voren brengen. De deelnemers zijn betrokken en bekijken kwesties van meerdere kanten."
(3) Wie is initiatiefnemer, onduidelijk ➔ Wie is "we"	In de meeste gevallen werd met 'we' de gemeente bedoeld. De spelregels zijn nu zo aangepast dat er geen 'we' meer in staat. Dit beleid gaat over de manier waarop de gemeente Noordenveld uitvoering wil geven aan participatie. Voor initiatiefnemers zal een aparte handreiking ontwikkeld worden. Deze zal uiteraard wel in lijn zijn met het beleid zoals dat voor de gemeente geldt.	Spelregels: "We" naar "De gemeente" Inleiding: "In dit document leest u hoe de gemeente Noordenveld tegen participatie aan kijkt en daar uitvoering aan wil geven. Het gaat om initiatieven (denk aan projecten of nieuw beleid) die vanuit de gemeente zelf komen. In dit stuk leest u niet hoe de gemeente Noordenveld om wil gaan met ideeën en initiatieven vanuit de samenleving. Voor deze initiatiefnemers wordt een aparte handreiking ontwikkeld.

		Deze handreiking zal wel gebaseerd zijn op het gedachtegoed van dit beleid.”
Goed: het traject wordt vastgelegd	Dit is inderdaad de intentie van het beleid.	-
Spelregels geven houvast, want je kunt er op terugvallen	De spelregels vormen de essentie van een goed participatietraject. Wanneer deze nageleefd orden, zou er in principe gesproken moeten kunnen worden van een succesvol participatietraject.	-
Goed: Punt 10. + 9	Deze spelregels zijn iets uitgebreid op basis van de input van anderen. Wat er in stond staat er wel nog steeds in.	-
Gemeente bedoeld goed, maar hoe betrekken ze de inwoners	Op de daadwerkelijke uitvoering van de spelregels wordt in gegaan in het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’. Per participatietraject zal er een participatieplan geschreven moeten worden. Hierin wordt vastgelegd hoe de inwoners betrokken worden.	-
Heel erg vanuit gemeente, wat zijn spelregels van inwoners?	Dit komt omdat het participatiebeleid ook met name gaat over de manier waarop de gemeente belanghebbenden wil betrekken. In spelregel 1 was al aandacht voor de houding van o.a. inwoners. Deze is nu uitgebreid, evenals spelregel 2. Daarnaast is er in de sectie ‘Houding & Gedrag’ van het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’ nu ook een aparte paragraaf over de houding van deelnemers.	Spelregel 1 “Alle betrokken partijen, van deelnemers tot ambtenaren tot raadsleden, stellen zich open op, luisteren naar elkaar en kunnen flexibel omgaan met omstandigheden. Ze zijn hierop aanspreekbaar.” Spelregel 2 “De gemeente is geïnteresseerd in hetgeen inwoners naar voren brengen. De deelnemers zijn betrokken en bekijken kwesties van meerdere kanten.” Houding & Gedrag Samenwerken doe je samen. Dat betekent dat er ook van de deelnemer een bepaalde houding verwacht mag worden.

		Vertrouwen werkt immers twee kanten op. De gemeente streeft ernaar om duidelijke afspraken te maken en deze na te komen, maar de realiteit is soms weerbarstiger. Van deelnemers wordt daarom dezelfde flexibiliteit en speelsheid gevraagd. Omstandigheden veranderen en fouten worden gemaakt. Ga hier soepel mee om. Daarnaast is het belangrijk om onderwerpen van verschillende kanten te bekijken. Uiteindelijk streeft de gemeente altijd het algemeen belang na. Dat wil zeggen dat de gemeente probeert om dat te doen wat 'over geheel' het beste is. Het algemeen belang komt soms niet overeen met je persoonlijke belang. Wees hier open voor. Tot slot, de gemeente streeft ernaar om een zo divers mogelijke groep mensen te betrekken en de participatietrajecten zo laagdrempelig mogelijk te maken, maar uiteindelijk kunnen we niemand verplichten. Dat betekent dat belanghebbenden voor een deel ook zelf een verantwoordelijkheid hebben om betrokken te zijn. Hier valt ook het tot je nemen van informatie onder. Dit maakt de gemeente zo makkelijk mogelijk, maar het is wel belangrijk dat de informatie begrepen wordt voordat er keuzes gemaakt worden.
Hoe vindt de controle plaats? Handhaving van de spelregels	De spelregels zijn straks beleid. Dat betekent dat deze straks in principe gewoon nageleefd moeten worden. De gemeenteraad gebruikt de spelregels o.a. om de participatietrajecten te beoordelen.	"De spelregels hebben geen formele status. Uiteindelijk gaat participatie om samenwerken waarbij wederzijds vertrouwen van belang is. De gemeente mag ervan uit gaan dat inwoners

	In het beleid is nu een extra uitleg opgenomen over de status van de spelregels en de rol van de gemeenteraad in de handhaving ervan.	belanghebbenden op een constructieve wijze bij willen dragen. Andersom mag ervan uit gegaan worden dat de gemeente integer handelt. Desondanks kan er door inwoners altijd teruggevallen worden op de gemeenteraad. Het is de taak van de gemeenteraad om de lokale overheid te controleren. Zij zullen in hun beoordeling van besluiten dus ook rekeninghouden met het naleven van de spelregels."
Teveel vanuit de gemeente geschreven	Dit beleid gaat over de manier waarop de gemeente Noordenveld uitvoering wil geven aan participatie. Voor initiatiefnemers zal een aparte handreiking ontwikkeld worden. Deze zal uiteraard wel in lijn zijn met het beleid zoals dat voor de gemeente geldt..	"In dit document leest u hoe de gemeente Noordenveld tegen participatie aan kijkt en daar uitvoering aan wil geven. Het gaat om initiatieven (denk aan projecten of nieuw beleid) die vanuit de gemeente zelf komen. In dit stuk leest u niet hoe de gemeente Noordenveld om wil gaan met ideeën en initiatieven vanuit de samenleving. Voor deze initiatiefnemers wordt een aparte handreiking ontwikkeld. Deze handreiking zal wel gebaseerd zijn op het gedachtegoed van dit beleid."
Wat betekent "we"	In de meeste gevallen werd met 'we' de gemeente bedoeld. De spelregels zijn nu zo aangepast dat er geen 'we' meer in staat. Dit beleid gaat over de manier waarop de gemeente Noordenveld uitvoering wil geven aan participatie. Voor initiatiefnemers zal een aparte handreiking ontwikkeld worden. Deze zal uiteraard wel in lijn zijn met het beleid zoals dat voor de gemeente geldt.	Spelregels: "We" naar "De gemeente" Inleiding: "In dit document leest u hoe de gemeente Noordenveld tegen participatie aan kijkt en daar uitvoering aan wil geven. Het gaat om initiatieven (denk aan projecten of nieuw beleid) die vanuit de gemeente zelf komen. In dit stuk leest u niet hoe de gemeente Noordenveld om wil gaan met ideeën en initiatieven vanuit de samenleving. Voor deze initiatiefnemers wordt een aparte handreiking ontwikkeld. Deze handreiking zal wel gebaseerd zijn op het gedachtegoed van dit beleid."

Slecht: “streven”	Helaas valt diversiteit en representativiteit niet te garanderen. De gemeente kan mensen uiteraard niet verplichten. Wel kan de gemeente zich inspannen om het traject zo inclusief mogelijk te maken. De tekst is daar nu aan aangepast.	“De gemeente zet zich actief in om een diverse groep inwoners te betrekken.”
Risico wie stelt de kaders als gemeente géén initiatiefnemer is	Dit beleid gaat over de manier waarop de gemeente Noordenveld uitvoering wil geven aan participatie. Voor initiatiefnemers zal een aparte handreiking ontwikkeld worden. Deze zal uiteraard wel in lijn zijn met het beleid zoals dat voor de gemeente geldt.	-

Contact met de gemeente

Gewenste communicatievormen/-middelen

Opmerking	**Reactie**	**Aanpassing**
Beter luisteren	In de sectie ‘Houding & Gedrag’ van het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’ is specifiek aandacht voor luisteren.	“Voorop staat het belang van luisteren: naar elkaar, maar vooral naar de inhoud en argumenten. Het is daarom belangrijk om bij elkaar uit te vragen en door te vragen.”
Afhankelijk van onderwerp/inhoud ➔ Ter voorkoming van “usual suspects” ➔ Meer mensen betrekken	De manier waarop er gecommuniceerd en geparticipeerd moet worden, is inderdaad afhankelijk van het onderwerp en de doelgroepen. Daarom moet er bij elk traject opnieuw een participatieplan geschreven worden. Hier is aandacht voor binnen stap 5 (deelnemers), stap 6 (werkvormen), stap 7 (informatievoorziening) en stap 8 (uitvoeren). In al deze stappen is er ook specifiek aandacht voor representativiteit en toegankelijkheid.	-

Jongeren: Sociale media én/én	-	Opgenomen in de lijst ‘Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen’
Actieve communicatie & meer dan regels aangeven	In stap 7 ‘Welke informatie hebben deelnemers nodig’ van het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’ is aandacht voor de informatievoorziening van deelnemers. Zij moeten inderdaad niet alleen regels te horen krijgen, maar bijvoorbeeld ook kennis opdoen over de situatie. Dit is opgesomd in stap 7.	-
Communicatieplan verplicht	Voor elk traject zal een participatieplan geschreven moeten worden. Communicatie is daar een belangrijk onderdeel van.	-
Verplichten tot inventarisatie	Dit is opgenomen in stap 5 ‘Wie zijn de deelnemers?’ van het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’. Bij elk traject zal er opnieuw gekeken moeten worden wie de belanghebbenden zijn. Op deze groepen moet het traject afgestemd zijn.	-
Brief op de mat (rechtstreekse communicatie)	-	Opgenomen in de lijst ‘Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen’
In Jip en Janneke	Het is belangrijk dat de informatie die gedeeld wordt ook begrepen wordt door de deelnemers. In stap 7 ‘Welke informatie hebben deelnemers nodig’ van het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’ is dit nu ook specifiek benoemd.	“Gebruik zo veel mogelijk “Jip- en Janneke-taal” en houd het kort en bondig.”
Kort en bonding	In een participatietraject kan heel veel informatie gedeeld worden. Dit moet ook behapbaar blijven. In stap 7 ‘Welke informatie hebben deelnemers nodig’ van het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’ is dit nu ook specifiek benoemd.	“Gebruik zo veel mogelijk “Jip- en Janneke-taal” en houd het kort en bondig.”

Norger Courant!	We streven naar een inzet van een mix aan communicatiemiddelen om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de doelgroep. Hiervoor kunnen we eigen communicatiekanalen gebruiken, zoals de sociale media kanalen, de gemeentepagina, persoonlijke brieven, nieuwsbrieven of bijeenkomsten. Ook kunnen we gebruik maken van de informatiekanalen van externe (samenwerkings)partijen, zoals de Norger Courant, of een betrokken instantie/vereniging/onderneming.	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen' als krant
Verwachtingsmanagement	Verwachtingsmanagement is essentieel. Daarom wordt er in spelregel 5 expliciet aandacht besteed aan het communiceren over kaders, beïnvloedingsruimte en rolverdeling.	-

Informatievoorziening

Opmerking	**Reactie**	**Aanpassing**
Kaders	Duidelijke communicatie over de kaders is zeer belangrijk voor verwachtingsmanagement. Daarom is het communiceren hierover ook opgenomen in spelregel 5.	-
Externe deskundigheid inhuren Participanten moeten deze uitzoeken	Bij participatie gaat het erom dat inwoners en belanghebbenden vanuit hun eigen beleefwereld mee kunnen denken en doen over onderwerpen die hun aangaan. Op deze manier sluit het uiteindelijke plan beter aan op de praktijk. Daarbij kan er vanuit gegaan worden dat de inhoudelijke expertise bij de gemeente aanwezig is, of al dan niet ingehuurd wordt.	-
Duidelijk maken wat onze invloed is	Duidelijkheid over de ruimte van invloed is zeer belangrijk voor	-

	verwachtingsmanagement. In spelregel 5 is opgenomen dat er aan het begin van een traject expliciet aandacht besteed moet worden aan o.a. de beïnvloedingsruimte en de kaders. Dit wordt ook vastgelegd in het participatieplan.	
De spelregels + onderbouwing	In stap 7 (‘Welke informatie hebben deelnemers nodig?’) van het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’ staat een opsomming van informatie die gedeeld moet worden met deelnemers. De spelregels zijn hier een onderdeel van.	-
Alle beschikbare stukken inzichtelijk	In stap 7 (‘Welke informatie hebben deelnemers nodig?’) van het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’ staat dat goede informatievoorziening een belangrijke bijdrage levert aan verwachtingsmanagement. De manier waarop we álle stukken het beste kunnen delen moet nader onderzocht worden.	Opgenomen in de ‘Lijst nader te overwegen suggesties’
Definitie van “openbaar” herzien	Op dit moment wordt er binnen de gemeente gewerkt aan het stroomlijnen van het proces rondom het openbaar maken van stukken. Hoe we dit in participatietrajecten het beste kunnen doen zal nader onderzocht moeten worden.	Opgenomen in de ‘Lijst nader te overwegen suggesties’
Alle informatie ook van derden	Op dit moment wordt er binnen de gemeente gewerkt aan het stroomlijnen van het proces rondom het openbaar maken van stukken. Hoe we dit in participatietrajecten het beste kunnen doen zal nader onderzocht moeten worden	Opgenomen in de ‘Lijst nader te overwegen suggesties’

Verbeteren betrokkenheid

Opmerking	**Reactie**	**Aanpassing**
Iedereen betrekken, actief uitnodigen en breder dan alleen omwonenden of alleen belanghebbenden Voorbeelden: Hekakker/boerderij statushouders	Stap 5 ('Wie zijn de deelnemers?') van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' gaat over het in kaart brengen van de verschillende belanghebbenden. Daarbij wordt er onderscheid gemaakt tussen direct betrokkenen, belanghebbenden en belangstellenden. Wat nu extra in het beleid opgenomen is, is dat de terugkoppeling ook breder gedaan moet worden dan alleen de deelnemers.	"Deel de resultaten en het eindverslag niet alleen met de deelnemers, maar ook breder. Er zijn mensen die om diverse redenen niet gekozen hebben om deel te nemen aan het traject, maar toch geïnteresseerd zijn in de uitkomst."
Vooraf meer informatie geven, opdat er meer betrokkenheid ontstaat	Informatievoorziening is heel belangrijk voor participatie. In spelregel 5 is opgenomen dat er aan het begin van een traject expliciet aandacht besteed moet worden aan punten als de kaders, de beïnvloedingsruimte, de rolverdeling etc. Daarnaast staat in stap 7 ('Welke informatie hebben deelnemers nodig?') van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' een opsomming van belangrijke informatie om te delen. De manier waarop deze informatie overzichtelijk en breed gedeeld kan worden, moet nader onderzocht worden.	Opgenomen in de 'Lijst nader te overwegen suggesties' (als 'alle beschikbare stukken inzichtelijk')
Verdere uitwerking van ideeën, implementatie, thema's ➔ Burgers bij betrekken	Volgens het beleid is het de bedoeling dat er bij elke nieuwe fase van een project participatie plaats vindt. Dat betekent dus niet alleen bij de ontwikkeling, maar ook bij de implementatie en de evaluatie.	-
Niet te lang wachten met betrekken van burgers	Volgens spelregel 3 moeten belanghebbenden zo vroeg mogelijk betrokken worden. Om hier meer duidelijkheid bij te geven is een extra	"Over participatie moet al nagedacht worden wanneer het besluit genomen is dat er iets aan een "probleem" gedaan moet worden. Bijvoorbeeld: we willen iets doen aan het woningtekort. Zo voorkom je dat er

	paragraaf opgenomen in het beleid: 2.4 ‘Wanneer participatie’.	al gekozen is voor een specifieke oplossingsrichting. In elke daarop volgende fase van het project wordt dan weer opnieuw een traject opgestart: beeldvorming, beleidsvorming, besluitvorming, uitvoering, evaluatie.”
Participatie agenda. Ook op lange termijn. Uitdrukkelijk separaat in lokale krant Herkenbaar + Jip en Janneke	Het idee van een participatie-agenda is opgenomen op de lijst ‘Nader te overwegen suggesties uit het participatietraject’. We vinden het een goed idee om de participatiemogelijkheden meer integraal te delen, maar op dit moment is het voor ons nog niet mogelijk om dat via een participatie-agenda te doen. Wat wel mogelijk is en of we toe willen werken naar een agenda wordt nader onderzocht.	Opgenomen in de ‘Lijst nader te overwegen suggesties’
Gemeentepagina blijft in Norger Courant!	We streven naar een inzet van een mix aan communicatiemiddelen om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de doelgroep. Hiervoor kunnen we eigen communicatiekanalen gebruiken, zoals de sociale media kanalen, de gemeentepagina, persoonlijke brieven, nieuwsbrieven of bijeenkomsten. Ook kunnen we gebruik maken van de informatiekanalen van externe (samenwerkings)partijen, zoals de Norger Courant, of een betrokken instantie/vereniging/onderneming.	Opgenomen in de lijst ‘Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen’ als krant

Organiseren van participatie

Belangrijke doelgroepen

Opmerking	Reactie	Aanpassing
Alle lagen van de bevolking, de belanghebbenden, omwonenden	In spelregel 4 is opgenomen dat de gemeente streeft naar een diverse groep deelnemers. Om hier handvatten aan te	-

	geven zijn in veel stappen van het hoofdstuk 'participatieplan opstellen & uitvoeren' suggesties opgenomen onder het kopje 'representativiteit & toegankelijkheid'.	
In kaart brengen wie belanghebbenden zijn	Stap 5 ('Wie zijn de deelnemers?') van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' gaat over het in kaart brengen van de verschillende belanghebbenden. Dit zal per traject weer opnieuw gedaan moeten worden.	-
Jeugd, scholen	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Verenigingen	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Wie betrokken wil zijn, open uitnodiging, iedereen moet kunnen deelnemen (gemeentebreed)	In stap 5 ('Wie zijn de deelnemers?') van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' wordt onderscheid gemaakt tussen belanghebbenden en belangstellenden. Het is niet altijd mogelijk om alles gemeente breed te delen. Daardoor kan het bereik juist ook afnemen. We gaan onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor een "participatie-agenda". Op deze manier zouden belangstellenden overzichtelijk kunnen zien wat voor participatietrajecten er op de planning staan.	Participatie-agenda opgenomen in de 'Lijst nader te overwegen suggesties'
Activiteiten vanuit WiN: Denk aan jeugdsozen, trefpunten, verenigingen (korte lijntjes met gemeente)	Netwerkpartners, zoals Welzijn in Noordenveld, kunnen een ondersteunende rol spelen in het verbreden van het bereik van de gemeente. Dit hebben we op twee manieren meegenomen in het beleid. Netwerkpartners kunnen zowel meedenken in de doelgroepen als het uitnodigen ervan.	Stap 5 – Wie zijn de deelnemers? "Belangenverenigingen kunnen een goede rol spelen in het in kaart brengen van de belanghebbenden. Nodig ze dus ook vooral uit om hierin mee te denken." Stap 8 – Uitvoeren:

		“Maak bij het uitnodigen ook gebruik van het netwerk van de gemeente. Vraag bijvoorbeeld aan belangenverenigingen of maatschappelijke organisaties om de uitnodiging in hun netwerk te verspreiden. Op deze manier bereik je mogelijk mensen die de gemeente niet (meer) bereikt.”
Pas op voor uitsluiten	Inclusiviteit is juist een van de aandachtspunten binnen het beleid. In het hoofdstuk over het opstellen en uitvoeren van een participatieplan wordt op verschillende plekken aandacht gevraagd voor representativiteit en toegankelijkheid.	-
Lokale deskundigen uitnodigen	Bij participatie gaat het erom dat inwoners en belanghebbenden vanuit hun eigen beleefwereld mee kunnen denken en doen over onderwerpen die hun aangaan. Op deze manier sluit het uiteindelijke plan beter aan op de praktijk. Daarbij kan er vanuit gegaan worden dat de inhoudelijke expertise bij de gemeente aanwezig is, of al dan niet ingehuurd wordt.	-

Werkvormen

Opmerking	**Reactie**	**Aanpassing**
Begint met informatie delen	Informatievoorziening is heel belangrijk voor participatie. In spelregel 5 is opgenomen dat er aan het begin van een traject expliciet aandacht besteed moet worden aan punten als de kaders, de beïnvloedingsruimte, de rolverdeling etc. Daarnaast staat in stap 7 (‘Welke informatie hebben deelnemers nodig?’) van het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’ een opsomming van belangrijke informatie om te delen.	-

Werkvorm maakt niet uit	Bij elk participatietraject zal opnieuw gekeken moeten worden wat de meest passende werkvorm is. Dit is o.a. afhankelijk van het participatiedoel, de beïnvloedingsruimte en de deelnemers. Zie hiervoor stap 6 'Welke werkvorm ga je gebruiken?' van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren'.	-
Transparantie	Transparantie is opgenomen als een van de aandachtspunten bij de sectie 'Kenmerken succesvolle participatie'. In de spelregels staan ook diverse afspraken over de open houding en het delen van informatie (nummers 1, 3, 5, 6, 7 en 9).	-
Gemeente medewerker naar burger = in gesprek willen gaan	Zonder gesprek is er geen participatie. Het naar elkaar luisteren moet daarom de basis vormen van een participatietraject. In de sectie 'Houding & gedrag' is extra aandacht aan besteed.	"Participatie gaat per definitie om samenwerking tussen verschillende partijen met verschillende visies en belangen. Een geslaagd participatietraject vraagt daarom om een bepaalde houding, van alle partijen. Voorop staat het belang van luisteren: naar elkaar, maar vooral naar de inhoud en argumenten. Het is daarom belangrijk om bij elkaar uit te vragen en door te vragen."
Jeugd: sociale media	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Basisschool: lesprogramma	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Niet één werkvorm, wees flexibel en probeer aan te sluiten bij alle doelgroepen	Bij elk participatietraject zal opnieuw gekeken moeten worden wat de meest passende werkvorm is. Dit is o.a. afhankelijk van het participatiedoel, de beïnvloedingsruimte en natuurlijk de deelnemers. Zie hiervoor stap 6 'Welke werkvorm ga je gebruiken?' van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren'.	-

Referendum	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Informatieavonden	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'

Waarom zouden mensen niet participeren?

Opmerking	**Reactie**	**Aanpassing**
Géén vertrouwen	Door goed te participeren hopen we dit weer wat terug te kunnen winnen.	-
Géén belang	Bij het uitnodigen wordt geprobeerd in te spelen op de verschillende belangen. Wanneer iemand geen belang heeft, hoeven ze uiteraard niet te participeren.	-
Geen tijd	Door in te zetten op verschillende werkvormen wordt geprobeerd om tegemoet te komen aan verschillende mensen hun behoefte qua tijdsinzet.	-
Norg heeft het moeilijk om vrijwilligers te vinden	Dit is een herkenbaar probleem voor veel dorpen en gemeenten. Des te belangrijker is het om te laten zien waarom participeren van belang is.	-
Dorpsplan: niks mee gedaan	In het participatiebeleid is nu expliciet opgenomen dat teruggekoppeld moet worden wat gedaan wordt met input vanuit de deelnemers. Door dit vanaf nu goed te doen, hopen we het vertrouwen weer terug te kunnen winnen.	-
Bang om in het openbaar voor represailles	Dit is vervelend om te horen. Door in te zetten op verschillende werkvormen wordt geprobeerd om tegemoet te komen aan verschillende mensen hun behoefte. In sommige situaties kan het bijvoorbeeld mogelijk zijn om een anonieme vragenlijst in te vullen (zoals bij het huidige participatietraject).	-

Muur	Door van tevoren in een participatieplan vast te leggen wat de beïnvloedingsruimte is en wat de kaders zijn, proberen we te voorkomen dat er input gegeven wordt waar niks mee gedaan kan worden. Daarnaast wordt er in het beleid veel aandacht besteed aan inclusiviteit, representativiteit en toegankelijkheid. Het streven is om de participatietrajecten zo laagdrempelig mogelijk te maken.	-
Te moeilijk	Hier wordt in de spelregels expliciet aandacht aan besteed: “De gemeente zorgt ervoor dat de deelnemers alle benodigde informatie hebben én begrijpen. Op deze manier kunnen de deelnemers een goed advies geven of keuze maken.” Daarnaast worden er in het gehele beleid veel suggesties gedaan hoe trajecten toegankelijker gemaakt kunnen worden. Dan gaat het ook om mensen die het bijvoorbeeld moeilijker vinden om teksten tot zich te nemen.	-
Geen behoefte	Bij het uitnodigen wordt geprobeerd in te spelen op de reden waarom iemand er misschien wél behoefte aan zou hebben. Wanneer iemand er echt geen behoefte aan heeft, hoeven ze uiteraard niet te participeren.	-
Geen interesse	Bij het uitnodigen wordt geprobeerd in te spelen op de reden waarom iemand misschien wél zou willen participeren. Wanneer iemand er echt geen interesse in heeft, hoeven ze uiteraard niet te participeren.	-
Niet op de hoogte	In stap 8 ‘Uitvoeren’ van het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’	-

	wordt stil gestaan bij de wijze waarop deelnemers uitgenodigd worden. Het is belangrijk dat dit aansluit op de doelgroep die je probeert te bereiken.	
Iedereen krijgt Norger Courant	We streven naar een inzet van een mix aan communicatiemiddelen om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de doelgroep. Hiervoor kunnen we eigen communicatiekanalen gebruiken, zoals de sociale media kanalen, de gemeentepagina, persoonlijke brieven, nieuwsbrieven of bijeenkomsten. Ook kunnen we gebruik maken van de informatiekanalen van externe (samenwerkings)partijen, zoals de Norger Courant, of een betrokken instantie/vereniging/onderneming.	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen' als krant

Bijlage 8 – Visuele verslagen

GEMEENTE NOORDENVELD

Dit is wat in **Roden** is gezegd over: onze definitie van participatie

2023 Sept.

Een goed recept voor Participatie

Over welke **onderwerpen** gaat participatie? En **wie bepaalt de invloed** van inwoners?"

Participatie is succesvol als we **echt gehoord worden**.

Wat feedback op jullie 'recept'!

"Participeren gaat over het betrekken van inwoners bij hun leefomgeving: ze denken mee en doen mee. Meedenken is het raadplegen van inwoners en daarbij hun mening ophalen over *onderwerpen die van invloed zijn op hen. Meedoen is meer dan enkel een stem geven, inwoners zijn hierbij onderdeel van de besluitvorming en/of nemen deel aan de uitvoering."*

Dit kan duidelijker...

'Besluitvormingsproces'

Simpel taalgebruik leest beter!

"Nee" is ook een antwoord! Als je maar **uitlegt waarom.**

Nee, omdat...

GEMEENTE NOORDENVELD

Dit is wat in **Roden** is gezegd over: onze spelregels van participatie

2023 Sept.

De Spelregels

Ik hoop dat we samen iets kunnen veranderen in de **cultuur** van de gemeente. Voor mij én mede-inwoners.

Complimentje: het is fijn dat in de nieuwe regels staat dat mensen **op tijd** moeten worden betrokken.

Denk ook eens andersom! Niet vanuit de gemeente die met een plan komt waarbij inwoners aanhaken, maar ook **vanuit de inwoners** en hun initiatieven.

GEMEENTE NOORDENVELD

Dit is wat in **Roden** is gezegd over: contact met de gemeente

2023 Sept.

"*Cést la tone qui fait la musique*" – belangrijk is de manier waarop de gemeente communiceert. Dus geef aandacht aan **communicatieve vaardigheden, houding en gedrag.**

Naast berichten op sociale media, in de gemeentepagina en in De Krant, willen we ook graag...

....informatie in brieven, face to face gesprekken, de website, en inloopspreekuren in de wijk. **"Liever de wijk in dan zaaltje!"**

GEMEENTE NOORDENVELD

Dit is wat in **Roden** is gezegd over: de organisatie van participatie

2023 Sept.

GEMEENTE NOORDENVELD

Dit is wat in **Peize** is gezegd over: onze definitie van participatie

2023 Sept.

Een goed recept voor Participatie

RAPPORT

Rekenen	7
Taal	8
Sport	7,5
Participatie	10

Participatie leidt in mijn ogen tot **betere resultaten**.

We willen **mede-verantwoordelijk** zijn voor wat er speelt in de omgeving.

Wat feedback op jullie 'recept'!

Niet alleen inwoners raadplegen, maar ook echt actief betrekken bij de onderwerpen!

Misschien nog meer partijen noemen? Zoals forensen, ondernemers etc.

Mooi helder taalgebruik!

Tip: maak een **publieksversie** van het nieuwe beleid met meer simpele teksten en logische verhalen.

GEMEENTE NOORDENVELD

Dit is wat in **Peize** is gezegd over: onze spelregels van participatie

2023 Sept.

De Spelregels

Sowieso fijn dat **er überhaupt spelregels zijn**! Dan kun je elkaar erop aanspreken.

Wat zijn de gevolgen als de spelregels **niet gevolgd** worden? Hoe kunnen we daarop **feedback geven?**

Een initiatief kan ook **vanuit inwoners** komen!

Tip: **reserveer geld** voor participatie bij elk project. Hiervoor zouden de **dorps-budgetten** gebruikt kunnen worden.

GEMEENTE NOORDENVELD

Dit is wat in Peize is gezegd over: contact met de gemeente

2023 Sept.

"Afgesproken!"

Beloften nakomen is erg belangrijk. Zo kweek je vertrouwen.

Één vast aanspreekpunt is prettig.

Bij mij moet je zijn!

Misschien té transparant...

Wees **transparant** (open) en **leg uit** hoe het proces zal verlopen.

Goede communicatie gaat vooral om **houding en gedrag**. Wij zouden hierin graag een positieve verandering willen zien.

Ik help je graag!

GEMEENTE NOORDENVELD

Dit is wat in Peize is gezegd over: de organisatie van participatie

2023 Sept.

Ga **de wijk in.**

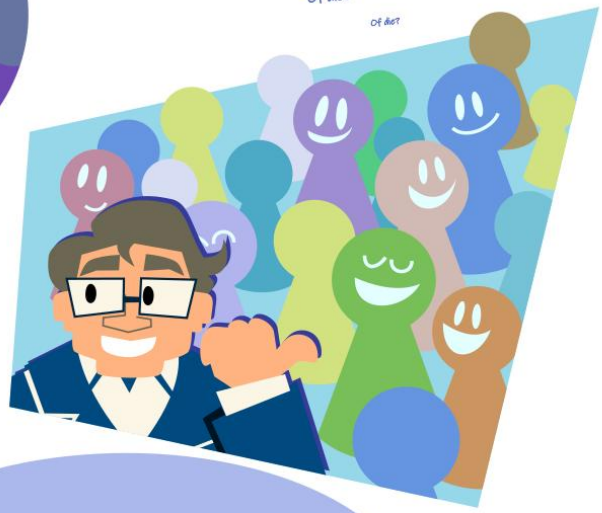

Had je er al aan gedacht om die erbij te vragen?

Of die? Of die? Of die? Of die? Of die? Of die? Of die? Of die? Of die? Of die?

Kom gerust eens langs!

Weer eens wat anders dan wiskunde...

Leg participatie vaker uit op **scholen**. Zo betrek je ook een jongere doelgroep.

Vraag **Dorpsbelangen** of **Welzijn in Noordenveld** wie je allemaal kunt betrekken. Gebruik hun netwerk als 'de Google van Peize'.

GEMEENTE NOORDENVELD

Dit is wat in **Norg** is gezegd over: onze definitie van participatie

2023 Sept.

Een goed recept voor Participatie

Participatie gaat over **samenwerken** aan projecten; we willen suggesties geven, dat levert beter resultaat op!

Participatie gaat over het gesprek met inwoners **vóórdat het politiek wordt**.

Fase 1 Overleg

Fase 2 Voer uit

Fase 3 Koffie

Wat feedback op jullie 'recept'!

"Participeren gaat over het betrekken van inwoners bij hun leefomgeving: ze denken mee en doen mee. Meedenken is het raadplegen van inwoners en daarbij hun mening ophalen over *onderwerpen die van invloed zijn op hen. Meedoen is meer dan enkel een stem geven, inwoners zijn hierbij onderdeel van de besluitvorming en/of nemen deel aan de uitvoering."*

Betrek inwoners niet alleen in de beginfase, maar ook echt bij de **uitwerking** van ideeën.

GEMEENTE NOORDENVELD

Dit is wat in **Norg** is gezegd over: onze spelregels van participatie

2023 Sept.

De Spelregels

Ga de regels ook écht **naleven**! Hiermee neem je wantrouwen weg.

Suggestie: zorg ervoor dat participatie een **vast item** is in elk collegevoorstel en raadsvoorstel.

Als de gemeenteraad of het college bepaalt hoe groot het **algemeen belang** is bij een project, en of er participatie nodig is, kan dat in politieke discussies blijven steken.

GEMEENTE NOORDENVELD

Dit is wat in Norg is gezegd over: contact met de gemeente

2023 Sept.

Een **brief** op de mat is nog altijd een fijn communicatiemiddel.

We willen ons gehoord voelen. Daarvoor is **regelmatige communicatie** belangrijk.

Graag regelmatig contact!

~~Participatie~~

"Denk en doe mee met de gemeente"

Gebruik een **betere, meer aantrekkelijke naam** voor participatie om meer mensen enthousiast te krijgen.

Tip: gebruik **beelden**: maak het herkenbaar en aantrekkelijk.

Zoals deze infographic bijvoorbeeld? ;)

GEMEENTE NOORDENVELD

Dit is wat in Norg is gezegd over: de organisatie van participatie

2023 Sept.

Tip: maak een **agenda** met alle onderwerpen voor participatie en zet het in de lokale krant.

Tip: organiseer een **cursus** over participatie voor inwoners.

Geef vooraf meer (**makkelijk te vinden**) informatie voor meer betrokkenheid.

Leg participatie ook uit op de **basisschool.**

Bijlage 9 – Reactiematrix digitaal

Definitie participatie

Opmerking	Reactie	Aanpassing
Goede definitie.	Er zijn op basis van andere input enkele toevoegingen gedaan. De hoofdlijn is wel hetzelfde gebleven.	-
Meer opnemen over initiatieven van burgers om richting de gemeente te gaan.	Dit beleid gaat over de manier waarop de gemeente Noordenveld uitvoering wil geven aan participatie. De manier waarop we om willen gaan met initiatieven vanuit de samenleving zullen we apart vast gaan leggen.	-

Spelregels participatie

Opmerking	Reactie	Aanpassing
Zien er goed uit.	Er zijn op basis van andere input enkele aanpassingen gedaan. De hoofdlijn is wel hetzelfde gebleven.	-
Transparantie: als je een besluit neemt, is dit goed beargumenteren heel belangrijk. Je kunt nooit iedereen tevreden stellen, maar als je het goed uit kunt leggen wordt het sneller geaccepteerd.	Het streven is dat iedereen begrijpt waarom er bepaalde keuzes gemaakt zijn, zelfs als ze het niet eens zijn met de uitkomst. In spelregel 9 is vastgelegd dat de gemeente terugkoppelt wat er met de uitkomsten van een traject gedaan wordt, inclusief motivatie bij afwijkingen.	“De gemeente koppelt terug wat er gedaan wordt met de uitkomsten van het traject. Afwijkingen worden gemotiveerd en uitgelegd.”
Spelregels zijn heel logisch. Moet dat er echt in? Zijn ook veel omgangsvormen die bij een gemeente horen.	Het klopt dat veel van deze omgangsvormen sowieso bij een gemeente horen. We vinden het alleen wel van belang om deze expliciet te benoemen, ook zodat het voor inwoners duidelijk is wat ze van ons als gemeente mogen verwachten.	-

Spelregels zijn heel logisch, maar juist goed dat deze benadrukt worden. Je maakt heel duidelijk 'hier hebben we het over'.	Deze mening delen we.	-
Wat is de status van deze spelregels? Stel dat je je niet houdt aan de spelregels. Kan er dan een besluit teruggedraaid worden? Dat je terug moet in het proces van participatie?	De spelregels zijn straks beleid. Dat betekent dat deze straks in principe gewoon nageleefd moeten worden. De gemeenteraad gebruikt de spelregels o.a. om de participatietrajecten te beoordelen. In het beleid is nu een extra uitleg opgenomen over de status van de spelregels en de rol van de gemeenteraad in de handhaving ervan. Wanneer inwoners zich niet aan de spelregels houden, zullen zij hierop aangesproken worden door de gemeente.	"De spelregels hebben geen formele status. Uiteindelijk gaat participatie om samenwerken waarbij wederzijds vertrouwen van belang is. De gemeente mag ervan uit gaan dat inwoners belanghebbenden op een constructieve wijze bij willen dragen. Andersom mag ervan uit gegaan worden dat de gemeente integer handelt. Desondanks kan er door inwoners altijd teruggevallen worden op de gemeenteraad. Het is de taak van de gemeenteraad om de lokale overheid te controleren. Zij zullen in hun beoordeling van besluiten dus ook rekeninghouden met het naleven van de spelregels."
Hopelijk wordt het geen los zand, maar echt een instrument om meedenken en meepraten te bevorderen.	Dat is uiteraard ook onze intentie. We zijn dan ook voornemens om deze spelregels actief te delen, zowel onder de medewerkers van de gemeentelijke organisatie als de inwoners.	-

Contact met de gemeente

Gewenste communicatievormen/-middelen

Opmerking	Reactie	Aanpassing
Poster bij bibliotheek heeft gewerkt.	Dit was iets nieuws wat de gemeente geprobeerd heeft, dus goed om te horen dat het gewerkt heeft. Het stond al opgenomen als suggestie in stap 8 'uitvoeren' (van het hoofdstuk 'participatieplan opstellen & uitvoeren'). Nu is het ook opgenomen in de lijst met communicatievormen.	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'

Welzijn in Noordenveld heeft al veel contact met groepen (bv. commissies van zorginstellingen). Zij kunnen dit contact faciliteren.	Netwerkpartners, zoals Welzijn in Noordenveld, kunnen een ondersteunende rol spelen in het verbreden van het bereik van de gemeente. Dit hebben we op twee manieren meegenomen in het beleid. Netwerkpartners kunnen zowel meedenken in de doelgroepen als het uitnodigen ervan.	Stap 5 – Wie zijn de deelnemers? “Belangenverenigingen kunnen een goede rol spelen in het in kaart brengen van de belanghebbenden. Nodig ze dus ook vooral uit om hierin mee te denken.” Stap 8 – Uitvoeren: “Maak bij het uitnodigen ook gebruik van het netwerk van de gemeente. Vraag bijvoorbeeld aan belangenverenigingen of maatschappelijke organisaties om de uitnodiging in hun netwerk te verspreiden. Op deze manier bereik je mogelijk mensen die de gemeente niet (meer) bereikt.”

Informatievoorziening

Opmerking	**Reactie**	**Aanpassing**
Het is belangrijk dat mensen het gevoel hebben dat ze kunnen bellen, kunnen vragen. Bijvoorbeeld als ze extra toelichting nodig hebben omdat een presentatie te ingewikkeld was.	Het is begrijpelijk dat hier behoefte aan is. Daarom is hier nu ook extra aandacht aan besteed in het beleid.	“Zorg dat het duidelijk is waar deelnemers en belanghebbenden terecht kunnen voor vragen. Het is fijn als ze bijvoorbeeld weten waar ze naartoe kunnen bellen als ze extra toelichting nodig hebben.”

Verbeteren betrokkenheid

Opmerking	**Reactie**	**Aanpassing**
Veel mensen vinden dat ze te laat betrokken worden. Het moet duidelijk worden wat ‘vroeg’ is. Niet bij het eerste idee voor woningbouw in een specifiek gebied, maar bij de constatering ‘er moeten meer woningen komen’.	Er is een extra paragraaf toegevoegd over wannéér er geparticipeerd gaat worden. Daar is dit ook expliciet in opgenomen.	Paragraaf 2.4 “Wanneer participatie?”: “Over participatie moet al nagedacht worden wanneer het besluit genomen is dat er iets aan een “probleem” gedaan moet worden. Bijvoorbeeld: we willen iets doen aan het woningtekort. Zo voorkom je dat er al gekozen is voor een specifieke oplossingsrichting. In elke daarop volgende fase van het project wordt dan weer opnieuw een traject opgestart:

		beeldvorming, beleidsvorming, besluitvorming, uitvoering, evaluatie.”
Bij vorige bijeenkomsten niet altijd een terugkoppeling gekregen. Of wel het definitieve beleidsstuk, maar dan zie je de link tussen de bijeenkomst niet meer. Wat van wat er die avond besproken is, kun je terugvinden in het beleid?	In spelregel 9 is vastgelegd dat de gemeente terugkoppelt wat er met de uitkomsten van een traject gedaan wordt. Daarnaast moet er steeds een participatieverslag opgesteld worden waarin vastgelegd is wat er met de opgehaalde input gedaan is.	-

Organiseren van participatie

Belangrijke doelgroepen

Opmerking	Reactie	Aanpassing
80+ers, hoe worden zij bereikt? Suggesties: - Zijn vaak goed georganiseerd rondom buurthuizen en ouderen soosen. Zoek bijvoorbeeld contact met een bewonerscommissie. - Tentbijeenkomsten	-	Opgenomen in de lijst ‘Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen’
Jongeren, hoe betrek je hen? Suggesties: - Peer-to-peer - Scholen - Jeugdcentra - Sportvereniging - Scouting	-	Opgenomen in de lijst ‘Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen’
Aandacht voor psychiatrie en neurodiversiteit. Soms kunnen mensen er niet bij zijn door de toegankelijkheid.	Dit is zeker belangrijk. In stap 6 van het hoofdstuk ‘participatieplan opstellen & uitvoeren’ wordt een werkvorm gekozen. In het kopje ‘representativiteit & toegankelijkheid’ wordt nu extra aandacht gevraagd hiervoor.	“De gekozen werkvorm heeft een enorme impact op de toegankelijkheid van het traject. Denk bijvoorbeeld aan neurodiverse mensen of mensen met een visuele beperking. Zij kunnen niet aan elke werkvorm even makkelijk mee doen. Houd hier zoveel mogelijk rekening mee.”

Vluchtelingen zullen waarschijnlijk last hebben van een taalbarrière.	Helaas zal hier niet in elk traject rekening mee gehouden kunnen worden, maar als je weet dat dit een belangrijke doelgroep gaat vormen moet er zeker wel iets aan gedaan worden. In stap 7 van het hoofdstuk 'participatieplan opstellen & uitvoeren' gaat het over informatievoorziening. Hier is nu aan toegevoegd dat het belangrijk is om ervoor te zorgen dat iedereen de informatie ook echt tot zich kan nemen.	"Sta ook nu stil bij de doelgroepen die je in stap 5 geïdentificeerd hebt. Sommigen zullen wat extra ondersteuning nodig hebben om de informatie überhaupt tot zich te kunnen nemen. Waanneer je met vluchtelingen werkt, kan een tolk bijvoorbeeld wenselijk zijn."
Statushouders die inmiddels al wel de taal beheersen, zouden bijvoorbeeld door een buurman/-vrouw aangespoord kunnen worden om mee te gaan naar een bijeenkomst.	Het actief uitnodigen van mensen is vaak de meest effectieve manier om iemand daadwerkelijk te laten komen. We kunnen niemand verplichten om zijn/haar buurman uit te nodigen, maar in het beleid wordt nu wel aandacht gevraagd voor het via-via uitnodigen.	"Maak bij het uitnodigen ook gebruik van het netwerk van de gemeente. Vraag bijvoorbeeld aan belangenverenigingen of maatschappelijke organisaties om de uitnodiging in hun netwerk te verspreiden. Op deze manier bereik je mogelijk mensen die de gemeente niet (meer) bereikt."
Mensen uit o.a. de schuldhulpverlening	Per project zal gekeken moeten worden wat belangrijke doelgroepen zijn. Hier wordt bij stil gestaan in stap 5 van het hoofdstuk 'participatieplan opstellen & uitvoeren'. Onder het kopje 'representativiteit & toegankelijkheid' wordt deze doelgroep nu ook specifiek benoemd.	"Bovendien zal niet iedereen zich over elk onderwerp durven uit te spreken. Denk bijvoorbeeld aan een onderwerp als schuldhulpverlening. Dan is het extra belangrijk om de doelgroep scherp te hebben, zodat de uitnodiging en werkvorm daarop aangepast kan worden."

Werkvormen

Opmerking	**Reactie**	**Aanpassing**
Keukentafelgesprekken. Bij inwoners thuis langs gaan. Niet iedereen heeft de moed om in een grote zaal zijn/haar mening te verkondigen. Het is dan fijn om in een klein comité met de gemeente te kunnen praten.	-	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'
Tentbijeenkomst. Het kan helpen om daar vaste gezichten te hebben staan (dezelfde ambtenaren). Dan weten ze ook wie ze	Het is begrijpelijk dat hier behoefte aan is. In verband met de capaciteit van de gemeente is het niet mogelijk om te "verplichten" dat er altijd dezelfde mensen	Opgenomen in de lijst 'Doelgroepen, communicatievormen en werkvormen'

kunnen bellen/bereiken over bepaalde onderwerpen.	staan. Het is daarom des te belangrijker dat het duidelijk is waar mensen terecht kunnen voor vragen of ideeën. Hier is nu ook extra aandacht aan besteed in het beleid.	Stap 8 – Uitvoeren 'Informatievoorziening' "Zorg dat het duidelijk is waar deelnemers en belanghebbenden terecht kunnen voor vragen. Het is fijn als ze bijvoorbeeld weten waar ze naartoe kunnen bellen als ze extra toelichting nodig hebben."
Kunnen Dorpsbelangen meegenomen worden in het voorproces? Ondersteunen in de vraag 'Hoe moeten we de participatie in jullie wijk vormgeven?'	Netwerkpartners, zoals Dorpsbelangen, kunnen een ondersteunende rol spelen in het verbreden van het bereik van de gemeente. Dit hebben we op twee manieren meegenomen in het beleid. Netwerkpartners kunnen zowel meedenken in de doelgroepen als het uitnodigen ervan.	Stap 5 – Wie zijn de deelnemers? "Belangenverenigingen kunnen een goede rol spelen in het in kaart brengen van de belanghebbenden. Nodig ze dus ook vooral uit om hierin mee te denken." Stap 8 – Uitvoeren: "Maak bij het uitnodigen ook gebruik van het netwerk van de gemeente. Vraag bijvoorbeeld aan belangenverenigingen of maatschappelijke organisaties om de uitnodiging in hun netwerk te verspreiden. Op deze manier bereik je mogelijk mensen die de gemeente niet (meer) bereikt."

Bijlage 10 – Visueel verslag

GEMEENTE NOORDENVELD

Dit is wat Online is gezegd over: onze definitie van participatie

2023 Sept.

Complimentje: die definitie is **duidelijk verwoord**, ik heb er weinig op aan te merken!

Ik kijk ernaar uit om gezamenlijk tot **oplossingen** te komen en bij te dragen aan projecten.

Wat feedback op jullie 'recept'!

Definitie graag aanvullen met initiatieven die van inwoners zelf komen. Dus niet alleen van de gemeente.

"De grootste uitdaging wordt het 'gewoon doen'. Er zal een verandering in houding en gedrag nodig zijn."
- Burgemeester Klaas Smid

GEMEENTE NOORDENVELD

Dit is wat Online is gezegd over: onze spelregels van participatie

2023 Sept.

De Spelregels

Tijdigheid is belangrijk. Je kan mensen niet betrekken als de beslissingen al zijn gemaakt.

Tijd om mensen uit te nodigen!

Ik hoop dat deze regels straks ook **echt gebruikt** gaan worden.

...en zo werkt het!

Nog vragen?

Tip: maak een **filmpje** over hoe je mee kunt participeren. Dan weet iedereen hoe het werkt en wat de regels zijn.

GEMEENTE NOORDENVELD

Dit is wat Online is gezegd over: contact met de gemeente

2023 Sept.

Tip: ga de boer op. Houd bijvoorbeeld '**keukentafel-gesprekken**'.

Niet iedereen durft naar een (grote) zaal te komen om daar iets te zeggen.

Zorg voor één **vast contactpersoon**. Iemand aan wie je direct vragen kunt stellen.

Hallo? Hallo? Oh, mijn microfoon stond nog uit...!

Iedereen moet wel mee kunnen doen...

Het helpt bij sommige mensen om **samen** naar een bijeenkomst te gaan.

Gezellig!

Organiseer altijd ook **digitale bijeenkomsten**. Dan kun je er voor thuisblijven. Deze digitale bijeenkomst was goed geregeld!

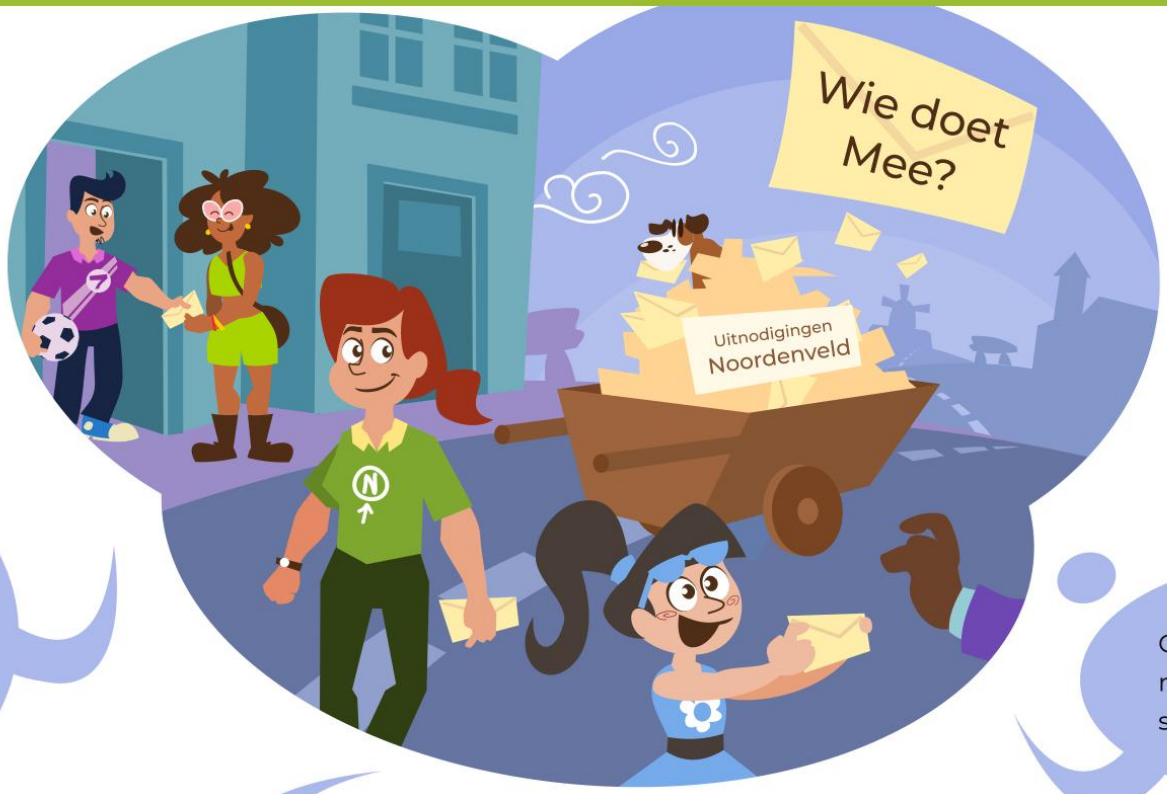
GEMEENTE NOORDENVELD

Dit is wat **Online** is gezegd over: de organisatie van participatie

2023 Sept.

Mensen hebben soms een machteloos gevoel. Betrek juist mensen die **veel wantrouwen** hebben tegen de gemeente.

Ga ook in gesprek met **80+ inwoners** bij seniorenclubs.

Zoek jongeren op in **scholen** en bij **voetbalelftallen**.

Tip: werk ook samen met **dorpsbelangen-verenigingen**.

Bijlage 11 – Resultaten en reactie enquête

Bereik betaalde promotie sociale media

Doelgroep: Lieveren + 20 km

Facebook:

- De advertentie is gepromoot van 25 september t/m 6 oktober
- Er is 441 keer op de link naar de enquête geklikt.
- De advertentie is 18.035 keer weergegeven.

Instagram:

- De advertentie is gepromoot van 28 september t/m 4 oktober
- Er is 52 keer op de link naar de enquête geklikt.
- De advertentie is 5.836 keer weergegeven.

Deelnemers

De enquête is 182 keer ingevuld. Iedereen heeft de enquête digitaal ingevuld. Er zijn geen fysieke enquêtes ingeleverd. Drie inzendingen zijn niet meegenomen. Daarbij ging het om mensen die noch woonachtig noch werkzaam zijn in de gemeente Noordenveld. In totaal zijn er dus 179 inzendingen verwerkt.

Ik woon in...

Altena	1
Alteveer	2
Een	1
Een-West	1
Foxwolde	1
Huis ter Heide	3
Langelo	3
Lieveren	3
Nietap	2
Nieuw-Roden	5
Norg	38
Peest	1
Peize	23
Peizermade	1
Roden	78
Roderesch	3
Roderwolde	4
Steenbergen	1
Veenhuizen	6
Westervelde	1
Overig	*1*

Ik ben...

Inwoner	178
Ondernemer	14
Werkzaam in Noordenveld	14
Belangenbehartiger	5
Vrijwilliger/bestuurslid bij een vereniging	28

Leeftijd

0 – 10 jaar	0
11 – 20 jaar	2
21 – 30 jaar	5
31 – 40 jaar	22
41 – 50 jaar	26
51 – 60 jaar	48
61 – 70 jaar	53
71 – 80 jaar	20
81 – 90 jaar	3
91 – 100 jaar	0
Gemiddelde	56

Opleidingsniveau

Basisonderwijs	2
Praktijkonderwijs	1
VMBO of HAVO/VWO onderbouw	10
HAVO/VWO	8
MBO	38
HBO	84
Universiteit	36

Vragen

Waarom vindt u participatie belangrijk?
(Meerdere antwoorden mogelijk)

Ik wil medeverantwoordelijk zijn voor mijn leefomgeving.	117
Het leidt tot betere besluiten.	92
Ik wil een actieve inwoner zijn.	70
Ik wil graag zeggenschap.	56
Het is een recht.	30
Zo leer ik nieuwe informatie en vaardigheden.	22
Het heeft financiële voordelen (voor mij of de gemeente).	14
Ik vind participatie niet belangrijk.	3
Anders, namelijk... - *Ik wil graag zeggenschap in mijn leefomgeving* - *Zo kunnen de gemeente en betrokken partijen eventuele nieuwe inzichten opdoen.*	2

➔ *Terugkoppeling*
Dezelfde top drie kwam naar voren tijden de inloopavonden over het participatiebeleid. In de sectie over het belang van participatie worden dan ook expliciet deze drie redenen benoemd.

Wat zou het doel van participatie moeten zijn?
(Meerdere antwoorden mogelijk)

Samen tot een oplossing komen	119
Betrokkenheid creëren	111
Problemen en belangen in kaart brengen	94
Draagvlak peilen en vergroten	91
Betere besluiten nemen	81
Van elkaar leren	52
Kosten besparen	47
Zeggenschap creëren	36
Tijdwinst behalen	26
Anders, namelijk... - *Participatie is voor mij dat alle inwoners met of zonder beperking mee kunnen doen en op dezelfde manier beloont worden*	1

➔ *Terugkoppeling*
Bij zowel de enquête als de menti-meter is een duidelijke terugname in het aantal stemmen na de top 5 te zien. Daarom zijn al deze doelen overgenomen in het participatiebeleid (sectie 'Belang van participatie').

Wat zijn volgens u onderdelen van succesvolle participatie?
(Meerdere antwoorden mogelijk)

Deelnemers voelen verantwoordelijkheid voor hun omgeving.	118
Er wordt rekening gehouden met verschillende doelgroepen.	105
Deelnemers worden actief geïnformeerd over het proces.	89
Deelnemers hebben vertrouwen in het proces.	81

De uitkomst wordt geaccepteerd door de gemeente.	81
Deelnemers kunnen invloed uitoefenen op de uitkomst.	80
Deelnemers wisselen inhoudelijk van gedachten.	75
De uitkomst wordt geaccepteerd door de deelnemers.	69
Het proces en de rollen zijn duidelijk.	47
Er is voldoende (kennis) ondersteuning voor deelnemers.	35
Deelnemers willen (nogmaals) deelnemen.	23
Anders, namelijk... - *Openheid* - *Voor iedere deelnemer de beste optie*	2

➔ *Terugkoppeling*

'Deelnemers voelen verantwoordelijkheid voor hun omgeving' is opgenomen in de omschrijving van punt 1 'Belanghebbenden worden in staat gesteld om daadwerkelijk invloed uit te oefenen'.

> "Op deze manier kunnen deelnemers verantwoordelijkheid nemen over hun omgeving."

'Er wordt rekening gehouden met verschillende doelgroepen' is opgenomen in de omschrijving van punt 1 'Belanghebbenden worden in staat gesteld om daadwerkelijk invloed uit te oefenen'.

> "Hierbij is het van belang dat álle belanghebbenden op wie het besluit van toepassing is, in de gelegenheid worden gebracht om mee te doen."

Daarnaast is het een van de spelregels (nummer 4) en een van de aandachtspunten (inclusiviteit).

'Deelnemers worden actief geïnformeerd over het proces' is opgenomen in de omschrijving van punt 1 'Belanghebbenden worden in staat gesteld om daadwerkelijk invloed uit te oefenen'.

> "Daarvoor is het nodig dat ze tijdig worden betrokken en volledig worden geïnformeerd. Voor belanghebbenden is het duidelijk waar ze wel en geen invloed op hebben."

Daarnaast is het een van de spelregels (nummer 5).

'Deelnemers hebben vertrouwen in het proces' is niet af te dwingen in een beleid. Met punt 2 'Ideeën en wensen van belanghebbenden worden in kaart gebracht en op een eerlijke manier verwerkt' en de spelregels hopen we wel een situatie te bereiken waarin de deelnemers vertrouwen hebben in het proces.

'De uitkomst wordt geaccepteerd door de gemeente' is verwerkt in punt 2 'Ideeën en wensen van belanghebbenden worden in kaart gebracht en op een eerlijke manier verwerkt'.

> "Dit gebeurt volgens de afspraken die van tevoren gemaakt zijn over het beïnvloedingsniveau en de kaders."

Daarnaast is het een van de spelregels (nummer 8).

'Deelnemers kunnen invloed uitoefenen op de uitkomst' is terug te zien in punt 1 'Belanghebbenden worden in staat gesteld om daadwerkelijk invloed uit te oefenen'.

‘Deelnemers wisselen inhoudelijk van gedachten’ wordt benoemd bij het aandachtspunt ‘communicatie’. Hierin wordt aangegeven dat het van belang is dat deelnemers met elkaar het gesprek aan gaan over hun meningen en ideeën.

‘De uitkomst wordt geaccepteerd door de deelnemers’ is voor een deel terug te vinden in punt 3 ‘Er wordt maximaal draagvlak bereikt, terwijl het algemeen belang voorop blijft staan.’ Je kunt acceptatie niet afdwingen in een beleid, maar door de ideeën en wensen op een eerlijke manier te verwerken (punt 2) en duidelijk te zijn over de beïnvloedingsruimte (punt 1) hopen we een situatie te creëren waarin dit wel het geval is.

‘Het proces en de rollen zijn duidelijk’ is voor een deel terug te vinden in de omschrijving van punt 1 ‘belanghebbenden worden in staat gesteld om daadwerkelijk invloed uit te oefenen.’

> “Daarvoor is het nodig dat ze tijdig worden betrokken en volledig worden geïnformeerd. Voor belanghebbenden is het duidelijk waar ze wel en geen invloed op hebben.”

Daarnaast is dit opgenomen in de spelregels (nummer 5).
‘Er is voldoende (kennis) ondersteuning voor deelnemers’ valt ook onder punt 1 ‘Belanghebbenden worden in staat gesteld om daadwerkelijk invloed uit te oefenen.’

> “Daarvoor is het nodig dat ze tijdig worden betrokken en volledig worden geïnformeerd.”

Daarnaast is het een van de spelregels (nummer 6).

‘Deelnemers willen (nogmaals) deelnemen’ is niet expliciet opgenomen in de definitie van succesvolle participatie, maar hier wordt wel aandacht voor gevraagd in het beleid. Bij ‘Stap 9 – Afronding’ wordt aangegeven hoe belangrijk goede banden met de deelnemers zijn, omdat je wilt dat ze nog een keer deelnemen.

‘Openheid’ is terug te zien in punt 1 ‘Belanghebbenden worden in staat gesteld om daadwerkelijk invloed uit te oefenen.’

> “Daarvoor is het nodig dat ze tijdig worden betrokken en volledig worden geïnformeerd.”

Daarnaast is het een van de aandachtspunten (transparantie) en onderdeel van de spelregels (nummer 1, 3, 5, 6, 7 en 9).

‘Voor iedere deelnemer de beste optie’ is opgenomen in de omschrijving van punt 1 ‘Belanghebbenden worden in staat gesteld om daadwerkelijk invloed uit te oefenen’.

> “Hierbij is het van belang dat álle belanghebbenden op wie het besluit van toepassing is, in de gelegenheid worden gebracht om mee te doen.”

In ‘Stap 6 – Welke werkvorm ga je gebruiken?’ wordt ook beschreven dat niet elke werkvorm voor elke deelnemer even passend is.

Waar moet de gemeente extra op letten bij participatie?

Tijdigheid

- Start zo vroeg mogelijk
- Begin met de vraag wanneer deze nog open is

- Op tijd beginnen; dus niet pas als de blauwdrukken al klaar zijn.
- Dat een participatie een eerlijke start heeft, dus niet een projectontwikkelaar die al lang en breed met de gemeente heeft overlegd over zijn/haar plannen en daarna nog een participatie moet doen als een vinkje dat behaald moet worden.
- Iedereen die mogelijk betrokkene/belanghebbende is moet zo snel mogelijk kunnen aanhaken.
- Gelijk bewoners betrekken en niet als het al bijna besloten is.
- Omgeving waar gebouwd wordt of veranderingen plaatsvinden, vanaf het begin meenemen in het proces. Mensen gelijk inlichten wat de plannen zijn, informatie geven en mensen gelijk aanhoren. Alle ideeën meenemen in het proces. Zeer regelmatig in het proces, mensen op de hoogte houden evt. via nieuwsbrieven, hoe ver het is in het proces, zodat men ook gedurende het proces nog inspraak kan hebben, om evt. het plan/proces aan te passen.
- Bij direct meenemen vanaf het begin van het proces en blijven luisteren en informeren van mensen, creëer je een breder draagvlak en heb je uiteindelijk een positief proces afgesloten, waar iedereen blij van wordt. Hiervoor is dus communicatie van zeer groot belang.
- Zorgen dat alle partijen tijdig betrokken zijn (inclusief aannemer en omgevingsmanagement).
- Zo vroeg mogelijk het vraagstuk kenbaar maken. Dus niet een oplossing voor een probleem presenteren en dan pas starten.
- Bewoners al bij het initiatief betrekken en niet pas als het plan er al ligt.

➔ *Terugkoppeling*
Het belang van tijdige betrokkenheid is opgenomen in de sectie ‘Kenmerken van succesvolle participatie’ (nummer 1), de spelregels (nummer 3), en de sectie ‘Wanneer participatie?’.
Het belang van duidelijke communicatie is opgenomen in de sectie ‘Kenmerken van succesvolle participatie (nummer 1 & 2, en als specifiek aandachtspunt) en de spelregels (nummer 5, 6 7 en 9).
Dit beleid gaat enkel over hoe de *gemeente Noordenveld* participatie vorm wil geven. Er wordt een aparte handreiking ontwikkeld voor externe initiatiefnemers. Uiteraard wordt ook hierin het belang van vroegtijdige betrokkenheid aangegeven. Dat gezegd hebbende heeft de gemeente geen invloed op hoe ver gevorderd de plannen van externe initiatiefnemers zijn voordat deze bij de gemeente aankomen.

Kiezen voor participatie
- Altijd bewoners en belanghebbenden meenemen
- Het meer laten mee denken en mee doen van de bewoners in de gemeente. Samenwerken/participeren.
- Dat participatie geen speeltuin wordt van de ambtelijke organisatie. Burgerparticipatie doe je altijd, ook als het niet uitkomt.

➔ *Terugkoppeling*
In het beleid wordt in de sectie ‘Wanneer participatie? aangegeven dat participatie belangrijker wordt naarmate de impact van het project groter wordt. Helaas is het ons inziens niet áltijd mogelijk om aan participatie te doen. Sommige besluiten worden bijvoorbeeld vanuit het Rijk of de Provincie opgelegd. Daarnaast is het belangrijk dat de participatie goed gebeurd, en dat daar dus ook tijd voor is. Er zijn

situaties voor te stellen waarin het, in het kader van het algemeen belang, belangrijker is om iets snel voor elkaar te krijgen dan participatief.

Kaders

- Communiceer dan ook de kaders/randvoorwaarden
- Maak concrete afspraken leg die vast
- Dat de kaders waarbinnen participatie mogelijk is duidelijk zijn voor de deelnemers. Dus: waar liggen de grenzen.

➔ *Terugkoppeling*
Op verschillende punten in het beleid wordt het belang van duidelijkheid over de kaders benoemd: Sectie 'Kenmerken succesvolle participatie' (punt 1 en 2), Spelregels (punt 5) en 'Participatieplan opstellen & uitvoeren (stappen 4 en 7).

Representativiteit & Inclusie

- Dat álle bevolkingsgroepen kunnen meedoen.
- Dat ze iedereen bereikt.
- Inwoners zelf (persoonlijk, via schrijven) te informeren en de mogelijkheid geven om zelf te participeren. Belangenvereniging zijn niet perse representatief voor een gemeenschap. In HtH bijvoorbeeld bestaat de vereniging en zijn bestuur uit niet eens de helft van de inwoners uit HtH zelf.
- Bereiken van alle belanghebbenden/betrokkenen.
- Dat alle leeftijdsgroepen betrokken worden.
- Dat je alle groepen, die tegengestelde belangen kunnen hebben, wel allemaal betrekt.
- Goede maatschappelijke doorsnee van de bevolking.
- Dat iedereen mee kan doen, zonder vooroordelen of onderscheid.
- Dat de schreeuwende minderheid de overhand krijgt en de zwijgende meerderheid geen ruimte krijgt.
- Goede verspreiding in deelnemers in 'sociale klasse'.
- Voldoende representatie vanuit verschillende doelgroepen qua leeftijd, achtergrond en opleidingsniveau. Daarbij ook aandacht voor de toegankelijkheid van participatie in begrijpelijke taal en niet alleen online of digitaal uitrollen.
- Dat het laagdrempelig is en iedereen een inbreng kan geven die bij hem of haar past.
- Dat alle groepen vertegenwoordigd zijn.
- Op groepen die zich niet melden en al jaren afgehaakt zijn.
- Voor iedereen toegankelijk.
- In "Jip en Janneke" taal
- Dat iedereen de mogelijkheid krijgt om mee te denken/praten.
- Dat iedereen benaderd wordt. Ongeacht afkomst en taal. En dat er voor iedere leeftijdsgroep interessante/begrijpelijke vraagstellingen zijn en doelen te behalen zijn.
- Dat iedereen (alle doelgroepen) vertegenwoordigt is!

➔ *Terugkoppeling*
In de sectie 'Kenmerken van succesvolle participatie' wordt inclusiviteit als een van de aandachtspunten benoemd. Daarnaast is het belang van een representatieve groep vastgelegd in de spelregels (nummer 4). In het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' wordt bij bijna elke stap extra aandacht besteed aan

representativiteit en toegankelijkheid. Hierin wordt ook benoemd dat het belangrijk is om informatie op een toegankelijke manier te presenteren.

Informatievoorziening

- Dat alle participanten verstaan/begrijpen wat de vragen/probleemstellingen betekenen/werkelijk inhouden
- Dat iedereen over de juiste informatie beschikt, transparantie, goede communicatie en mening participanten serieus nemen.
- De inwoners goed informeren.
- Goede, volledige en betrouwbare informatie uitwisselen aan betrokkenen. Daarbij hoort ook een tijdpad plus argumentatie van gemaakte keuze.
- Omgeving waar gebouwd wordt of veranderingen plaatsvinden, vanaf het begin meenemen in het proces. Mensen gelijk inlichten wat de plannen zijn, informatie geven en mensen gelijk aanhoren. Alle ideeën meenemen in het proces. Zeer regelmatig in het proces, mensen op de hoogte houden evt. via nieuwsbrieven, hoe ver het is in het proces, zodat men ook gedurende het proces nog inspraak kan hebben, om evt. het plan/proces aan te passen.
- Goede communicatie naar de inwoners.
- Simpele communicatie die goed bereikbaar is direct bij de start van een proces.
- Tijdig informeren
- Hou het eenvoudig.
- Dat er teruggekoppeld wordt.

➔ *Terugkoppeling*

Het belang van goede informatievoorziening is op verschillende punten in het beleid vastgelegd: Sectie 'Kenmerken succesvolle participatie (punt 1 en aandachtspunten communicatie en transparantie), de speregels (nummer 5 en 6), en in het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren (Stap 7 – Welke informatie hebben participanten nodig?).

Ook het belang van goede terugkoppeling is opgenomen in het beleid: Sectie 'Kenmerken succesvolle participatie (punt 2), spelregels (nummer 7) en in het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren (Stap 9 – Afronding).

Doorpakken in uitvoering

- Doorpakken WATDROMMEL wat duurt het vaak lang allemaal zeg!
- Kom op! > daar kan ik als inwoner van deze gemeente niet tegen.
- Tijd, participatie moet niet vertragend werken.
- Dat besluiten in de praktijk ook uitvoerbaar zijn. Binnen bepaalde tijd.
- Niet praten maar doen. We wachten in Norg veel te lang op oplossingen ivm wateroverlast.

➔ *Terugkoppeling*

Voor een groot deel is dit helaas niet vast te leggen in het participatiebeleid. Het tempo van projecten is van vele factoren afhankelijk. Dit is voor delen ook door de manier waarop ons democratisch stelsel is ingericht.

Als een project lang duurt moet dat geen reden zijn om niet aan participatie te doen. Daarom is wel in het beleid opgenomen dat er regelmatige terugkoppeling moet zijn over de gang van zaken, ook wanneer er geen ontwikkelingen zijn.

Om ervoor te zorgen dat besluiten in de praktijk ook uitvoerbaar zijn moeten er in het participatieplan kaders worden gesteld.

Betrokkenheid inwoner

- Ik hoorde op de bijeenkomst dat er workshops en cursussen participatie voor de ambtenaren worden georganiseerd. Het lijkt mij heel belangrijk dat er ook een workshop voor de burgers/inwoners wordt georganiseerd. Anders weten zij waarschijnlijk niet hoe participatie in te zetten voor het belang van hun leefomgeving. Alsof de gemeente de inwoners gewoon maar in het diepe gooit en zegt “je redt je er maar mee”.
- Individualisering van de maatschappij kan er voor zorgen dat betrokkenheid van burgers laag is.
- Op de inwoners
- Van burgers mag worden verwacht dat ze zich inlezen, een kwestie van meerdere kanten kunnen bekijken..... Dit vraagt om groei van burgers

➔ *Terugkoppeling*
Dit beleid gaat over de manier waarop de gemeente Noordenveld participatie vorm wil geven. Voor initiatiefnemers (waaronder inwoners) die zelf participatie moeten gaan organiseren zal een aparte handreiking worden ontwikkeld. Hier willen we ook duidelijke over gaan communiceren. Of dit middels een workshop moet worden of een andere manier, gaan we onderzoeken. De suggestie is dan ook opgenomen op de lijst met ‘Nader te overwegen suggesties uit het participatietraject’.
De verantwoordelijkheid en betrokkenheid van deelnemers is opgenomen in de spelregels (nummer 2) en de sectie over ‘Houding en gedrag’.

Invloed inwoners

- Dat de mensen het zeggenschap hebben.
- Dat participatie niet alleen maar voor de bühne is, maar er ook wat mee doen.
- Dat de inwoners gehoord worden en dat achteraf alles al is besloten.
- Ik ben tegen meebeslissen, maar vóór inspraak. Besluiten neem je vervolgens volledig geïnformeerd, waardoor je draagvlak onder de bevolking creëert.
- Zorg voor betere kennisgeving, maar laat de besluiten aan de raad over.

➔ *Terugkoppeling*
De invloed van inwoners wordt vooraf vastgelegd en gecommuniceerd (zie spelregel 5 en 8, en stap 2 en 4 van ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’).
We vinden het juist van belang om (in verschillende mate) invloed bij inwoners en belanghebbenden te leggen. Zij zijn uiteindelijk de kenners van hun eigen leefomgeving, en dit kan juist zorgen voor bétere besluitvorming. Hoeveel invloed zal per project verschillen, maar er zijn situaties denkbaar waarin dit ook meebeslissen kan zijn. Dat valt of staat met het stellen van duidelijke kaders.

Houding

- Luisteren naar alle partijen. Geen taboes.
- Luister naar wat er echt speelt in de gemeente.
- Dat iedereen over de juiste informatie beschikt, transparantie, goede communicatie en mening participanten serieus nemen.
- Dat er goed geluisterd word en afspraken op papier gezet worden.
- De goede mensen op de goede plaats
- De burger serieus nemen.

- Niet alleen horen, ook luisteren.
- En begrijpen, dus verplaatsen in de participerende burgers en hun mening.
- Intrinsieke motivatie
- Dat er goed naar de bewoners wordt geluisterd.
- Gelijkwaardigheid

➔ *Terugkoppeling*
In het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' is een sectie opgenomen over 'Houding & Gedrag'. Daar wordt stil gestaan bij het belang van goed luisteren. Daarnaast wordt aangegeven dat in de samenwerking tussen gemeente en inwoner vertrouwen en wederkerigheid belangrijk zijn.
Transparantie en goede communicatie zijn twee van de drie aandachtspunten binnen het beleid (zie sectie 'Kenmerken succesvolle participatie').

Transparantie
- Dat de participatie en transparantie door het gemeentelijke apparaat echt in de praktijk wordt gebracht.
- Geef geen valse hoop. Geef direct duidelijk aan wat de rollen en bevoegdheden zijn.
- Dat iedereen over de juiste informatie beschikt, transparantie, goede communicatie en mening participanten serieus nemen.
- Openheid, duidelijke communicatie.

➔ *Terugkoppeling*
Transparantie is een van de drie aandachtspunten van het beleid (zie sectie 'Kenmerken van succesvolle participatie'). Daarnaast is dit in verschillende spelregels vastgelegd (nummers 3, 5, 6, 7 en 9).

Draagvlak
- Wat ook belangrijk is, is dat iedereen gehoord wordt, maar dat het geen oneindig participatie traject wordt. Het is vrijwel onmogelijk om het iedereen naar het zin te maken.
- Niet iedereen kan en moet zijn/haar zin krijgen of willen krijgen.
- Duidelijk maken dat participatie niet automatisch leidt tot een resultaat wat door iedereen gedragen wordt.

➔ *Terugkoppeling*
In het hoofdstuk 'Participatievisie' wordt meermalen benoemd dat participatie niet gelijk staat aan draagvlak. Uiteindelijk hopen we wel het draagvlak te vergroten door tegemoet te komen aan wensen en ideeën van belanghebbenden.

Overig
- Niet elk Nee blijft een Nee
- Maak gebruik van lokale kennis
- Persoonlijke meningen niet te snel uitsluiten.
- Punt 4 hierboven is niet meetbaar.
- Inwoners hebben vaak prima ideeën.
- Vertrouwen winnen, zichtbaar zijn. Mogelijkheden vaker kenbaar maken. Zorg dragen voor hun inwoners, en omgeving.
- Lange termijn visie

- De omstandigheden kunnen leiden naar een ander besluit.
- Dat zij een humaner beleid moeten voeren, men heeft vaak het gevoel, dat de inwoners er voor de gemeente zijn, en niet dat de gemeente, noordenveld, er niet voor ons is, de gemeente staat bekend als moeilijk, ook met vergunningen afgeven, voor het foodcafe, betreffende het terras.
- Dat omwonenden goed betrokken worden, maar ook de gemeenteraad, zodat beeldvorming helder is en er een weloverwogen besluit genomen kan worden.

➔ *Terugkoppeling*
We zien participatie als een manier om tegemoet te komen aan wensen en ideeën van inwoners (zie hoofdstuk 'Participatievisie'). In de spelregels en in het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' worden diverse richtlijnen meegegeven in het ophalen en verwerken van meningen en ideeën uit de samenleving.
Lange termijn visie, humaner beleid en vertrouwen zijn dingen die niet simpelweg op te lossen zijn in een participatiebeleid. Uiteindelijk hopen we dat goede participatie hier wel aan bij kan dragen.
In de sectie 'Houding en gedrag' en bij spelregel nummer 2 wordt aandacht gevraagd voor de flexibiliteit van deelnemers. Omstandigheden kunnen inderdaad veranderen.

Welke informatie vindt u belangrijk om te krijgen als u deelneemt aan een participatietraject?
(Meerdere antwoorden mogelijk)

Informatie over het project zelf	141
Informatie over het besluitvormingsproces	122
Informatie over de rolverdeling en ruimte voor invloed	118
Informatie over het participatieproces	115
Kennis over het onderwerp	82
Anders, namelijk… - *Alle bovengenoemde antwoorden* - *Alle bovenstaande* - *Sluit me aan bij de vorige punten* - *Verslagen van alle vooroverleg met overheden en andere belanghebbenden* - *Wie de participerende partijen zijn* - *Zij bij vorige vraag waar gemeente op moet letten*	6

➔ *Terugkoppeling*
In de spelregels staat dat er aan het begin van een participatietraject informatie verstrekt moet worden over het besluitvormingsproces, de rolverdeling, de beïnvloedingsruimte en het participatieproces (nummer 5). Daarnaast staat in de spelregels dat alle deelnemers voldoende informatie moeten hebben om een goed advies te kunnen geven, dit gaat dus ook over het project en het onderwerp (nummer 6). Al deze punten zijn ook opgenomen in de sectie 'Stap 7 – Welke informatie hebben participanten nodig?' van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren'.
In spelregel 6 is opgenomen dat alle deelnemers voldoende informatie hebben om een goed overwogen advies te kunnen geven. Als hiervoor de verslagen van vooroverleggen nodig is, zullen deze daar ook onder vallen, maar dit zal niet altijd zo zijn. In de enquête en op de participatieavonden is aangegeven dat mensen het

belangrijk vinden dat de informatie behapbaar en simpel is. Elk document delen dat bij een project betrokken is, is dan wellicht niet altijd wenselijk. Uiteraard kan openbare informatie verder wel altijd opgevraagd worden.
In de sectie 'Stap 7 – Welke informatie hebben participanten nodig?' is aangegeven dat gedeeld moet worden wie er allemaal betrokken zijn bij een project.

Ik word het liefst uitgenodigd via…
(Meerdere antwoorden mogelijk)

	Roden	**Peize**	**Norg**	**Kleinere kernen**
De krant	21	8	14	8
Sociale media	17	8	9	12
Een brief	32	7	19	18
Een e-mail	57	13	28	30
Posters/flyers	2	1	2	3
De website van de gemeente	13	3	7	4
De wijk-/dorpsbelangenvereniging	13	5	7	12
Anders, namelijk… - *Informatie via de krant, lees de locale bladen (Roder journaal en de Krant) wel doen maar beseffen dat deze bladen lang niet overal meer bezorgd worden* - *Wekelijkse nieuwsbrief van de gemeente (die nu helaas nog wel erg summier is)*				

➔ *Terugkoppeling*
Deze informatie is opgenomen in de bijlage 'Doelgroepen, Communicatievormen & Werkvormen'.

Ik word het liefst op de hoogte gehouden via…
(Meerdere antwoorden mogelijk)

	Roden	**Peize**	**Norg**	**Kleinere kernen**
De krant	27	10	21	12
Sociale media	24	8	11	10
Een brief	28	6	17	13
Een e-mail	58	14	25	30
Posters/flyers	3	-	2	2
De website van de gemeente	19	5	11	10
De wijk-/dorpsbelangenvereniging	10	6	4	11
Anders, namelijk… - *Gemeentelijke nieuwsbrief* - *Via lijfelijke bijeenkomsten* - *App*				

➔ *Terugkoppeling*
Deze informatie is opgenomen in de bijlage ‘Doelgroepen, Communicatievormen & Werkvormen’.

Ik vind deze vorm van participatie het prettigst…
(Meerdere antwoorden mogelijk)

	Roden	**Peize**	**Norg**	**Kleinere kernen**
Vragenlijst	52	16	19	19
Bijeenkomst in het dorp	47	16	27	25
Online bijeenkomst	16	3	5	6
Wijkbezoek	27	5	9	11
Werkgroep/Adviesraad	27	5	15	16
Reageren op sociale media	10	4	4	-
Anders, namelijk… - *Nieuwsbrief* - *Welk praktisch verschil is er tussen bijeenkomst in het dorp en wijkbezoek* - *Hangt geheel van de situatie af* - *Allen. Wat het beste past voor het project waarin we participeren.*				

➔ *Terugkoppeling*
Deze informatie is opgenomen in de bijlage ‘Doelgroepen, Communicatievormen & Werkvormen’.
In het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’ wordt benadrukt dat de werkvorm situatie en doelgroep afhankelijk is. Daarnaast streven we ernaar om verschillende vormen van participatie te organiseren, zodat we verschillende doelgroepen kunnen faciliteren.
Een bijeenkomst in het dorp is bijvoorbeeld een informatieavond of inspraakavond. Een wijkbezoek is meer een ‘excursie’, bijvoorbeeld dat de gemeente samen met de inwoners de betreffende locatie bezoekt. Een ander voorbeeld is een tentbijeenkomst. Het verschil zit hem met name in de mate waarin de gemeente naar de inwoner gaat of de inwoner naar de gemeente.

Dit maakt dat ik sneller deelneem aan een participatietraject…
Bijvoorbeeld het tijdstip of de locatie van bijeenkomsten, de werkvorm, uitleg over onderwerpen, goede terugkoppeling.

Werkvorm
- Werkvorm en onderwerpen
- Ik zou graag tot een zg. “gelote” groep burgers behoren die de kans krijgen een oplossing aan te dragen.
- Bijeenkomsten van werk- of projectgroepen met gemeente en burger samen aan tafel
- Informatie van tevoren toesturen. Korte sessie (max uur). Mag f2f, mag online
- Vragenlijsten; bijna altijd (als het mij/ons gezin aangaat)
- Bijeenkomsten; alleen als het echt over ons buurtschap gaat

- Werkgroepen; als het echt gaat over iets waar mijn passie of kennis ligt
- Mail/schriftelijk; kleine (werk)groepen (gehoor beperkende factor)
- Dichtbij, kleinschalig, als het gaat over dingen in mijn directe leefomgeving of die mij persoonlijk interesseren.
- Uitleg en goede terugkoppeling. Meerdere mogelijkheden om mee te doen. Dus bv een vergadering in het dorp en een bijeenkomst via bv teams.
- Werkvorm
- Het onderwerp, tijdstip, interactieve werkvorm
- Kleine groepjes
- Heldere uitleg, alle info op tafel, bereidheid om te luisteren. Uitleg over het proces, we hebben geen bestuurskunde gestudeerd. Niet te grootschalig, ruimte voor vragen stellen houden.
- Meerdere data, tijdstip in de avond. Online deelnemen.
- Tijd: Avond. Werkvorm: Kleine groepjes met een deskundige/groepsleider. Uitleg over de onderwerpen en goede terugkoppeling: vanzelfsprekend.
- Niet fysiek aanwezig hoeven zijn
- In de vroege avond zou een overleg in kleine groepen een punt kunnen bespreken en kijken naar oplossingen.
- Creatieve werkvormen
- De werkvorm is bepalend, mate van inspraak, locatie en kennis van de inhoud
- Meerdere vormen van participatie, zowel fysiek als online, duidelijkheid over de processen en het doel van participatie
- Vragenlijst

➔ *Terugkoppeling*
De diversiteit aan antwoorden geeft aan dat er niet voor iedereen één vorm van participatie werkt. In het beleid is benoemd dat we streven naar verschillende werkvormen in één participatietraject. Zo kunnen mensen aansluiten op een manier die voor hen werkt en voorkom je dat er maar een groep meepraat. Daarnaast wordt er ook benoemd dat kleine groepen ervoor kunnen zorgen dat meer mensen aan het woord komen en er een duidelijkere afspiegeling van de wensen en belangen naar boven komt.

Onderwerp
- Werkvorm en onderwerpen
- De relatie tot mijn directe leefomgeving
- Onderwerpen die me aanspreken
- De persoonlijke interesse of nood
- Onderwerp, interesse
- En wat het onderwerp is, is natuurlijk bepalend.
- Onderwerp waar ik in ben geïnteresseerd, duidelijk wat maatschappelijk belang is, goede procesmoderator
- Goede communicatie en duidelijk doel. Onderwerpen die ons dorp aangaan
- Het onderwerp en afhankelijk van het startpunt.
- Het onderwerp en de mate van invloed
- Onderwerp belangrijkst (alles gericht op behoud van de aarde voor onze nazaten)
- Bijeenkomst in avond, dichtbij locatie van project, directe invloed op mijn leefomgeving
- Dichtbij, kleinschalig, als het gaat over dingen in mijn directe leefomgeving of die mij persoonlijk interesseren.

- Als ik direct betrokken ben bij een bepaald plan, zoals een bestemmingsplan naast m'n huis. Ik wordt dan het liefst per brief aangeschreven. Het is praktisch als de bijeenkomst dicht bij de betreffende locatie is. Een middag in het weekend is het meest geschikt.
- Het onderwerp, tijdstip, interactieve werkvorm
- Bijeenkomst niet in de avond maar bijv zaterdagmorgen. Ik moet een bepaald belang hebben bij het onderwerp.
- Onderwerpen met impact op mijn leefomgeving
- Als het onze buurt aangaat
- Als ik het onderwerp belangrijk vind voor het dorp en voor mijn gezin
- Onderwerp gaat mij persoonlijk aan.
- Mijn eigen betrokkenheid bij het onderwerp. En natuurlijk zijn een goede voorlichting en een goede terugkoppeling randvoorwaarden.
- Als er een beroep wordt gedaan op mijn kennis en vaardigheden. En als het onderwerpen zijn die mij aangaan.
- Wat belangrijk is voor directe leefomgeving. Weten dat ik gehoord wordt.
- Onderwerpen die dicht bij mij staan
- Onderwerpen die over mijn directe leefomgeving gaan
- Het onderwerp/de vraagstelling spreekt mij aan. De participatie vindt in de avonduren plaats.
- Belang van het onderwerp
- Kennis van het onderwerp
- Onderwerpen, goede informatie voorzieningen
- Nut en noodzaak. Het moet geen wassen neus zijn en met onze mening moet wel daadwerkelijk iets gedaan worden (binnen de grenzen van het mogelijke)
- Onderwerpen gericht op mijn woonplaats, leeftijdsgroep en/of geslacht (v)
- Afhankelijk van betrokkenheid die ik voel bij het onderwerp. Daarnaast makkelijk toegankelijk (in de buurt, tijdstip) Uiteraard ook de terugkoppeling aan het eind van een project.
- Directe betrokkenheid

➔ *Terugkoppeling*
Het onderwerp van een participatietraject speelt overduidelijk een belangrijke rol in de keuze om wel of niet te participeren. Bij het uitnodigen van deelnemers proberen we zo veel mogelijk in te spelen op het belang van de deelnemer – Waarom zou hij/zij willen deelnemen? Hoe heeft hij/zij hier baat bij?
Inwoners zijn betrokken op onderwerpen die ze belangrijk vinden. Het is belangrijk om die betrokkenheid ook te waarderen. Dat is nu toegevoegd aan spelregel 10.

Mate van invloed
- Als het duidelijk is dat er nog geen beslissing is genomen en ik gehoord wordt.
- Een haalbare casus, waarin je t gevoel krijgt iets te kunnen bereiken
- Het onderwerp en de mate van invloed
- Als er echt nog invloed is uit te oefenen, er oprecht interesse is in de belangen van deelnemers
- Als je ook daadwerkelijk wat kan bijdragen en dat er naar geluisterd wordt
- Het idee invloed te kunnen uitoefenen.
- Als ik ook echt mee kan denken praten beslissen
- Verantwoordelijk zijn voor onderdelen
- Dat er iets mee gedaan wordt

- Het gevoel hebben dat participatie ook zinnig is.
- De werkvorm is bepalend, mate van inspraak, locatie en kennis van de inhoud
- Nut en noodzaak. Het moet geen wassen neus zijn en met onze mening moet wel daadwerkelijk iets gedaan worden (binnen de grenzen van het mogelijke)

➔ *Terugkoppeling*
Ruimte voor invloed is een van de randvoorwaarden die benoemd is in de sectie 'Wanneer participatie?'. Daarnaast is in de spelregels (nummer 8) vastgelegd dat de resultaten van een participatietraject worden verwerkt op de wijze die van tevoren afgesproken is. Dat is dus ook conform het afgesproken beïnvloedingsniveau.

Tijdig betrokken
- Het onderwerp en afhankelijk van het startpunt
- Als gemeente naar mij toekomt met actieve problemen
- In de initiatieffase al worden betrokken en niet pas als het plan er al ligt.

➔ *Terugkoppeling*
Het belang van tijdige betrokkenheid is opgenomen in de sectie 'Kenmerken van succesvolle participatie' (nummer 1), de spelregels (nummer 3), en de sectie 'Wanneer participatie?'.

Houding
- Door mij meer betrekken en gehoord te worden
- Mogelijkheid om in avonduren mee te doen ivm werk. Actieve en open houding ambtenaren.
- Korte lijnen
- Open houding initiatiefnemers tijdens openbaar toegankelijke bijeenkomst (overheden en derden) met heldere uitleg over de toegevoegde maatschappelijke waarde (wegingsfactor positieve/negatieve impact) van het initiatief naar inschatting van de initiatiefnemers. Voor, tijdens en na uitvoering de mogelijkheid voor geïnteresseerden om het project te bezoeken of te toetsen op impact.
- Als ik de indruk krijg dat je als aanwonende serieus genomen wordt (het tegenovergestelde als bij de bijeenkomsten van Matsloot)
- Als er echt nog invloed is uit te oefenen, er oprecht interesse is in de belangen van deelnemers
- Goede informatie wat er gaat gebeuren, gehoord worden door gemeente, ideeën die aangereikt worden terug zien in plannen/proces. Steeds goede communicatie over stand van zaken. Dit kan via digitale bijeenkomsten, evt. fysieke bijeenkomsten of via een mail, brief of nieuwsbrief.
- Heldere uitleg, alle info op tafel, bereidheid om te luisteren. Uitleg over het proces, we hebben geen bestuurskunde gestudeerd. Niet te grootschalig, ruimte voor vragen stellen houden.
- Luisteren naar de uitkomst en actief meedenken
- Het gevoel om gehoord te worden
- Wat belangrijk is voor directe leefomgeving. Weten dat ik gehoord wordt.
- Ik ben aanwezig geweest bij een onlangs door de gemeente georganiseerde bijeenkomst over participatiebeleid in Peize. Was een mooi voorbeeld waarin de gemeente het beste beentje voorzet. Was zeer vruchtbaar.

➔ *Terugkoppeling*
De gevraagde houding is op twee manieren vastgelegd. In de spelregels staat dat alle betrokken partijen zich open op moeten stellen en naar elkaar moeten luisteren (nummer 1). Daarnaast is er een aparte sectie 'Houding & Gedrag' binnen het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren'.

Laagdrempelig / Toegankelijk

- Niet teveel gezeur over allerlei, ik vind het prettig als het concreet is, toegankelijk taalgebruik en neutraal.
- Laagdrempelig, makkelijk toegankelijk, 's avonds, lekkere koffie
- Mail/schriftelijk; kleine (werk)groepen (gehoor beperkende factor)
- Per leeftijdscategorie een bijeenkomst, waar onderwerpen ter sprake komen die relevant zijn voor de betreffende doelgroep.
- Makkelijk toegankelijk en snel
- Elke doelgroep moet betrokken zijn. (vanaf 18)
- Duidelijke werkwijze en laagdrempelige bijeenkomst
- Afhankelijk van betrokkenheid die ik voel bij het onderwerp. Daarnaast makkelijk toegankelijk (in de buurt, tijdstip) Uiteraard ook de terugkoppeling aan het eind van een project

➔ *Terugkoppeling*
In de sectie 'Kenmerken van succesvolle participatie' wordt inclusiviteit als een van de aandachtspunten benoemd. Daarnaast is het belang van een representatieve groep vastgelegd in de spelregels (nummer 4). In het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' wordt bij bijna elke stap extra aandacht besteed aan representativiteit en toegankelijkheid. Hierin wordt ook benoemd dat het belangrijk is om verschillende werkvormen aan te bieden zodat iedereen op zijn/haar eigen manier kan participeren. Daarnaast streven we naar een concrete vraagstelling, al is dat niet altijd mogelijk wanneer je belanghebbenden ook zo vroeg mogelijk bij een project wil betrekken.

Informatievoorziening

- Tijdig goede informatie in beknopte vorm met mogelijkheid om door te klikken op specifieke onderdelen.
- Tijdig geïnformeerd worden (= participatie-agenda)
- Informatie van tevoren toesturen. Korte sessie (max uur). Mag f2f, mag online
- Duidelijke informatie en bijeenkomst in het dorp
- Uitleg over onderwerpen, goede terugkoppeling
- Goede communicatie en duidelijk doel. Onderwerpen die ons dorp aangaan
- Belangrijk is duidelijke communicatie voor en tijdens het proces.
- Manier waarop je wordt uitgenodigd en geïnformeerd over het onderwerp. Ook het tijdstip (bijvoorbeeld buiten werktijden).
- Uitleg en goede terugkoppeling. Meerdere mogelijkheden om mee te doen. Dus bv een vergadering in het dorp en een bijeenkomst via bv teams.
- Kennis van zaken is belangrijk.
- Bijeenkomsten 's avond, in de gemeente, goede info vooraf (bedoeling, mogelijkheden, ruimte tot inspraak)
- Duidelijke informatie

- Zo openbaar mogelijk, met volledige informatie voor iedere betrokkene, met duidelijke inspraakmogelijkheden (wanneer, waar en hoe), duidelijk qua tijdpad en argumentatie van gemaakte keuze
- Goede informatie wat er gaat gebeuren, gehoord worden door gemeente, ideeën die aangereikt worden terug zien in plannen/proces. Steeds goede communicatie over stand van zaken. Dit kan via digitale bijeenkomsten, evt. fysieke bijeenkomsten of via een mail, brief of nieuwsbrief.
- Heldere uitleg, alle info op tafel, bereidheid om te luisteren. Uitleg over het proces, we hebben geen bestuurskunde gestudeerd. Niet te grootschalig, ruimte voor vragen stellen houden.
- Tijd: Avond. Werkvorm: Kleine groepjes met een deskundige/groepsleider. Uitleg over de onderwerpen en goede terugkoppeling: vanzelfsprekend.
- Mijn eigen betrokkenheid bij het onderwerp. En natuurlijk zijn een goede voorlichting en een goede terugkoppeling randvoorwaarden.
- Locatie, goede communicatie.
- Persoonlijke uitnodiging met daarbij een goede uitleg.
- Goede informatie vooraf.
- Uitleg over onderwerpen
- De werkvorm is bepalend, mate van inspraak, locatie en kennis van de inhoud
- Onderwerpen, goede informatie voorzieningen
- In de avond uren in de omgeving waar de bijeenkomst overgaat en dat ook vooraf je je goed kan inlezen over de onderwerpen zodat je goed voorbereid op een bijeenkomst aankomt.
- Als ik een mail krijg met een uitnodiging voor een bijeenkomst. Met verder in de mail alles wat ik nodig heb om constructief mee te denken.
- Vantevoren weten waar het over gaat en hoe ver men al is met de plannen.

➔ *Terugkoppeling*
Informatievoorziening is een van de belangrijkste punten die in het beleid continu naar voren komt. Het wordt benoemd bij ‘Kenmerken succesvolle participatie’ (punt 1 en 2, en aandachtspunten communicatie en transparantie). Daarnaast is informatievoorziening vastgelegd in de spelregels (punten 5, 6, 7 en 9). In het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’ wordt bij stap 7 – ‘Welke informatie hebben participanten nodig’ stil gestaan bij de kennis die deelnemers nodig hebben. Dit gaat zowel om inhoudelijke kennis als kennis over het proces. Het idee van een participatie-agenda is opgenomen op de lijst ‘Nader te overwegen suggesties uit het participatietraject’. We vinden het een goed idee om de participatiemogelijkheden meer integraal te delen, maar op dit moment is het voor ons nog niet mogelijk om dat via een participatie-agenda te doen. Wat wel mogelijk is en of we toe willen werken naar een agenda wordt nader onderzocht.

Uitnodiging
- Manier waarop je wordt uitgenodigd en geïnformeerd over het onderwerp. Ook -- het tijdstip (bijvoorbeeld buiten werktijden).
- Als ik direct betrokken ben bij een bepaald plan, zoals een bestemmingsplan naast m’n huis. Ik wordt dan het liefst per brief aangeschreven. Het is praktisch als de bijeenkomst dicht bij de betreffende locatie is. Een middag in het weekend is het meest geschikt.
- Uitnodiging via brief, meerdere datum/tijdstippen
- Persoonlijke uitnodiging met daarbij een goede uitleg.

- Als ik een mail krijg met een uitnodiging voor een bijeenkomst. Met verder in de mail alles wat ik nodig heb om constructief mee te denken.

➔ *Terugkoppeling*
In het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' stap 8 'uitvoeren' is opgenomen dat persoonlijke uitnodigingen over het algemeen de meest gewenste optie zijn. Helaas is dit niet altijd voor elk project haalbaar. Zo hebben we niet de capaciteit om voor elk project naar alle 30.000 inwoners een persoonlijke brief te sturen.
De wens om gemaild te worden met uitnodigingen is op verschillende plekken naar voren gekomen. Dit is dan ook opgenomen in de lijst 'Nader te overwegen suggesties uit het participatietraject'. We willen graag onderzoeken of dit op een of andere manier vorm te geven is. Vaak hebben we namelijk pas de mailadressen nádat deelnemers zich aangemeld hebben voor een traject.

Terugkoppeling
- Terugkoppeling
- Uitleg over onderwerpen, goede terugkoppeling
- Goede terugkoppeling
- Zichtbare resultaten
- Uitleg en goede terugkoppeling. Meerdere mogelijkheden om mee te doen. Dus bv een vergadering in het dorp en een bijeenkomst via bv teams.
- Goede terugkoppeling
- Goede informatie wat er gaat gebeuren, gehoord worden door gemeente, ideeën die aangereikt worden terug zien in plannen/proces. Steeds goede communicatie over stand van zaken. Dit kan via digitale bijeenkomsten, evt. fysieke bijeenkomsten of via een mail, brief of nieuwsbrief.
- Onder schooltijden of na acht uur in de avonden. Duidelijk van te voren horen waar het over gaat. En duidelijk horen wat er met de informatie wordt gedaan.
- Tijd: Avond. Werkvorm: Kleine groepjes met een deskundige/groepsleider. Uitleg over de onderwerpen en goede terugkoppeling: vanzelfsprekend.
- Werkvoorziening en terugkoppeling
- Mijn eigen betrokkenheid bij het onderwerp. En natuurlijk zijn een goede voorlichting en een goede terugkoppeling randvoorwaarden.
- Snelle terugkoppeling
- Juiste terugkoppelingen
- Afhankelijk van betrokkenheid die ik voel bij het onderwerp. Daarnaast makkelijk toegankelijk (in de buurt, tijdstip) Uiteraard ook de terugkoppeling aan het eind van een project

➔ *Terugkoppeling*
Een goede terugkoppeling is opgenomen als een van de kenmerken van succesvolle participatie (punt 2). Daarnaast is het opgenomen als punten 7 en 9 van de spelregels.

Tijdstip
- Overleg 's avonds
- Bijeenkomsten in de middag of avond na 20.00 uur
- In de avonden zou goed zijn. Locatie in Roden.

- Mogelijkheid om in avonduren mee te doen ivm werk. Actieve en open houding ambtenaren.
- Bijeenkomsten graag in de avond want overdag werk ik.
- Laagdrempelig, makkelijk toegankelijk, 's avonds, lekkere koffie
- Tijdstip, na werktijd
- Tijd, plaats en duidelijke agenda met een voorzitter die mensen niet de ruimte geeft om uit te wijden
- Tijdstip: Einde van de middag begin van de avond
- Bijeenkomst in avond, dichtbij locatie van project, directe invloed op mijn leefomgeving
- Tijdstip en tijdsinvestering
- Manier waarop je wordt uitgenodigd en geïnformeerd over het onderwerp. Ook het tijdstip (bijvoorbeeld buiten werktijden).
- Als ik direct betrokken ben bij een bepaald plan, zoals een bestemmingsplan naast m'n huis. Ik wordt dan het liefst per brief aangeschreven. Het is praktisch als de bijeenkomst dicht bij de betreffende locatie is. Een middag in het weekend is het meest geschikt.
- Mag niet zo zijn dat bijeenkomsten worden gehouden tijdens werktijden. Ervaring leert dat dan de professionele partijen in het voordeel zijn, omdat het hun werk is.
- Bijeenkomsten 's avond, in de gemeente, goede info vooraf (bedoeling, mogelijkheden, ruimte tot inspraak)
- Rekening houden met werktijden, inloop informatie avond/ middag
- Het onderwerp, tijdstip, interactieve werkvorm
- Onder schooltijden of na acht uur in de avonden. Duidelijk van te voren horen waar het over gaat. En duidelijk horen wat er met de informatie wordt gedaan.
- Meerdere data, tijdstip in de avond. Online deelnemen.
- Tijd: Avond. Werkvorm: Kleine groepjes met een deskundige/groepsleider. Uitleg over de onderwerpen en goede terugkoppeling: vanzelfsprekend.
- Als overlegtijden in overeenstemming kunnen met mijn werk
- Bijeenkomst niet in de avond maar bijv zaterdagmorgen. Ik moet een bepaald belang hebben bij het onderwerp.
- Deelname op tijden dat het uitkomt.
- In de vroege avond zou een overleg in kleine groepen een punt kunnen bespreken en kijken naar oplossingen.
- Buiten werktijden
- Op een avond
- In de avond. Duidelijke vraagstelling en agenda.
- Avonden – niet te lang –
- Het onderwerp/de vraagstelling spreekt mij aan. De participatie vindt in de avonduren plaats.
- Dicht in de buurt, avonduren, helderheid over de bedoeling
- In ons dorp, liefst 's avonds
- Tijdstip bijeenkomsten
- Tijden in avond uren in dorpshuizen
- Tijdstip en locatie van de bijeenkomsten
- In de avond uren in de omgeving waar de bijeenkomst overgaat en dat ook vooraf je je goed kan inlezen over de onderwerpen zodat je goed voorbereid op een bijeenkomst aankomt.
- Goed georganiseerd en dichtbij huis liefst overdag

➔ *Terugkoppeling*
In het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' is bij stap 8 'Uitvoeren' het volgende opgenomen: "Houd bij het maken van keuzes over praktische zaken zoals de locatie, datum en tijd rekening met de verschillende subgroepen. Over het algemeen worden bijeenkomsten in de avonduren het meest gewaardeerd"

Tijdsinvestering
- Niet te grote tijdsbesteding
- Tijdstip en tijdsinvestering
- Informatie van tevoren toesturen. Korte sessie (max uur). Mag f2f, mag online
- Dat het een efficiënt traject is met maximaal 5 bijeenkomsten.
- Avonden – niet te lang –
- De hoeveelheid tijd wat het me kost naast mijn werkzaamheden.

➔ *Terugkoppeling*
In het beleid wordt voorgesteld om verschillende vormen van participatie te organiseren zodat iedereen op zijn/haar eigen manier mee kan doen. Sommige beïnvloedingsniveaus of situaties vragen meer tijdsinvestering dan anderen.

Locatie
- Als ik thuis iets in kan vullen.
- In de avonden zou goed zijn. Locatie in Roden.
- Duidelijke informatie en bijeenkomst in het dorp
- Tijd, plaats en duidelijke agenda met een voorzitter die mensen niet de ruimte geeft om uit te wijden
- Locatie: in Noordenveld
- Bijeenkomst in avond, dichtbij locatie van project, directe invloed op mijn leefomgeving
- Dichtbij, kleinschalig, als het gaat over dingen in mijn directe leefomgeving of die mij persoonlijk interesseren.
- Als ik direct betrokken ben bij een bepaald plan, zoals een bestemmingsplan naast m'n huis. Ik wordt dan het liefst per brief aangeschreven. Het is praktisch als de bijeenkomst dicht bij de betreffende locatie is. Een middag in het weekend is het meest geschikt.
- Bijeenkomsten 's avond, in de gemeente, goede info vooraf (bedoeling, mogelijkheden, ruimte tot inspraak)
- Locatie, goede communicatie.
- Locatie
- Niet fysiek aanwezig hoeven zijn.
- Dicht in de buurt, avonduren, helderheid over de bedoeling
- In ons dorp, liefst 's avonds
- De werkvorm is bepalend, mate van inspraak, locatie en kennis van de inhoud
- Tijden in avonduren in dorpshuizen
- Tijdstip en locatie van de bijeenkomsten
- In de avond uren in de omgeving waar de bijeenkomst overgaat en dat ook vooraf je je goed kan inlezen over de onderwerpen zodat je goed voorbereid op een bijeenkomst aankomt.
- Goed georganiseerd en dichtbij huis liefst overdag

➔ *Terugkoppeling*
In het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' is onder stap 8 'Uitvoeren' het volgende opgenomen over de locatie: "Wanneer je fysieke bijeenkomsten organiseert is het aan te raden een locatie te zoeken die past bij het thema (bijvoorbeeld een locatie in de betreffende wijk)."

Goede procesbegeleiding

- Onderwerp waar ik in ben geïnteresseerd, duidelijk wat maatschappelijk belang is, goede procesmoderator
- Tijd, plaats en duidelijke agenda met een voorzitter die mensen niet de ruimte geeft om uit te wijden
- Tijd: Avond. Werkvorm: Kleine groepjes met een deskundige/groepsleider. Uitleg over de onderwerpen en goede terugkoppeling: vanzelfsprekend.
- Goed georganiseerd en dichtbij huis liefst overdag

➔ *Terugkoppeling*
Door van tevoren na te denken over de verschillende onderdelen van participatie en een duidelijk overzicht te scheppen van de informatie die gedeeld moet worden, is de verwachting dat het participatieproces sowieso al soepeler gaat lopen. Als gemeente hebben we niet de capaciteit om op ieder traject een aparte procesbegeleider neer te zetten. Wel zal er tijdens de implementatie aandacht zijn voor procesbegeleiding en zal er gekeken worden naar de mogelijkheid om op grote projecten wel een aparte procesbegeleider te zetten.

Duidelijkheid

- Duidelijk zijn van de vraag en het doel
- Wat wordt er van mij verwacht en wat kan ik verwachten
- Goede communicatie en duidelijk doel. Onderwerpen die ons dorp aangaan
- Onderwerp waar ik in ben geïnteresseerd, duidelijk wat maatschappelijk belang is, goede procesmoderator
- Bijeenkomsten 's avond, in de gemeente, goede info vooraf (bedoeling, mogelijkheden, ruimte tot inspraak)
- Zo openbaar mogelijk, met volledige informatie voor iedere betrokkene, met duidelijke inspraakmogelijkheden (wanneer, waar en hoe), duidelijk qua tijdpad en argumentatie van gemaakte keuze
- Vooral duidelijkheid: wat is precies de bedoeling
- Goede informatie wat er gaat gebeuren, gehoord worden door gemeente, ideeën die aangereikt worden terug zien in plannen/proces. Steeds goede communicatie over stand van zaken. Dit kan via digitale bijeenkomsten, evt. fysieke bijeenkomsten of via een mail, brief of nieuwsbrief.
- Onder schooltijden of na acht uur in de avonden. Duidelijk van te voren horen waar het over gaat. En duidelijk horen wat er met de informatie wordt gedaan.
- Duidelijk wat de bedoeling is en hoe je mee kunt doen
- Er is duidelijkheid over het proces en het doel. Het is duidelijk waarop precies invloed uitgeoefend kan worden en waarop niet.
- In de avond. Duidelijke vraagstelling en agenda.
- Duidelijkheid over traject en voortgang
- Dicht in de buurt, avonduren, helderheid over de bedoeling
- Duidelijkheid

- Meerdere vormen van participatie, zowel fysiek als online, duidelijkheid over de processen en het doel van participatie
- Duidelijke werkwijze en laagdrempelige bijeenkomst
- Helderheid gedurende het gehele proces

➔ *Terugkoppeling*
Op verschillende punten in het beleid wordt duidelijkheid gewaarborgd. In de kenmerken van succesvolle participatie staat opgenomen dat het voor belanghebbenden duidelijk moet zijn waar ze wel en geen invloed op hebben. In de spelregels staan een aantal punten opgenomen waar aan het begin van een traject bij stil gestaan moet worden, denk aan het doel, de kaders en de beïnvloedingsruimte (spelregel 5). In het beleid zelf staat bij stap 7 uit het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' ook een opsomming van alle belangrijke informatie om te delen.

Transparantie
- Zo openbaar mogelijk, met volledige informatie voor iedere betrokkene, met duidelijke inspraakmogelijkheden (wanneer, waar en hoe), duidelijk qua tijdpad en argumentatie van gemaakte keuze
- Transparantie

➔ *Terugkoppeling*
Transparantie is opgenomen als een van de aandachtspunten bij de sectie 'Kenmerken succesvolle participatie'. In de spelregels staan ook diverse afspraken over de open houding en het delen van informatie (nummers 1, 3, 5, 6, 7 en 9).

Vertrouwen
- Als er een fysieke beginbijeenkomst is, als de gemeente heeft bewezen dit gereedschap serieus te nemen als er een paar trajecten zijn geweest.
- Gemeente moet vertrouwen uitstralen dat participeren zin heeft.

➔ *Terugkoppeling*
In de spelregels staat opgenomen dat de gemeente oprecht geïnteresseerd is in de suggesties van haar inwoners. Daarnaast is er een aparte sectie binnen het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' besteed aan houding en gedrag. Helaas kunnen we vertrouwen van de inwoner niet afdwingen in een beleid. Door te laten zien dat we participatie serieus nemen (o.a. middels dit beleid), hopen we dit wel te kunnen creëren.

Overig
- Al deze invalshoeken bepalen mee of ik wel of niet deelneem.
- Gebruik kunnen maken van onafhankelijke deskundigen
- Zorg wederzijds voor betrokkenheid en houd rekening met betrokkenen/stakeholders.
- Ook koppelkansen maken dat ik positief ben.
- Heb ik geen mening over
- Dat er wordt geluisterd naar inbreng van bijvoorbeeld een vereniging uit eerste hand ipv besluitvorming achter een bureau. Vragenlijst met open vlakken voor commentaar. Meer uitleg over een compleet proces van besluitvorming.

➔ *Terugkoppeling*
In principe draait participatie om het spreken vanuit ervaringsdeskundigheid over de eigen leefomgeving. Er mag vanuit gegaan worden dat de inhoudelijke expertise aanwezig is bij de ambtelijke organisatie of al dan niet ingehuurd wordt. In het beleid is wel opgenomen dat we het belangrijk vinden dat iedereen in de gelegenheid gesteld wordt om belangrijke informatie tot zich te nemen zodat ze een goed advies kunnen geven. Daarnaast is het uitnodigen van deskundigen opgenomen als een van de mogelijke doelgroepen van een participatietraject.
Bij het opstellen van een participatieplan moeten de verschillende doelgroepen (belanghebbenden) in kaart gebracht worden. Op deze manier kan er met de verschillende groepen rekening gehouden worden.
Het idee van participatie is dat de besluitvorming steeds minder achter het bureau gebeurt. Voor elke groep zal een andere vorm van participatie wenselijk zijn.
Informatievoorziening is essentieel voor een goed participatieproces. Daar hoort informatie over het besluitvormingsproces ook bij. Dat is opgenomen in spelregel 5 en stap 7 'Welke informatie hebben deelnemers nodig?' van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren'.

Dit maakt dat ik minder sneller deelneem aan een participatietraject…
Bijvoorbeeld het onderwerp, de werkvorm, de locatie van bijeenkomsten, gebrek aan kennis over een onderwerp

Onderwerp
- Niet elk onderwerp is interessant. Soms kunnen dingen alleen een bepaalde doelgroep aangaan.
- Onderwerpen bespreken waarvan ik geen kennis heb.
- Het onderwerp en de locatie van bijeenkomsten
- Als de media er al vol van staan, inclusief dreigementen en andere ver-oor-delingen
- Onderwerp dat mij minder aanspreekt
- Onderwerp, interesse
- Geen kennis van onderwerp
- Het onderwerp in ieder geval
- Onderwerp waar ik geen interesse/kennis over heb
- Onderwerp
- Als het onderwerp mij niet (direct) raakt. Ook als bijeenkomsten op avonden zijn wanneer ik sport, ben ik minder snel geneigd om tijd vrij te maken.
- Gebrek aan kennis over een onderwerp
- Geen kennis van zaken dan niet meedoen.
- Ligt aan het onderwerp
- Saai onderwerp, verder weg, lezing
- Onderwerp heeft niet met mijn leven te maken, tijdstip en reisafstand om bijeenkomsten te bezoeken.
- Onderwerpen die geen grote impact hebben op mijn leefomgeving
- Als het buiten de buurt valt.
- Als ik het onderwerp niet belangrijk genoeg vind, als de communicatie eromheen niet helder is.
- Algemene onderwerpen
- Het onderwerp

- Als ik me persoonlijk niet betrokken voel bij het onderwerp of niet het vertrouwen heb dat er werkelijk iets gebeurt met mijn inbreng. En een goed voorzitterschap is belangrijk; degene die het hardste schreeuwt moet niet het meest aan het woord zijn en/of de grootste inbreng hebben.
- Geen interesse in onderwerp
- Geen betrokkenheid bij het onderwerp
- Bij gebrek aan kennis of een ver van mijn bed show.
- Overdag, op slecht bereikbare plekken. Te complexe vraagstukken. Te grote groepen per bijeenkomst.
- Gebrek aan kennis over een onderwerp. De locatie van bijeenkomsten.
- Gebrek aan kennis over een onderwerp
- Oninteressante onderwerp
- Geen of weinig kennis over het onderwerp
- Gebrek aan kennis over een onderwerp
- Onderwerpen zonder raakvlak voor mij
- Kennistekort onderwerp, ontoegankelijk door afstand of langdurige tijdsinvestering (langer dan 3 maanden)
- Overdag en alleen tijdens raadsvergaderingen het wordt besproken i.v.m. het niet beleven van de plek of onderwerp
- Een onderwerp dat mijn interesse niet heeft

➔ *Terugkoppeling*
Het onderwerp van een participatietraject speelt overduidelijk een belangrijke rol in de keuze om wel of niet te participeren. Bij het uitnodigen van deelnemers proberen we zo veel mogelijk in te spelen op het belang van de deelnemer – Waarom zou hij/zij willen deelnemen? Hoe heeft hij/zij hier baat bij?
Inwoners zijn betrokken op onderwerpen die ze belangrijk vinden. Het is belangrijk om die betrokkenheid ook te waarderen. Dat is nu toegevoegd aan spelregel 10.

Tijdsinvestering
- De omvang en tijd die ermee is gemoeid kan een beperkende factor zijn
- Onduidelijkheid over onderwerp. Traag tempo, lange besprekingen.
- Onduidelijkheid, lange trajecten
- Avond vullend programma
- Te grote tijdsinvestering. Geen goede sturing bij bijeenkomsten.
- Als ik het niet goed begrijp of te vaak
- Tijdsinvestering
- Kennistekort onderwerp, ontoegankelijk door afstand of langdurige tijdsinvestering (langer dan 3 maanden)

➔ *Terugkoppeling*
In het beleid wordt voorgesteld om verschillende vormen van participatie te organiseren zodat iedereen op zijn/haar eigen manier mee kan doen. Sommige beïnvloedingsniveaus of situaties vragen meer tijdsinvestering dan anderen.

Tijdstip
- Overleg overdag
- Overdag i.v.m. werk zou het minder goed kunnen. Ook als de afstand te ver is.
- Overdag plannen

- Te formeel, tijdens werktijden, te weinig toelichting op het onderwerp en als het allemaal digitaal gaat.
- Als het onderwerp mij niet (direct) raakt. Ook als bijeenkomsten op avonden zijn wanneer ik sport, ben ik minder snel geneigd om tijd vrij te maken.
- Gebrek aan invloed, tijdens werktijden
- Onderwerp heeft niet met mijn leven te maken, tijdstip en reisafstand om bijeenkomsten te bezoeken.
- Bijeenkomsten op onmogelijke tijden of locatie
- Overdag als ik aan het werk ben kan ik niet deelnemen
- Overdag, op slecht bereikbare plekken. Te complexe vraagstukken. Te grote groepen per bijeenkomst.
- Overdag
- Als ik overdag ergens bij aanwezig moet zijn. Als er alleen maar negatieve geluiden geuit worden en de input niet constructief is.

➔ *Terugkoppeling*
In het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' is bij stap 8 'Uitvoeren' het volgende opgenomen: "Houd bij het maken van keuzes over praktische zaken zoals de locatie, datum en tijd rekening met de verschillende subgroepen. Over het algemeen worden bijeenkomsten in de avonduren het meest gewaardeerd"

Werkvorm
- Alleen een (ouderwetse) inspraakprocedure maakt dat je, als gemeente, lang niet alle mensen bereikt.
- Alles via sociaal verkeer, online. Voorlichting van 1 kant. Dus alleen toehoorder.
- Als er aan verdeel en heers wordt gedaan door expres kleine groepen te maken als er beladen onderwerpen moeten worden behandeld.
- Digitale bijeenkomsten, gesloten houding ambtenaar
- Als het alleen maar via social media gaat, facilitatie van overleggen en communicatie via commerciële Amerikaanse platforms horen niet thuis in gemeentebestuur van Noordenveld. Groot deel van de burgers maakt er geen gebruik van.
- Te formeel, tijdens werktijden, te weinig toelichting op het onderwerp en als het allemaal digitaal gaat.
- Saai onderwerp, verder weg, lezing
- Grote groepen
- Per dorp 1 grote bijeenkomst
- Als er al beslissingen al zijn genomen en dat je het alleen maar aan hoort. Er te veel mensen zijn die het gewoon als een uitje zien. Of te veel mensen die alleen maar voor bijv. Armoede komt omdat ze daar in zitten. En het is logisch dat ze het hier over willen hebben, maar er kan beter één iemand naar voren treden voor die hele groep.
- Ergens op een bepaalde tijd moeten zijn, of nog erger… via een videoverbinding
- Te veel grote groepen. Vooraf niet voldoende informatie.
- Overdag, op slecht bereikbare plekken. Te complexe vraagstukken. Te grote groepen per bijeenkomst.

➔ *Terugkoppeling*
In het beleid is benoemd dat we streven naar verschillende werkvormen in één participatietraject. Zo kunnen mensen aansluiten op een manier die voor hen

werkt en voorkom je dat er maar een groep meepraat.
Daarnaast wordt er ook benoemd dat kleine groepen ervoor kunnen zorgen dat meer mensen aan het woord komen en er een duidelijkere afspiegeling van de wensen en belangen naar boven komt.

Tijdigheid

- Als er alleen nog maar draadjes behoeven te worden afgehecht.
- Slechte leiding aan bijeenkomst waarmee schreeuwers overhand hebben, bijeenkomst op moment dat besluitvorming al afgerond is.
- Als en onderwerp al uitgekauwd (b)lijkt en participatie in (heel) laat moment in het traject als een soort controleslag gedaan wordt.
- Start van participatie in een traject dat al loopt en daardoor weinig kans op invloed.
- Als er vooraf al veel besloten is waarbij ik het gevoel heb dat meedenken geen zin meer heeft.
- Wanneer participatie als sluitstuk van een project wordt ingezet. Geen duidelijke doel en geen duidelijk proces.

➔ *Terugkoppeling*
Het belang van tijdige betrokkenheid is opgenomen in de sectie 'Kenmerken van succesvolle participatie' (nummer 1), de spelregels (nummer 3), en de sectie 'Wanneer participatie?'.

Mate van invloed

- Alles via sociaal verkeer, online. Voorlichting van 1 kant. Dus alleen toehoorder.
- Bewuste keuze maken in een proces om op de laagste treden van de participatieladder een traject met negatieve impact in te zetten, waardoor de kans op bewuste manipulatie en corruptie toe kan nemen.
- Als ik geen invloed heb
- Als de uitkomst al bekend lijkt te zijn, als de organisator hobbyistisch met data om gaat
- Het idee geen invloed te hebben of niet serieus genomen te worden
- Als de invloed van participatie gering is, over details gaat.
- Wanneer het alleen voor de bühne is en als imago ding gebruikt wordt door de gemeente.
- Ervaring. Er wordt niets gedaan met de uitkomsten. De gemeente kiest toch haar eigen koers en luistert niet naar haar inwoners.
- Gebrek aan invloed, tijdens werktijden
- Als er al beslissingen al zijn genomen en dat je het alleen maar aan hoort. Er te veel mensen zijn die het gewoon als een uitje zien. Of te veel mensen die alleen maar voor bijv. Armoede komt omdat ze daar in zitten. En het is logisch dat ze het hier over willen hebben, maar er kan beter één iemand naar voren treden voor die hele groep.
- De beroemde onderste bureaulade.
- Als ik me persoonlijk niet betrokken voel bij het onderwerp of niet het vertrouwen heb dat er werkelijk iets gebeurt met mijn inbreng. En een goed voorzitterschap is belangrijk; degene die het hardste schreeuwt moet niet het meest aan het woord zijn en/of de grootste inbreng hebben.
- Schijninspraak.
- Als vooraf al is bepaald wat de uitkomst is een je slechts mee doet voor de bühne.
- Start van participatie in een traject dat al loopt en daardoor weinig kans op invloed.

- Als er vooraf al veel besloten is waarbij ik het gevoel heb dat meedenken geen zin meer heeft.
- Als het alleen om informatie ophalen gaat, wil ook mee oplossingen ontwikkelen
- Participatie heeft geen zin als eigenlijk alles al min of meer vaststaat. De gemeentelijke organisatie moet meebewegen met de participatierol. Discussiëren op gelijkwaardig niveau zonder 'machtsverschillen'.
- De mate van participatie is (te) beperkt.
- Als ik het gevoel heb dat het plan al in een stadium is dat wijziging nauwelijks nog mogelijk is.
- Waar beleid al voorgegaan is...

➔ *Terugkoppeling*
Ruimte voor invloed is een van de randvoorwaarden die benoemd is in de sectie 'Wanneer participatie?'. Daarnaast is in de spelregels (nummer 8) vastgelegd dat de resultaten van een participatietraject worden verwerkt op de wijze die van tevoren afgesproken is. Dat is dus ook conform het afgesproken beïnvloedingsniveau.

Locatie
- Als ik ergens heen moet
- Het onderwerp en de locatie van bijeenkomsten
- Overdag i.v.m. werk zou het minder goed kunnen. Ook als de afstand te ver is.
- Ik ga niet snel naar het gemeentehuis. Dat vind ik een te grote stap en afstand (letterlijk en figuurlijk).
- Saai onderwerp, verder weg, lezing
- Onderwerp heeft niet met mijn leven te maken, tijdstip en reisafstand om bijeenkomsten te bezoeken.
- Bijeenkomsten op onmogelijke tijden of locatie
- Gebrek aan kennis over een onderwerp. De locatie van bijeenkomsten.
- Over ons dorp en naar Roden moeten voor een bijeenkomst.

➔ *Terugkoppeling*
In het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' is onder stap 8 'Uitvoeren' het volgende opgenomen over de locatie: "Wanneer je fysieke bijeenkomsten organiseert is het aan te raden een locatie te zoeken die past bij het thema (bijvoorbeeld een locatie in de betreffende wijk)."

Duidelijkheid
- Als de deelnemers èn ik niet weten waar het over gaat, het abstract is. Vertel me waar het over gaat en wat de agenda's zijn want we weten & horen meer dan er soms gedacht lijkt te worden.
- Gebrek aan duidelijke afspraken over het participatieproces en -traject.
- Onduidelijkheid over onderwerp. Traag tempo, lange besprekingen.
- Onduidelijkheid, lange trajecten
- Onduidelijkheid
- Als er een opdracht maar geen kader gegeven wordt
- Als het niet duidelijk is wat mijn invloed is en wat er gedaan wordt met mijn input.
- Poolse landdagen, herhaling van zetten, onduidelijke processen
- Als onduidelijk is wat het doel van de avond is en er naar alle waarschijnlijkheid alleen ouderen op afkomen.

- Onduidelijkheid
- Als ik het onderwerp niet belangrijk genoeg vind, als de communicatie eromheen niet helder is.
- Onduidelijkheid
- Wanneer participatie als sluitstuk van een project wordt ingezet. Geen duidelijke doel en geen duidelijk proces.
- Onduidelijke rol van inwoners waardoor de gemeente de ideeën naast zich neer kan leggen.

➔ *Terugkoppeling*
Op verschillende punten in het beleid wordt duidelijkheid gewaarborgd. In de kenmerken van succesvolle participatie staat opgenomen dat het voor belanghebbenden duidelijk moet zijn waar ze wel en geen invloed op hebben. In de spelregels staan een aantal punten opgenomen waar aan het begin van een traject bij stil gestaan moet worden, denk aan het doel, de kaders en de beïnvloedingsruimte (spelregel 5). In het beleid zelf staat bij stap 7 uit het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' ook een opsomming van alle belangrijke informatie om te delen.

Informatievoorziening
- Het is belangrijk dat mensen goed geïnformeerd worden!!!! Wanneer ik merk dat ik niet serieus genomen word haak ik direct af.
- Onoverzichtelijke berg aan info.
- Vage bewoordingen
- Te formeel, tijdens werktijden, te weinig toelichting op het onderwerp en als het allemaal digitaal gaat.
- Gebrek aan kennis, gebrek aan sturing van het proces
- Gebrek aan kennis
- Lange stiltes tussen de communicatie platformen, niet duidelijke informatie
- Tegenovergestelde van wat hierboven staat. Dus alleen via achterkamertjes, zonder volledige info, slechte communicatie, geen uitleg van argumentatie, ambtelijk ingesteld tijdpad
- Als je via krant of media hoort dat er iets gebeurt in je omgeving en hierover niet geïnformeerd wordt. Of op de hoogte gehouden wordt hoever het is in het proces. (bv. vertrek manege horen we helemaal niets meer over wat er precies gaat gebeuren, wanneer vertrek is, hoe ver is het inmiddels met de plannen).
- Gebrek aan kennis over het besluitvormingsproces, het vooroordeel niet serieus genomen te worden.
- Weinig informatie gekregen
- Te veel grote groepen. Vooraf niet voldoende informatie.
- Gebrek aan kennis
- Gebrek aan kennis
- Als het via social media wordt gecommuniceerd, als ik me niet kan voorbereiden
- Gebrek aan kennis

➔ *Terugkoppeling*
Informatievoorziening is een van de belangrijkste punten die in het beleid continu naar voren komt. Het wordt benoemd bij 'Kenmerken succesvolle participatie' (punt 1 en 2, en aandachtspunten communicatie en transparantie). Daarnaast is informatievoorziening vastgelegd in de spelregels (punten 5, 6, 7 en 9). In het

hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’ wordt bij stap 7 – ‘Welke informatie hebben participanten nodig’ stil gestaan bij de kennis die deelnemers nodig hebben. Dit gaat zowel om inhoudelijke kennis als kennis over het proces. Het is van belang dat er daarbij verschillende communicatiekanalen gebruikt worden (afgestemd op de doelgroepen).

Houding

- Het is belangrijk dat mensen goed geïnformeerd worden!!!! Wanneer ik merk dat ik niet serieus genomen word haak ik direct af.
- Digitale bijeenkomsten, gesloten houding ambtenaar
- Het idee geen invloed te hebben of niet serieus genomen te worden
- Te formeel, tijdens werktijden, te weinig toelichting op het onderwerp en als het allemaal digitaal gaat.
- Gebrek aan kennis over het besluitvormingsproces, het vooroordeel niet serieus genomen te worden.
- Verkeerde houding van de gemeente.
- Trage reacties
- Participatie heeft geen zin als eigenlijk alles al min of meer vaststaat. De gemeentelijke organisatie moet meebewegen met de participatierol. Discussiëren op gelijkwaardig niveau zonder ‘machtsverschillen’.
- Machtspelletjes
- Als ik overdag ergens bij aanwezig moet zijn. Als er alleen maar negatieve geluiden geuit worden en de input niet constructief is.
- Overdag en alleen tijdens raadsvergaderingen het wordt besproken i.v.m. het niet beleven van de plek of onderwerp
- ‘we nemen het mee’

➔ *Terugkoppeling*
De gevraagde houding is op twee manieren vastgelegd. In de spelregels staat dat alle betrokken partijen zich open op moeten stellen en naar elkaar moeten luisteren (nummer 1). Daarnaast is er een aparte sectie ‘Houding & Gedrag’ binnen het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’.

Keuzes maken

- Poolse landdagen, herhaling van zetten, onduidelijke processen
- Praatgroepen om het praten zijn aan mij niet besteed, dus uiteindelijk moeten er wel spijkers met koppen geslagen worden.
- Resultaatgerichtheid ontbreekt

➔ *Terugkoppeling*
Een van de belangrijkste onderdelen van het beleid is het opstellen van een participatieplan. Het moet van tevoren duidelijk zijn wat het doel is van het participatietraject en wat de vraag is die voorligt. Op deze manier is het duidelijk wat er aan het eind opgeleverd moet worden en kan er meer resultaatgericht gewerkt worden.

Transparantie

- Geheimhouding binnen een proces of project. Gebrek aan transparantie door initiatiefnemers.

- Niet volledig geïnformeerd zijn
- Tegenovergestelde van wat hierboven staat. Dus alleen via achterkamertjes, zonder volledige info, slechte communicatie, geen uitleg van argumentatie, ambtelijk ingesteld tijdpad
- Geen transparantie

➔ *Terugkoppeling*
Transparantie is opgenomen als een van de aandachtspunten bij de sectie 'Kenmerken succesvolle participatie'. In de spelregels staan ook diverse afspraken over de open houding en het delen van informatie (nummers 1, 3, 5, 6, 7 en 9).

Representatie / Toegankelijkheid
- Oververtegenwoordiging ambtenaren, te eenzijdige samenstelling van de groep.
- Als onduidelijk is wat het doel van de avond is en er naar alle waarschijnlijkheid alleen ouderen op afkomen.
- Als we verdwalen in ambtelijke taal en procedures
- Overdag, op slecht bereikbare plekken. Te complexe vraagstukken. Te grote groepen per bijeenkomst.
- Als ik het niet goed begrijp of te vaak
- Kennistekort onderwerp, ontoegankelijk door afstand of langdurige tijdsinvestering (langer dan 3 maanden)
- Bijeenkomst waar toch altijd dezelfde mensen komen

➔ *Terugkoppeling*
In de sectie 'Kenmerken van succesvolle participatie' wordt inclusiviteit als een van de aandachtspunten benoemd. Daarnaast is het belang van een diverse groep vastgelegd in de spelregels (nummer 4), evenals het belang van begrijpelijke informatie (nummer 6). In het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' wordt bij bijna elke stap extra aandacht besteed aan representativiteit en toegankelijkheid. Hierin wordt ook benoemd dat het belangrijk is dat informatie voor iedereen begrijpelijk is.

Procesbegeleiding
- Slechte leiding aan bijeenkomst waarmee schreeuwers overhand hebben, bijeenkomst op moment dat besluitvorming al afgerond is.
- Gebrek aan kennis, gebrek aan sturing van het proces
- Te grote tijdsinvestering. Geen goede sturing bij bijeenkomsten.
- Als ik me persoonlijk niet betrokken voel bij het onderwerp of niet het vertrouwen heb dat er werkelijk iets gebeurt met mijn inbreng. En een goed voorzitterschap is belangrijk; degene die het hardste schreeuwt moet niet het meest aan het woord zijn en/of de grootste inbreng hebben.
- Als er geen goede dialoog is tussen gemeente en participanten.

➔ *Terugkoppeling*
Het is vaak aan de projectleider van de gemeente zelf om een participatieproces te begeleiden. Tijdens het implementeren van het beleid zal er ook aandacht zijn voor de opleiding en training van ambtenaren. Het is logisch als daarbinnen ook aandacht is voor procesbegeleiding.
Er zijn ook keuzes die gemaakt kunnen worden bij het opzetten van een participatietraject die de avond al sturing kunnen bieden. Suggesties hiervoor zijn

opgenomen onder de kopjes ‘Emoties bij participatie’. Denk bijvoorbeeld aan werkvormen in kleine groepjes (zodat niet de hardste schreeuwers de grootste inbreng hebben).

Nut van participatie

- Het nut er niet van inzien
- Uit ervaring blijkt dat burgerparticipatie geen zin heeft.
- Zoals het nu is heeft participatie geen zin.

➔ *Terugkoppeling*
Met de invoering van een nieuw participatiebeleid hopen we een deel van dit beeld weg te kunnen nemen. Het idee is dat straks van tevoren duidelijk is waar wel/niet over geparticipeerd kan worden, en dat er dan ook daadwerkelijk iets mee gedaan wordt.

Overig

- N.v.t.
- Alleen als ik persoonlijk gevraagd zou worden vanwege kennis en kunde.
- Als het algemeen belang niet gediend wordt.
- Als er alleen maar op de waan van de dag wordt gereageerd
- In feite de tegengestelde punten in de voorgaande vraag.
- Niet doen wat bij vorig punt staat.
- Zeggen dat er geld is voor extra dingen en dit er later helemaal niet is. Projecten iedere keer vooruitschuiven/uitstellen.
- Zie boven
- Hou mij niet meer bezig, met deze onderwerpen, ben 78 jaar en het is goed zo

➔ *Terugkoppeling*
Met het opstellen van participatieplannen moet straks aan de voorkant duidelijk zijn wat het doel van het participatietraject is en welke belangen met het project gediend worden. In deze plannen moeten de kaders ook helder geformuleerd worden. Dit kunnen ook financiële kaders zijn.

Bij deze onderwerpen wil ik graag participeren

Leefomgeving (voorzieningen, ontwikkeling openbare ruimte)	136
Beheer openbare ruimte	88
Duurzaamheid (klimaat, energietransitie, enzovoort)	85
(Woning)bouw	82
Welzijn (maatschappelijke ondersteuning, inclusie, ouderen, vrijwilligers)	61
Verkeer en vervoer	60
Afval	52
Landbouw, natuur en bodem	51
Openbare orde en veiligheid	49
Communicatie/participatie	43
Dienstverlening	41
Jeugd	41
Kunst en cultuur	39
Recreatie en toerisme	38
Volksgezondheid	35

Nieuwkomers	33
Sport	31
Subsidies	31
Onderwijs	30
Werk en inkomen	23
Economische zaken (ondernemerscontracten, acquisitie)	22
Financiën	20
Vastgoed	18
Vergunningverlening, toezicht en handhaving	1
Anders, namelijk... - *Alles, maar dan per keer kijken of ik mee wil doen, wat op dat moment aanspreekt* - *Eenzame mensen* - *Eigenlijk nergens bij* - *Gezondheid in brede zin, m.n. de preventieve kant* - *Heb al voldoende geparticipeerd...* - *N.v.t.* - *Voor mijn buurtschap van belang*	7

➔ *Terugkoppeling*
Deze informatie is opgenomen als bijlage bij de sectie 'Wanneer participatie'. Eenzame mensen is opgenomen onder 'welzijn'. Gezondheid, waaronder preventie, is opgenomen onder 'volksgezondheid'.

Wilt u nog iets toevoegen wat u in de eerdere vragen niet goed kwijt kon?

- Inwoners zijn representatief
- Organisatie als een belangenvereniging spreken niet namens alle (of zoals in hth de meerderheid) van de inwoners.
- Weet niet of het hier kan maar proberen kan altijd: Een klein verzoekje betreft de speeltuin aan de Lindelaan in Roden... Het zou fijn zijn als die eens up-to-date wordt gemaakt en er een hek o.i.d. omheen komt tegen honden poep want dit ligt hier overal. Echt smerig in een speeltuin. BVD en succes met de enquête! :)
- Ik ben in het concept maar één keer het woord referendum tegen gekomen en zie bij het onderwerp Rolverdeling dat als de gemeente initiatiefnemer is er geen enkele rol qua besluitneming is voor participanten. Dat lijkt mij dan wel heel vrijblijvend. Waar ligt dan de borging van de kwaliteit van de participatie?
- Als een participatieproces niet naar tevredenheid loopt, dient de mogelijkheid te bestaan een klacht hierover in te dienen die door een onafhankelijke gemeentelijke commissie behandeld wordt binnen een nader af te spreken periode.
- Maak gebruik van kennis die er al is in de gemeente
- Hangt deze enquête samen met de actualisatie van de beleidsstukken 'Visie Noordenveld 2025' en 'Noordenveld 2.0; participatie in de gemeente Noordenveld'? Prima. Zo niet, haal deze stukken nog eens uit de laden, er staan veel mooie aandachtspunten in.
- Goed initiatief
- Ben sterk gedreven projecten waaraan ik deel neem tot een succesvol einde te brengen.
- Voor een functionerende democratie is zeggenschap in handen van de lokale bevolking nodig

- Bij participatie dient de gemeente het goede voorbeeld te geven. Werknemers uit het doelgroepregister niet onderbrengen bij Novatec tegen het minimumloon en zo de cao omzeilen. In de cao is zelfs een aparte schaal A. Persoonlijk vind ik dat deze werknemers hetzelfde zouden moeten verdienen als hun collega's. Ze doen tenslotte hetzelfde werk. Als je als gemeente daartoe niet bereid bent, hou je dan in ieder geval aan de cao en omzeil dat niet door de werknemers bij Novatec onder te brengen. Dat vind ik heel kwalijk en verdient absoluut geen schoonheidsprijs! Vervolgens wel hoog van de toren blazen over participatie. Ik ben best bereid om mijn standpunt hierin toe te lichten.
- Heb eerder geprobeerd iets met de gemeente in onze wijk te regelen maar ging erg moeizaam en toezeggingen zijn maar deels uitgevoerd. Gaf niet echt vertrouwen en ben daarom (tijdelijk) met de actie gestopt. Probeer dat te voorkomen als je de betrokkenheid van bewoners wilt.
- Het is goed dat jullie de inwoner meer willen betrekken bij wat er in de gemeente leeft, dat vergroot betrokkenheid en wederzijds begrip.
- Zoals gezegd heb ik wat vooroordelen. Ik kom heb alleen nog maar in een commerciële wereld gewerkt. Dus efficiënt werken, tijd is geld, beslissen en door. Ik ben bang voor langdradigheid en achterkamerpolitiek.
- Als je doorklikt naar de volgende pagina verschijnt de tekst "Controleer of u de juiste gegevens heeft ingevuld. Uw bezwaar is pas klaar nadat u op de knop 'versturen' heeft geklikt." Waar dit geen bezwaar betreft.
- Bij participatie is het van belang dat de inbreng ook gehoord wordt en dat het zwaarwegend mee telt in de uiteindelijke besluitvorming. Iets wat, naar mijn mening, tot op heden ontbreekt bij de gemeente Noordenveld.
- De groenvoorziening, veiligheid in buurten met kleine kinderen en een vijver zonder afrastering.
- Respect.
- Ik heb 40 jaar ervaring in het werken bij gemeenten in zeer uiteenlopende rangen en standen en soorten wetgeving (ABW, WMO, leiding geven aan de uitvoering). Als jullie het willen wil ik graag helpen bij jullie initiatieven van het participatiebeleid. Ik heb hiermee ervaring.
- Het participatiebeleid is op dit moment erg slecht in de gemeente. Luisteren en de goede dingen eruit halen en gebruiken lijkt zo moeilijk voor bepaalde ambtenaren. Hoe komt dit? Ook de raad wordt eenzijdig geïnformeerd.
- Tevens opleidingsniveau., er zou ook bij kunnen staan niet relevant als keuze.

➔ *Terugkoppeling*
Aan het begin van een traject moeten alle belanghebbenden in kaart gebracht worden. Dat zijn inwoners, maar niet alleen inwoners. Belangenverenigingen kunnen helpen bij het identificeren van deze groepen, maar zijn niet als enige belanghebbende.

Een referendum is slechts een van de vele verschillende vormen van participatie. Per traject zal gekeken moeten worden wat de meest passende werkvormen zijn. Dit kan soms een referendum zijn, maar dit kan ook iets heel anders zijn.

De mate waarin deelnemers onderdeel kunnen zijn van het besluitvormingsproces zal ook per keer verschillen. De ene keer zal dit meepraten zijn, de andere keer meebeslissen. De gemeenteraad zal aan de hand van het participatieverslag (en in

sommige gevallen het participatieplan) beoordelen of d het traject van voldoende kwaliteit was.

Het nieuwe participatiebeleid is ambitieus en vraagt op sommige gebieden om een flinke omslag in de manier van werken van de gemeente. Dit soort ontwikkelingen gaan nooit in één keer perfect. Het vraagt om ruimte om te kunnen leren en ontwikkelen, met elkaar. Het oprichten van een klachtencommissie staat in die zin haaks op het wederzijdse vertrouwen dat essentieel is voor goede participatie. Het kan uiteindelijk zelfs averechts werken omdat er op die manier geen ruimte meer is voor het maken van fouten en, daardoor, het groeien. Dat neemt niet weg dat we de intentie begrijpen. Inwoners staan op ongelijke voet wanneer het aankomt op de organisatie van en ruimte binnen een participatietraject. In principe kunnen inwoners altijd, dus ook nu al, bij volksvertegenwoordigers terecht wanneer zij klachten hebben over het functioneren van de overheid. In dit geval zijn dat de gemeenteraadsleden, en dus ook de leden van de werkgroep participatie. In de komende periode zullen we onderzoek doen naar de rol die de werkgroep kan spelen in het behartigen van de belangen van de inwoners bij het organiseren van een participatietraject.

Door van tevoren participatieplannen op te stellen, moet het straks voor de deelnemers straks duidelijker zijn wat zij kunnen verwachten. Hierin is onder andere aangegeven wat het doel is, maar ook wat de kaders zijn en hoe het proces eruit gaat zien. Achteraf zal er een participatieverslag opgesteld worden, waarin duidelijk wordt wat er met de input gedaan is en waarom.

Bijlage 12 – Resultaten en reactie Sociale media

Op de Instagram-stories van de gemeente Noordenveld zijn enkele vragen gedeeld die passen bij het participatietraject. Het doel van deze vragen was met name om mensen te inspireren om de volledige enquête in te vullen. Uiteindelijk zijn de reacties op deze vragen nog steeds waardevol. Hieronder is dan ook de verwerking ervan te vinden.

Vragen

Ik word het liefst door de gemeente Noordenveld op de hoogte gehouden via…

De krant	14 stemmen	16%
Sociale media	37 stemmen	44%
Brief	13 stemmen	15%
E-mail	21 stemmen	25%

Reacties via chatbericht:

- Inwoner die de krant al weken niet meer ontvangt, maar dit wel als middel heeft gekozen.
- “App”
- “Dit hangt er helemaal vanaf wat de input is die jullie willen lijkt mij”

➔ *Terugkoppeling*
Deze informatie is opgenomen in de bijlage ‘Doelgroepen, Communicatievormen & Werkvormen’.
Het signaal dat de krant niet overal bezorgd wordt, is bekend. Hier wordt aan gewerkt. App is opgenomen op de lijst ‘Nader te overwegen suggesties uit het participatietraject’. Op dit moment is dit nog geen gangbaar informatiekanaal voor de gemeente Noordenveld. Daarom zal onderzocht moeten worden of dit haalbaar en wenselijk is.
In het beleid is opgenomen dat er per geval gekeken zal moeten worden naar de meest passende werkvormen en dat dit meestal een combinatie is (Hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’ – Stap 6).

Ik doe sneller mee aan een participatietraject als…

- Als ik mij daadwerkelijk betrokken voel met besluiten die mijn directe omgeving betreft.
- Er ook naar mij geluisterd wordt en het niet alleen maar voor de bühne is!

➔ *Terugkoppeling*
In het beleid (Hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’ – Stap 3) is opgenomen dat het belangrijk is om de participatievraag zo concreet en relevant mogelijk te maken. Met andere woorden: het moet duidelijk worden waarom iemand zich betrokken zou willen voelen bij een project.
In het coalitieakkoord is uitgesproken dat het bestuur inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden op een adequate manier wil betrekken. Middels het participatiebeleid wordt hier invulling aan gegeven. In de spelregels is o.a. opgenomen dat het resultaat van het participatietraject meegenomen moet worden op de wijze die van tevoren afgesproken is.

Ik doe het liefst mee via…

Een (digitale) vragenlijst	30 stemmen	70%
Bijeenkomst	5 stemmen	12%
Werkgroep	2 stemmen	5%
Sociale media	6 stemmen	13%

➔ *Terugkoppeling*
Deze informatie is opgenomen in de bijlage ‘Doelgroepen, Communicatievormen & Werkvormen’.

Bijlage 13 – Reactiematrix Toegankelijk Noordenveld

Opmerkingen

Opmerking	Reactie	Aanpassing
Er zit veel herhaling in het stuk. Bij bijna elk kopje staan weer dezelfde suggesties over hoe er met Toegankelijkheid rekening gehouden kan worden. Is het een idee om voor inwoners een 'makkelijke' versie te maken?	Hier is bewust voor gekozen, zodat ambtenaren echt het stappenplan af kunnen lopen. Bij elke stap zijn er namelijk weer verschillende manieren om rekening te houden met toegankelijkheid. Een publieksversie is in ontwikkeling. Deze zal gedeeld worden in de vorm van posters.	-
Het is een duidelijk stuk. Soms worden er wel moeilijke termen gebruikt.	In de nieuwe versie is dit zo veel mogelijk aangepast.	Voorbeeld: 'Participanten --> 'Deelnemers'
Er zit een goede structuur in het stuk.	Deze structuur is hetzelfde gebleven in de definitieve versie.	-
Als het beleid op deze manier in uitvoering gebracht wordt, moet er nog wel veel gebeuren bij de gemeente. Gaat dat allemaal wel lukken? Anders lijkt het af te stevenen op ingebouwde teleurstelling.	Het klopt dat het een ambitieus beleid is. Dit zal niet in één keer volledig nageleefd worden. Daarom staat 2024 in het teken van implementeren, leren en ontwikkelen. Het zal niet allemaal in een keer goed gaan, maar we gaan ervan uit dat het met elk traject beter gaat.	-
Participatie is niet hetzelfde als draagvlak.	Participatie is inderdaad niet hetzelfde draagvlak. Goed dat hier nog een keer aandacht voor gevraagd is. In het beleid is dit nu ook specifieker opgenomen onder de definitie.	"Participatie is dan ook niet hetzelfde als draagvlak. Bij het ophalen van meningen zal altijd een afweging gemaakt moeten worden. Ook meedoen kan alleen binnen bepaalde kaders. Uiteindelijk is het de bedoeling dat, zelfs als niet iedereen het eens is met het resultaat, er wel begrepen wordt hoe we tot het resultaat zijn gekomen."
Voor representativiteit is het belangrijk dat mensen actief worden uitgenodigd.	Dit is toegevoegd aan stap 8 'Uitvoeren' van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren'.	"Het actief uitnodigen van mensen kan ervoor zorgen dat er een meer diverse groep mensen aan tafel zit."

Suggesties voor het toegankelijker maken van participatietrajecten:
• Uitnodigingen via verschillende routes delen
  o Leesbare uitnodigingen
  o Hoorbare uitnodigingen
• Voor fysieke bijeenkomsten toegankelijke locaties (bv. wc, lift)
• Verschillende vormen van participatie (bv. zowel een fysieke als digitale bijeenkomst)
	Dit zijn hele scherpe toevoegingen. De opmerkingen over de uitnodiging en de fysieke locaties zijn toegevoegd aan stap 8 'Uitvoeren' van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren'.
	
	De opmerking over het combineren van werkvormen was al opgenomen in het beleid. Dit is genoemd in stap 6 'Welke werkvorm ga je gebruiken?' van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren'.
		"Houd bij het uitnodigen, organiseren en delen van informatie ook rekening met de fysieke toegankelijkheid. Zorg dat de uitnodiging en informatie niet alleen leesbaar, maar ook 'hoorbaar' is. Dit kun je onder andere doen door daar in de tekstopmaak rekening mee te houden. Wanneer een bijeenkomst op locatie georganiseerd wordt, moet de locatie rolstoeltoegankelijk zijn, een wc hebben, waar nodig een lift, etc. Houd hier dus rekening mee bij de locatiekeuze."

Vraag: Kunnen inwoners ook zelf met ideeën komen? Of is het stuk alleen gericht op de plannen van de gemeente?	Dit beleid gaat over de manier waarop de gemeente Noordenveld uitvoering wil geven aan participatie. De manier waarop we om willen gaan met initiatieven vanuit de samenleving zullen we apart vast gaan leggen.	-
Belangrijk om terug te koppelen wat er met het resultaat van een participatietraject gedaan wordt.	Terugkoppeling is essentieel voor een geslaagd participatietraject. In de spelregels is opgenomen dat de gemeente tussentijds terugkoppeling moet geven. Daarnaast moet de gemeente duidelijk communiceren over de uitkomsten. Hierbij moet uitgelegd worden waarom dingen wel of niet meegenomen zijn.	-
Het is belangrijk om zorgvuldig aan de slag te gaan met een participatietraject. Het vraagt namelijk veel om dit goed te doen. Er zijn ook kosten mee gemoeid.	Om die zorgvuldigheid te waarborgen is het de bedoeling dat er van tevoren participatieplannen geschreven worden. Op deze manier wordt er aan de voorkant nagedacht over de manier waarop er geparticipeerd moet worden, en kunnen de verwachtingen gemanaged worden. Uitgebreidere participatie gaat inderdaad meer kosten. Dit wordt bekostigd vanuit de verschillende projectbegrotingen.	-

Op wat voor manier ga je mensen uitnodigen? Het is belangrijk om in deze uitnodiging ook duidelijk te zijn over wat het doel is van een avond.	Voor goede participatie is het belangrijk dat deelnemers van tevoren weten wat ze kunnen verwachten. In stap 8 'Uitvoeren' van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' staat daarom het volgende over het uitnodigen van deelnemers: "Leg uit wat het doel van het participatietraject is en wat er verwacht wordt van de deelnemers."	-
Heb aandacht voor wie de belanghebbenden zijn. Omwonenden zijn niet de enige belanghebbenden. Voorbeeld: School in Norg. De dorpsbelangen en omwonenden denken er heel anders over dan de rest van het dorp. Dus belangrijk om niet alleen de omwonenden uit te nodigen.	De belanghebbenden zullen bij ieder traject opnieuw in kaart gebracht moeten worden. Omwonenden zijn inderdaad bijna nooit de enige belanghebbenden. Hier wordt aandacht voor gevraagd in stap 5 'Wie zijn de deelnemers?' van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren'.	-
Áls je participatie organiseert, moet ook echt iedereen de mogelijkheid gehad hebben om hier aan deel te nemen. Vervolgens is het de keuze van een inwoner om wel/niet deel te nemen. Het gaat erom dat ze in ieder geval de optie gehad hebben om hun mening te geven. (Dat vraagt dus bijvoorbeeld ook om een toegankelijke locatie.)	De kenmerken van succesvolle participatie zijn aangepast om dit sentiment te reflecteren. Iedereen moet in ieder geval de *mogelijkheid* gehad hebben om te participeren. In stap 6 'Welke werkvorm ga je gebruiken?' van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' wordt aandacht gevraagd voor het gebruik van verschillende werkvormen. Zo worden meer mensen in de gelegenheid gebracht om deel te nemen. De opmerking over toegankelijke locaties is opgenomen in stap 8 'Uitvoeren'.	Kenmerken succesvolle participatie "Belanghebbenden worden in staat gesteld om daadwerkelijk invloed uit te oefenen." Stap 8 – 'Uitvoeren' "Houd bij het uitnodigen, organiseren en delen van informatie ook rekening met de fysieke toegankelijkheid. Zorg dat de uitnodiging en informatie niet alleen leesbaar, maar ook 'hoorbaar' is. Dit kun je onder andere doen door daar in de tekstopmaak rekening mee te houden. Wanneer een bijeenkomst op locatie georganiseerd wordt, moet de locatie rolstoeltoegankelijk zijn, een wc hebben, waar nodig een lift, etc. Houd hier dus rekening mee bij de locatiekeuze."
Geef een terugkoppeling over het participatietraject aan alle genodigden, niet	Meer mensen dan alleen de deelnemers zullen geïnteresseerd zijn in de uitkomsten van een participatietraject. In het beleid is	"Deel de resultaten en het eindverslag niet alleen met de deelnemers, maar ook breder. Er zijn mensen die om diverse redenen niet

alleen de mensen die daadwerkelijk aanwezig waren.	daarom nu ook opgenomen dat de resultaten breder gedeeld moeten worden (Stap 9 'Afronding' van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren').	gekozen hebben om deel te nemen aan het traject, maar toch geïnteresseerd zijn in de uitkomst."
Wees duidelijk over de participatieperiode. Wanneer kun je inspreken?	Dit is een van de punten die opgenomen is in het overzicht onder stap 7 'Welke informatie hebben deelnemers nodig?'. Deelnemers hebben niet alleen inhoudelijke informatie nodig, maar inderdaad ook praktische. Wanneer kan er ingesproken worden? Hoe vaak? Wanneer wordt daarover teruggekoppeld?	-
De mensen die digitaal deel kunnen nemen aan een participatiesessie is maar een select gezelschap. Aan de andere kant kan een digitale sessie juist voor andere mensen weer toegankelijker zijn.	In stap 6 'Welke werkvorm ga je gebruiken?' van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren' wordt aandacht gevraagd voor het gebruik van verschillende werkvormen. Zo worden meer mensen in de gelegenheid gebracht om deel te nemen.	-
In het VN-verdrag is ook opgenomen dat mensen deel moeten kunnen nemen.	Er wordt geprobeerd dit zo veel mogelijk te faciliteren door hier bij (bijna) elke stap opnieuw aandacht aan te besteden en inclusiviteit op te nemen als een van de aandachtspunten.	-
In de kopjes over Toegankelijkheid worden nu steeds specifieke groepen genoemd, maar er zijn meerdere groepen met een "kwetsbare positie".	Net zoals de andere onderdelen van dit beleid zijn de lijstjes niet 'uitputtend'. Bij elk traject zal er opnieuw gekeken moeten worden wat de belangrijkste doelgroepen zijn. Op deze groepen moet het participatietraject aansluiten. De genoemde groepen zijn daarom met name bedoeld als denkrichting "ter inspiratie".	-
Opmaak van het stuk: - De tekst is soms vreemd uitgelijnd (uitvullen in plaats van links).	De uitlijning is onderdeel van de huisstijl die de gemeente hanteert. Dat is daarom niet aangepast.	-

- Wanneer je een lang stuk leest, zeker als je een lang stuk luistert, is het fijn om naar hoofdstukken toe te kunnen 'springen'. - Tabellen voorlezen is hopeloos.	Bij de inhoudsopgave is het mogelijk om naar de desbetreffende hoofdstukken te springen. Het gebruik van tabellen is zo veel mogelijk beperkt. Deze staan met name in de bijlage.	
De suggestie over toegankelijke locaties zou heel goed kunnen passen in paragraaf 5.8 'Uitvoeren'.	Daar is deze aanpassing inderdaad toegevoegd.	Stap 8 – 'Uitvoeren' "Houd bij het uitnodigen, organiseren en delen van informatie ook rekening met de fysieke toegankelijkheid. Zorg dat de uitnodiging en informatie niet alleen leesbaar, maar ook 'hoorbaar' is. Dit kun je onder andere doen door daar in de tekstopmaak rekening mee te houden. Wanneer een bijeenkomst op locatie georganiseerd wordt, moet de locatie rolstoeltoegankelijk zijn, een wc hebben, waar nodig een lift, etc. Houd hier dus rekening mee bij de locatiekeuze."
Voeg een korte samenvatting toe van wat er in het stuk staat.	Een publieksversie is in ontwikkeling. Deze zal gedeeld worden in de vorm van posters. Hierin is overzichtelijk te zien en te lezen wat er in het stuk staat.	-
Verreikt wordt waarschijnlijk verrijkt mee bedoeld (pagina 22).	Aangepast, scherpe opmerking!	"Daarbij kan het tot een beter resultaat leiden, omdat het plan verrijkt is met lokale kennis en ervaring."
Het is een erg lang stuk.	Een publieksversie is in ontwikkeling. Deze zal gedeeld worden in de vorm van posters. Hierin is overzichtelijk te zien en te lezen wat er in het stuk staat.	-
Niet iedereen kan zich identificeren in de personages die op het einde genoemd worden. Deze lijken eerder op de stad gericht.	Het gaat inderdaad om een algemene studie die hieraan ten grondslag ligt. De personages zullen niet voor iedereen gelden, maar het kan wel inspireren om na te denken over verschillende doelgroepen. Ook hierbij geldt dat de omschrijving niet	-

	toereikend is, maar dat er zelf nagedacht moet worden over de doelgroepen.	
Gelet op de landelijke ontwikkelingen: Kijk naar de uitvoerbaarheid van het beleid.	Het klopt dat het een ambitieus beleid is. Dit zal niet in één keer volledig nageleefd worden. Daarom staat 2024 in het teken van implementeren, leren en ontwikkelen. Als het nodig is om het beleid bij te sturen zal dit gebeuren.	-
Het is een goed geschreven stuk.	In de nieuwe versie is zo min mogelijk aangepast, er zijn met name punten toegevoegd.	-

Reacties (later gemaild):

Opmerking	**Reactie**	**Aanpassing**
Belangrijk is dat alle inwoners dit kunnen lezen en begrijpen wanneer er een participatie-uitnodiging komt.	Om beter naar buiten te communiceren wordt er gewerkt aan een publieksversie. Daarnaast zal er in een participatieplan opgenomen moeten zijn wie wel en niet een uitnodiging ontvangen.	-
Fysieke locaties moeten toegankelijk zijn voor iedereen.	Dit is opgenomen in het beleid bij stap 8 ‘Uitvoeren’ van het hoofdstuk ‘Participatieplan opstellen & uitvoeren’.	“Houd bij het uitnodigen, organiseren en delen van informatie ook rekening met de fysieke toegankelijkheid. Zorg dat de uitnodiging en informatie niet alleen leesbaar, maar ook ‘hoorbaar’ is. Dit kun je onder andere doen door daar in de tekstopmaak rekening mee te houden. Wanneer een bijeenkomst op locatie georganiseerd wordt, moet de locatie rolstoeltoegankelijk zijn, een wc hebben, waar nodig een lift, etc. Houd hier dus rekening mee bij de locatiekeuze.”
Online moet voorgelezen kunnen worden.	In het beleid is nu opgenomen dat uitnodigingen en informatie ook ‘hoorbaar’ moeten zijn. Daarnaast streven we ernaar	“Houd bij het uitnodigen, organiseren en delen van informatie ook rekening met de fysieke toegankelijkheid. Zorg dat de

	dat alles wat op onze website staat ook voor te lezen is.	uitnodiging en informatie niet alleen leesbaar, maar ook 'hoorbaar' is."
Duidelijk en simpel genoeg zodat iedereen het onderwerp begrijpt om daar hun mening daarop te kunnen geven.	Dit is helemaal in lijn met de vernieuwde kenmerken van succesvolle participatie. Om daadwerkelijk invloed uit te kunnen oefenen, moet begrepen worden waar het over gaat. Dit was al opgenomen in spelregel 6 en stap 7 'Welke informatie hebben deelnemers nodig?' van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren'. Het stuk over representativiteit en toegankelijkheid is nu wel uitgebreid.	"Er is veel behoefte aan gebruik van beelden en visualisaties. Dit maakt informatie makkelijker te begrijpen ongeacht je taalniveau. Presenteer het besluitvormingsproces bijvoorbeeld in de vorm van een tijdlijn en plaats een pijl op de plek waar het project nu staat. Gebruik zo veel mogelijk "Jip- en Janneke-taal" en houd het kort en bondig. Sta ook nu stil bij de doelgroepen die je in stap 5 geïdentificeerd hebt. Sommigen zullen wat extra ondersteuning nodig hebben om de informatie überhaupt tot zich te kunnen nemen. Waanneer je met vluchtelingen werkt, kan een tolk bijvoorbeeld wenselijk zijn." "Check ter afronding: (...) Is deze informatie op een toegankelijke manier beschikbaar?"
Dit moet fysiek, maar ook digitaal, denk aan e-mail.	Het is belangrijk dat zowel de werkvorm als de informatievoorziening aansluit op de verschillende beoogde doelgroepen. Dat betekent in de praktijk vaak dat er een variatie aan communicatiekanalen en werkvormen gebruikt moet worden. Hiervoor is aandacht in stappen 6 (werkvorm), 7 (informatievoorziening) én 8 (uitvoeren) van het hoofdstuk 'Participatieplan opstellen & uitvoeren'.	-

Bijlage 14 – Reactiematrix overige reacties

Opmerking	Reactie	Aanpassing
Op welke wijze voorkomt u dat deze notitie in de kast belandt? We lezen dat na 2024 de organisatie opgeleid gaat worden. Wij hopen dat dit geen theoretische benadering wordt, maar dat vooral geïnvesteerd wordt in houding en gedrag. Naar onze opvatting is het invulling geven aan participatie geen vrijblijvendheid. Het is een bewustwordingsproces vooral gericht op **doen**! In de nota wordt aangegeven dat elk participatietraject geëvalueerd wordt. Wij zijn van mening dat niet alleen elk project geëvalueerd wordt, maar dat periodiek de uitvoering van het participatiebeleid geëvalueerd wordt. Daarmee kan antwoord gegeven worden op de vraag; hoe verloopt de participatie in Noordenveld? Uiteraard dient dit dan een evaluatie te zijn waarbij zowel medewerkers, bestuur als inwoners van Noordenveld betrokken worden. Een nota uitbrengen is één, maar ook daadwerkelijk doen is twee. Wij doen hierbij de aanbeveling om bij initiatieven duidelijk te maken of een participatietraject start of niet. Dan ben je transparant en manage je de verwachtingen.	Wij zijn net als u van mening dat houding en gedrag een essentieel onderdeel zijn van goede participatie. Daarom wordt hier ook in het beleid als specifiek aandacht aan gegeven. Dit zal tijdens de opleidingsmomenten niet anders zijn. In het beleid is al opgenomen dat het beleid zelf tweejaarlijks geëvalueerd gaat worden. In de paragraaf over de evaluatie staat dat inwoners bij de evaluatie betrokken moeten zijn. Bij het deel over de evaluatie van het beleid is dat nu nog explicieter benoemd. In de spelregels is opgenomen dat we duidelijk moeten zijn over de hoeveelheid beïnvloedingsruimte die deelnemers krijgen. Wanneer het antwoord daarop géén is (puur informeren) dan zal dit ook gecommuniceerd moeten worden.	“Daarnaast is het een natuurlijk moment om te evalueren of dit beleid bijdraagt aan betere participatie. Deze evaluatie zal tweejaarlijks uitgevoerd worden. Hier moeten inwoners, medewerkers én bestuur betrokken bij worden.”
Het lijkt me noodzakelijk dat er vanaf het begin van het nieuwe beleid een onafhankelijke klachtencommissie komt (jullie huidige werkgroep?!) komt die op elk	Het nieuwe participatiebeleid is ambitieus en vraagt op sommige gebieden om een flinke omslag in de manier van werken van de gemeente. Dit soort ontwikkelingen	Een onderzoek naar de rol van de werkgroep participatie is opgenomen in de lijst ‘Nader te overwegen suggesties uit het participatietraject’.

moment klachten over de uitvoering van het nieuwe participatiebeleid gaat behandelen In kwaliteitstaal: pas de cirkel van Deming toe.	gaan nooit in één keer perfect. Het vraagt om ruimte om te kunnen leren en ontwikkelen, met elkaar. Het oprichten van een formele klachtencommissie staat in die zin haaks op het wederzijdse vertrouwen dat essentieel is voor goede participatie. Het kan uiteindelijk zelfs averechts werken omdat er op die manier geen ruimte meer is voor het maken van fouten en, daardoor, het groeien. Dat neemt niet weg dat we uw intentie begrijpen. Inwoners staan op ongelijke voet wanneer het aankomt op de organisatie van en ruimte binnen een participatietraject. In principe kunt u altijd, dus ook nu al, bij uw volksvertegenwoordigers terecht wanneer u klachten heeft over het functioneren van de overheid. In dit geval zijn dat de gemeenteraadsleden, en dus ook de leden van de werkgroep participatie. In de komende periode zullen we onderzoek doen naar de rol die de werkgroep kan spelen in het behartigen van de belangen van de inwoners bij het organiseren van een participatietraject. Het participatiebeleid is opgesteld met de cirkel van Deming in gedachten. In het beleid staan 10 stappen opgenomen die bij elk traject doorlopen dienen te worden. • Plan: Stap 1 t/m 7 • Do: Stap 8 & 9 • Check: Stap 10 • Act: Stap 10	

	Daarnaast is in het beleid opgenomen dat het beleid *zelf* ook tweejaarlijks geëvalueerd wordt.	
Sommige informerende en beeldvormende sessies van de raad zijn openbaar en dus ook door inwoners bij te wonen. Dat weten veel mensen niet. Kunnen de data van deze sessies gedeeld worden op de gemeentepagina in de krant? Net zoals dat nu al gebeurt met de data van de vergaderingen van de raad.	Dit is een mooie suggestie die de betrokkenheid van inwoners en transparantie van de gemeente kan versterken. Daarom zullen we dit voortaan ook gaan doen. Omdat het een vrij klein detail is, wordt het niet opgenomen in het participatiebeleid zelf, maar het wordt wél onderdeel van de werkprocessen van de gemeente.	Werkwijze aangepast.
In het stappenplan zie ik de participatie pas bij punt 8 beginnen. Is het een idee om de positie van de verschillende belangenverenigingen te versterken en die eerder te betrekken bij het participatietraject. Zij kunnen de ambtenaren in een vroeg stadium adviseren met wie ze in gesprek gaan en wat de werkvormen van de inwonersinspraak zouden kunnen zijn. De belangenvereniging kennen de structuren in een dorp goed en kunnen voorbereidend meedenken over de vorm van de inspraak. Bij een jaarkalender voor burgerparticipatie zou je dat bijvoorbeeld halfjaarlijks kunnen doen. Zij kunnen het dorp dan ook informeren en warm maken voor het meedenken en meedoen voor een optimaal resultaat.	Het zou inderdaad mooi zijn als belanghebbenden niet alleen mee kunnen denken tijdens het participatietraject, maar ook in de organisatie ervan. Wij kunnen ons vinden in de suggestie om dit middels belangenverenigingen te bewerkstelligen. Op dit moment zijn de processen in de organisatie nog niet zo ingericht dat we gemakkelijk een jaarkalender kunnen publiceren. Daarnaast is de timing van de participatie vaak ook erg afhankelijk van externe factoren. We snappen de wens wel en denken dat je op die manier wellicht ook een groter publiek kunt bereiken. We zullen daarom in de komende periode gaan kijken óf en hoe de participatiemogelijkheden wellicht op een meer integrale manier gedeeld kunnen worden (in plaats van steeds per individueel traject).	Stap 5 – Wie zijn de deelnemers? “Belangenverenigingen kunnen een goede rol spelen in het in kaart brengen van de belanghebbenden. Nodig ze dus ook vooral uit om hierin mee te denken.” Stap 8 – Uitvoeren: “Maak bij het uitnodigen ook gebruik van het netwerk van de gemeente. Vraag bijvoorbeeld aan belangenverenigingen of maatschappelijke organisaties om de uitnodiging in hun netwerk te verspreiden. Op deze manier bereik je mogelijk mensen die de gemeente niet (meer) bereikt.” Een onderzoek naar de mogelijkheid om participatiemogelijkheden op een integrale wijze te delen (bv. een jaarkalender) is opgenomen in de lijst ‘Nader te overwegen suggesties uit het participatietraject’.

Bijlage 15 – Nader te overwegen suggesties uit het participatietraject

- Onderzoek naar de rol die de raadswerkgroep participatie kan spelen in het behartigen van de belangen van inwoners bij het organiseren van een participatietraject (in het kader van een verzoek om een klachtencommissie).
- Onderzoek naar de mogelijkheid om participatiemogelijkheden op een integrale wijze te delen (bv. middels een jaarkalender).
- Communicatiekanaal inwoners – App
- Vindbaar op gemeentesite
- Workshop voor burgers/inwoners zodat ze weten hoe ze participatie in kunnen zetten voor het belang van hun leefomgeving.
- Uitnodigingen per mail.
- Overzicht contactmogelijkheden met de gemeente
- Burgerbegroting
- Alle beschikbare stukken inzichtelijk
    - Definitie openbaar herzien
    - “Alle informatie van derden”

GEMEENTE NOORDENVELD